حیکایەتە نەمرەکانی گەلی جولەکە

ناوی کتێب: حیکایەتە نەمرەکانی گەلی جولەکە

وەرگێڕانی: زاگرۆس زەردەشتی

بابەت: چیرۆکی فۆلکلۆری

مۆنتاژی کۆمپیوتەر: سەیران عەبدولرەحمان

تیراژ: 1000 دانە

نرخ: 2000دینار

ژمارەی سپاردن: 94 ی 2007

چاپخانەی دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم

چاپی : یەکەم ساڵی 2008

کوردستان -سلێمانی

www.serdam.org

حیکایەتە نەمرەکانی گەلی جولەکە

وەرگێڕانی لە سویدییەوە

زاگرۆس زەردەشتی

سلێمانی 2008

زنجیرەی کتێبی دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم
کتێبی سەردەم ژمارە (427)

سەرپەرشتیاری گشتیی زنجیرە
ئازاد بەرزنجی

پێشکەشە بە دوو جگەرگۆشەکەم

سەنگەر و ئاهورا

پێشکەشە بە هەموو جگەرگۆشەکانی کوردستان

ناوەڕۆك

راوکەر و مەل	9
پەنجەرە و ئاوێنە	15
سامانێکی بە نرخ!	18
موستیلەیەکی ئەفسوناوی	21
دوو هاوڕێی گیانی بە گیانی	26
برایەتی	31
چاڵ	35
بەڕێز	39
پیاوێکی دەوڵەمەند و کوڕەکەی	42
مرواری	47
بەدوای ئاشتیدا بگەڕێن	51
وتەکان هەڵبژێرە	56
پیاو ناتوانێت دڵی هەموو کەس ڕاگرێت	59
خەوی زێڕینگەر	61
شازادە و رابین	64
شازادە بوو بە کەڵەشێر	67

مامۆستا 71
جووتیارێکی لەخۆبایی 76
دڵنیایی و خۆڕاگری وەرزێرێك 80
تیشك دانەوە 85
شاژنێکی ژیر 89
پشتگوێ خستن 96
ئارەب و ئەسپ 101
ڕووناکی سروشت 105
وەکو یەك بە تەمەنن 108
مرۆڤ چۆن گەورە دەبێت...؟ 109
چۆن خوا مەڕی پاراست..؟ 111
هەنجیر 114
تاکە ئاواتی خانم 117
بێوەژن و ڕەشەبا 121
ماف ... دادگای شەلەمۆ 132
مندالێکی دادوەر 135

راوکەر و مەل

لە وڵاتێکی دوور، راوکەرێك هەبوو زۆر شانازی بەخۆیەوە دەکرد، ئەم ڕاوکەرە وای پیشاندەدا کە هەموو شتێك دەزانێ، خەڵکیش باوەڕیان پێدەکرد. ڕاوکەر کە هەستی بەوە کرد خەڵکی باوەڕی پێدەکەن، کەوتە فشەکردن و لاف و گەزاف لێدان. کاتێك خەڵکی دەچوون بۆ لای و پرسیاریان لە بارەی کار و گرفتەکانی خۆیانەوە لێدەکرد. ڕاوکەر دەستی بە درۆودەلەسە بۆ خەڵکەکان دەکرد و دەیگوت:"من ئەم بەهرە و زیرەکیەم لە لایەن خواوە پێبەخشێندراوە."

ئەگەر وەڵامی پرسیارەکانی ئەو خەڵکەی بەڕاست و دروستی نەدایەتەوە و فڕی بەسەر چارەسەرکردنیانەوە نەبوایە و ڕاوێژەکەی ڕاست دەرنەچوایە، ئەو کاتە دەستی دەکرد بە زۆربلێی و بەرامبەرەکەشی شەرمەزاردەکرد و دەیگوت:"ئەو شتەی گوتم و کە ئاوا دەرنەچوو، ئەوە

هەڵەی من نییە، هەڵەی خۆتانە، لەبەر ئەوەی ئێوە لە من نەگەیشتون کە چیم پێگوتون و مەبەستم چی بووە، یان ئەوەتا گوێڕایەڵی منتان نەکردووە کە ئەو شتە بەو شێوەیە بکەن کە من ڕێگا و شوێنم بۆ دانا بوون.

ڕۆژێك ئەم ڕاوکەرە لە خۆبایی بووە بەرەو زۆزان و جەنگەڵ کەوتە ڕێ بە نیازی ڕاوکردن، چەند تەپکەو داوی نایەوە بۆ گرتنی مەل و پەلەوەر، هێندەی نەبرد مەلێکی پچکۆلەی زۆرجوان و نەشمیلە بوو بە داوی چنراوی ڕاوکەرەوە. ئەم مەلە پچکۆلەیە دەیتوانی بئاخفێ.

بە ڕاوکەری گوت:"گەورەم ڕاوکەری بەڕێز، ئێستا تۆ منت ڕاوکرد، بەڵام من بە چ شێوەیەك بۆ تۆ دەبمە مایەی بەختەوەری...؟ لە کاتێکدا کە من مەلێکی هێندە پچکۆلەم، ئەگەر بێت و بمفرۆشی دڵنیام لەوەی کە دراوێکی وات نادەنێ کە پێی بەختەوەر بیت، خۆ ئەگەر بەڕێزتان بیرلەوەش بکەنەوە کە سەرم ببڕی و گۆشتەکەم بخۆیت...؟ ئەوە دڵنیابە هێندە گۆشتم پێوەنییە، نە گۆشتەکەشم هێندە بەتام و خۆشیشە، خۆ ئەگەر واش بیربکەیتەوە کە زیندانی ناو کونجی قەفەزێکم بکەیت...؟ پەیمانت دەدەمێ کە ببمە جێگای شەرمەزاری و توانج بۆت، ئەو کاتەش ئەگەر دز هاتنە سەر ماڵەکەت بۆ دزیکردن، ئەوکاتە هەموو ئەو شتە بەنرخانەی لە ماڵەکەتدایە دەستنیشانیان دەکەم بۆ دزەکە، کە بیان دزێت، بەڵام ئەگەر بێت و وازم لێبێنی و ئازادم کەیت و بگەڕێمەوە بۆ ناو ئەو کێو و زۆزانە، ئەو کاتە لە پاداشتی ئەو چاکەیەت، منیش سێ شتت

پێدەڵێم، کە هەمیشە لە ژیانتا زیان نەکەیت و گەورەترین یارمەتیدەر بن بۆ ژیانت."

وەکو دەزانین ڕاوکەری لەخۆ ڕازی گەلێك ئارەزووی لەوە بوو کە خەڵکی بە گەورەی بزانن، لەبەر ئەوە راوکەر ملی بۆ داخوازی مەلە پچکۆلەکە دانا. لە هەمانکاتدا سەری لە وتەکانی ئەم مەلە پچکۆلەیە سوڕمابوو، بە مەلەکەی گوت:"باشە منیش رازیم، بەڵام پێش ئەوەی ئازادتکەم دەبێت ئەو سێ راوێژەم پێبلێیت، پاش ئەوە ئازادت دەکەم."

مەلە پچکۆلە ژیرەکە پێی گوت:"باشە ئەگەر من لە پێشدا سێ نەهێنیەکەت بدەمێ ئەی دوای ئەوە گەرەنتی من چیە بۆ ئەوە کە تۆ ئازادم دەکەیت و نامخەڵەتێنی..؟، دەبێت پێشان سوێندم بۆ بخۆیت کە پاش ئەوەی نەهێنیەکانت دەدەمێ تۆش دەستبەردارم دەبیت و ئازادم دەکەیت." ڕاوکەرەکە سوێندی بۆ مەلەکە خوارد کە دوای ئەوەی سێ وانەکەی پێگوت ئازادی دەکات و پەیمانەکەی دەباتە سەر.

مەلەکە بڕوای بە ڕاوکەرەکە هێنا و گوتی:"لە تەنیشتی ئەو درەختەوە ڕاوەستە گوێ لە ڕاوێژەکانم بگرە، کە ڕووناکایین بۆ تاریکایی ژیانت." مەلەکە بەردەوام بوو،" یەکەم هەرگیز ئەوە لەیاد نەکەیت ئەگەر کارێکت کرد و پاشان پەشیمان بووی لێی هەوڵ مەدە کە جارێکی تر بیکەیتەوە، لەبەر ئەوەی هەرگیز سەرکەوتن بەدەست ناهێنی و بە ئامانجی خۆت ناگەیت."

دووهـەم:"ئەگـەر کەسـێك شـتێکی بـۆ بـاس کردیـت کـە زانیـت لـە ڕاستیەوە دوورە و شتێکی سرووشتی نییە، هەوڵمەدە خـۆت بخەڵـەتێنی و باوەڕی پێبکەیت، ئەوەی کە وا دەکات، ساویلکە و نەزان و شێتە."

سێهەم:"ئەگەر شتێك یان کەسێك لە ژێر رکێف و هێز و توانـای تـۆدا نەما و دەستت نەیگەیشتێ و دەسەڵاتت بەسـەریا نەشـکا، هەوڵمـەدە بـە دویدا ڕاکەیت و بۆی هەڵژنێیت بۆ سەرەوە و خۆت بخەڵەتێنی و خۆت فریو و فو بدەیت، ئەگەر ئەو کارە بکەیت، دەبێت دڵنیا بیت کـە سـەرناکەویت و سەرەو لێژدەبیتەوە." ڕاوکەرەکە بە باشـی گـوێی بـۆ ڕاوێـژ و وتـەکانی مەلەکـە شـلکردبوو، پـاش ئـەوەی کـە مەلەکـە لـە وتـەکانی بـووەوە، ڕاوکەرەکـە ڕووی کـردە مەلەکـە و گـوتی:"لـە ڕاسـتیدا ئـەم وتانـە زۆر ژیربێژین، پاشان پرسـیاری لـە مەلـەکرد: ئـەی باشـە هـیچ وانەیـەکی تـر دەزانی جگە لەم سێ وانە بەنرخە..؟"

مەلەکە وەڵامی دایـەوە، "بـەڵێ وانەیـەکی بـەنرخی تـر دەزانم، بـەلام پێش ئەوەی کە پێت بڵێم دەبێت ئازادم کەیت."

ڕاوکەرەکـە پێـی مەلـە پـچکۆلەکەی لـە داوەکـە دەرهێنـا و ئـازادی کرد... مەلەکە جریوەیەکی بۆ کـرد و خـۆی گەیانـدە سـەر ترۆپکـی لکـە درەختە بەرزەکە و پڕ بـە گـەرووی چـریکەیەکی زوڵاڵـی بـۆ کـرد، پاشـان گوتی:"ئای پیاوی شێت، چیت بە خۆت کرد و چۆن فریوت خوارد و منـت لە دەست خۆتدا و ئازادتکردم، دەمـەوێت ئەوەت پێبڵێم، با باش بزانیـت،

ئەو مەلانەی کە لە چەشنی منن، لە ناو دڵماندا پارچەیەك ئەڵماس شاردراوەتەوە کە نرخی هیچ شتێکی ناگاتێ لەم ژیانەدا، بە کورتی بە نرخترین سامانە. تەنانەت ئەو جۆرە ئەڵماسە بە تاجی پاشایانیشەوە نابینرێن." پاش ئەم وتانە مەلە پچکۆلەکە بە دەنگێکی بەرز چریکەیەکی بۆ کرد و خوێندی.

ڕاوکەرەکە هەناسەیەکی تووڕەیی هەڵکێشا، کە چۆن ئەو سامانە بەنرخەی لە دەستی خۆیدا، بە هەڵەداوان بە درەختەکەدا هەڵگەڕا و هەڵزنا بۆ ئەوەی کە جارێکی تر مەلەکە بگرێ و بەندی بکات، بە پەلەپەل هەوڵی ئەوەی بوو بگاتە پۆپەی درەختەکە و هەرچی توانای خۆی هەبوو خستبوویە کار. بەڵام لە ناکاودا دەستی لە لکی درەختەکە بەربوو بە ناو لك وچڵی درەختەکەدا بەرەو زەوی سەرەولێژ بووەوە و کەوتە خوارەوە، بەدەم ئازار و بە ڕانێکی شکاوەوە یەکتەختە لێیکەوت.

مەلە پچکۆلەکە بەم دیمەنە دایە پێکەنین و بەڕاوکەرەکەی گوت: "ئای نەگبەتی بێ مێشك، سەیرێکی خۆت بکە، چیم پێگوتی..؟ پێم نەگوتی پیاو شتێك نەکات کە لەوەو بەر کردوویەتی و پاشان لە کردنی پەشیمانە با جارێکی تر هەوڵی دووبارە کردنەوەی نەدات.؟ کەچی تۆ لەم گوێیەتەوە چوو و لەوگوێیەتەوە هاتە دەر و بەگوێت نەکردم لەگەڵ ئەوەشدا منت لە بەندێتی ئازادکرد."

پاشان من گوێڕایەڵی ئەوەم کردیت،"پیاو نابێت بە وتەیەك بڕوا و فریو بخوات کە لە ڕاستی و سروشتیەوە دوورە، گوتم ئەوانەی کەوا بەئاسانی بڕوادەکەن و فریو دەخۆن مرۆڤی ساویلکە و شێتن. تۆ چەند مرۆڤێکی گێل و نەفام بووی کە ئاوا بە ئاسانی بڕوات بەو وتەیە کرد، کە گوتم، پارچە ئەڵماسێك لە ناو دڵمدایە و گەنجی دنیای ناگاتێ و هێندە بەنرخە...! ئەو جۆرە ئەڵماسانە نە هەیە و نە ڕاست و نە سروشتیشە، خواش شتی وای دروست نەکردووە."

لە کۆتایشدا پێم گوتی"بەدوای شتێکدا ڕامەکە و بۆی هەڵمەزنێ کە لە ژێر توانا و وزەی تۆدا نیەو دەسەڵاتت بەسەریدا ناشکێت، ئەنجامەکەی سەرەولێژبوونەوە و تێکشکانە... بەڵام سەرەڕای ئەوەش تۆ ئەو کارەت کرد و خۆت گێف کردەوە و بەسەر درەختەکەدا سەرکەوتی نیازت بوو بگەیتە ترۆپکی درەختەکە و جارێکی تر من بەخسیرکەیت...! ئەو سێ وانەیەی کە پێم گوتی هەموویان فەرمانی خودان و لە ئاسمانەوە هاتوونەتە خوارێ."پاش ئەم وتانە مەلە پچکۆلەکە دایە شەقەی باڵ، بەرەو هەوار و زۆزان ملی ناو فڕی، ڕاوکەرەکەش بەدەم ئازار و ژان و بیرکردنەوەوە لەسەر زەویەکە تلی دەخوارد.

پەنجەرە و ئاوێنە

جارێك لە جاران پیاوێكی دەوڵەمەندی چروك هەبوو، ئەم پیاوە هەرگیز بە خەمی كەس و بە دەنگی كەسەوە نەدەهات و یارمەتی هیچ مرۆڤێكی نەدەدا. ڕۆژێك رابینێكی جولەكە هات بۆلای و پرسیاری لێكرد."بەڕێزم: دەتوانیت یارمەتی خێزانێك بدەیت كە داماون و نە نانیان هەیە نە دەرمان؟"

كابرای دەوڵەمەند وەڵامی دایەوە:"نا نە لە توانام و نە لە دەستمدایە ئەو یارمەتیە بدەم."

رابینی جولەكە بەرەو سووچی ژوورەكەی پیاوە پیسكەكە چوو و دەستی دایە پارچە ئاوێنەیەك كە لە سووچەكەدا كەوتبوو، هەڵیگرت، بە كابرای دەوڵەمەندی گوت: وەرە سەیری ئەم ئاوێنەیە بكە، پاشان بۆم بگێڕەوە كە چیت بینیوە."

پیاوە دەوڵەمەندەکە بە پێکەنینێکی گاڵتەجاڕیەوە سەیرێکی ئاوێنەکەی کرد و گوتی:"لەم پارچە ئاوێنەیەدا وا خۆم دەبینم، هەروەك چۆن لە هەموو ئاوێنەیەکی تردا کە خۆم دەبینم."

پاشان رابین داوای لە کابرای دەوڵەمەندکرد و گوتی."بڕۆ لەو پەنجەرەیەوە سەیر بکە، بزانە چی دەبینیت؟" پیاوە دەوڵەمەندەکە، داواکەی رابینی بەجێهێنا و گوتی:"هیچ شتێکی نائاسایی نابینم، جادەیەکی ئاسایی، منداڵێك خەریکی کایەکردنە، هەندێك مرۆڤ دانیشتون خەریکی وتووێژن، هەروەها پیاوێکی پیریش بە گاڵۆکێکەوە خەریکی رێپێوانە. ئایا ئەمە شتێکی تایبەتی تیادایە کە من لە بارەیەوە ئاگاداربکەی..!؟ من هەموو رۆژێك بە ئاسایی ئەمانە دەبینم."

رابین هاواری لێهەستا،" ئا ئەوەیە کە دەمەوێت پێتی بڵێم و پێت نیشاندەم، کاتێك پیاو لە پەنجەرەیەکەوە سەیری دەرەوە دەکات، ژیانی دەوروبەری خۆی دەبینێت، بەڵام کە سەیری ئاوێنەیەك دەکات تەنیا دەموچاو و سەرو کەللەی خۆی دەبینێت، ئاوێنەیەك، شووشەیەکی ئاساییە، هەروەك شووشەی پەنجەرەیەك، بەڵام جودایی لە نێوانیاندا ئەوەیە کە پشتی ئاوێنەکە بە ماتریالێکی زێرکەفی تەنك سواخدراوە کە پێی دەڵێن جیوە. ئەو سواخە جیوەیە وای لێکردووی جگە لە وێنەی ناو ئاوێنەکە هیچ شتێکی تر نەبینی، ئەو جیوەیەش هەر وەك هەمان سەروەت و سامانەکەی تۆ وایە، کە هەموو بینینێکی تری لێ

شـاردوویتەتەوە و ناتوانیـت مرۆڤـەكانی دەوروبـەری خـۆت ببینیـت بـە هەژاران و ماڵوێرانەكانیشەوە. ئێستا تۆ تـەنیا دەموچـاو و سـەروكەللەی خۆت لەو ئاوێنەیەدا دەبینی، بەڵام كاتێك كـە لـە شووشـەی پەنجـەرە بـێ جیوەكـەوە سـەیری دەرەوە دەكـەیت بـە هـەمان شـێوە ژیانـە ئاسـاییەكە دەبینی."پیاوە چروكەكە بـە شـەرمەوە سـەری خـۆی دانەوانـد، رابینـیش دەرگاكەی بە دوای خۆیدا داخست و رۆیشت، پیاوە دەوڵەمەندە چروكەكە، بەتەنیا بەدەم بیركردنەوە دەتلایەوە.

سامانێکی بە نرخ!

پیاوێك دوو کوڕی هەبوو لە گوندێکی بچوکدا دەژیان. ئەم پیاوە پیرببوو، پێش ئەوەی کە بمرێت، ئەو سامانەی کە هەیبوو، هەمووی بەسەر هەژاراندا بەخشیەوە. ئەم دوو کوڕە هیچ دەستێکیان نەهێنایە ڕێگای باوکیان، تەنانەت وتەیەکیشیان بەرامبەر بە باوکیان نەگوت. لە بری ئەوە کەوتنە بیرکردنەوە، لە نێو خۆیاندا دەیانگوت:"بۆچی باوکمان هەرچی سامانی هەبوو دای بە هەژاران، بەبێ ئەوەی کە شتێك بۆ ئێمە جێبهێڵێت؟"

باوکە پیرەکەیان دەیزانی کە کوڕەکانی چۆن بیردەکەنەوە، ڕۆژێکیان پێی گوتن:"کوڕە خۆشەویستەکانم، مردنم نزیك بۆتەوە و سەرم لە گوێی گۆڕ دەلەرزێت، بەڵام سامانێکی زۆرم شاردۆتەوە، کاتێك کە مردم ئەو سامانە هینی هەردووکتانە و لە نێوان خۆتاندا بەشی بکەن، ئەو سامانەم

لە دەشتێكدا شاردۆتەوە، كاتێك كە مردم ئەو دەشتە ملكی ئێوەیە و بەدوای ئەو سامانەدا بگەڕێن دەیدۆزنەوە، بەمەش ئێوە دەبنە دوو مرۆڤی دەوڵەمەند."

ئەم دوو برایە بەو وتەیەی باوكیان گەلێك دڵشادبوون چەند ڕۆژێك بەسەر ئەم گفتوگۆیەدا ڕۆیشت، پیاوە پیرەكە گیانی سپارد و مرد.

دوو كوڕەكە بەرەو ئەو دەشتە كەوتنە رێگا كە باوكیان بۆی دەستنیشان كردبوون، كاتێك كە گەیشتنە دەشتەكە، دەستیانكرد بە هەڵكەندن و كێڵانی بە دوای سامانەكەدا دەگەڕان كە باوكیان بۆی شاردبوونەوە.! هەموو دەشتەكەیان كێڵا و هەڵگەڕاندەوە، بەڵام هیچ زێڕ و زیوێكیان نەدۆزیەوە.

بۆ رۆژی دوایی بۆ دڵنیایی جارێكی تر كەوتنەوە هەڵكەندن و كێڵانی دەشتەكە بە ئومێدی ئەوەی كە ئەمجارە ئەو زێڕ و زیوە بدۆزنەوە كە باوكیان بە میرات بۆی بەجێهێشتوون. بەڵام ئەمجارەش هیچیان نەدۆزیەوە. پاش ئەو هەموو كارو كێڵانی زەوییە. برایەكیان گوتی:"ئێستا ئێمە ئەم دەشتەمان هەمووی كێڵا و هەڵگەڕاندەوە بەبێ ئەوەی كە هیچ زێڕ و زیوێك بدۆزینەوە...! ئای براگیان... كە ئێمە دوو مرۆڤی كلۆڵ و هەژارین."

براكەی تریان وەڵامی براكەی دایەوە و گوتی:"ڕاست دەكەی بە ڕاستی ئێمە هەژار و كلۆڵ و نەبووین، بەڵام براگیان با هێندەش ڕەشبین نەبین،

ئێمە هەموو ئەم دەشتەمان بە دوای سامان و زێڕ و زیـودا تـەیکرد بـەبێ ئەوەی هیچ زێڕ و زیوێکمان دەستگیر بێت..!

بەڵام خۆ ئێستا ئەم دەشتەمان هەمووی کێڵاوە، ئەی بۆچـی نەیکـەین بە گەنم..؟ با گەنمی تیادا بچێنین..."

ئـەم دوو برایـە لەسـەر ئـەوە ڕێککـەوتن. بـەڵێ گـەنمیان وەشـاند بـە زەوییەوە، دەخڵ سەوزبوو و پاش دروێنە و خەرمانە و جەنجەڕ و گێرەکردن بە دەیان تەن گـەنمیان بەرهـەم هـانی و هەڵگرتـەوە. بـەم جـۆرە دراوێکـی زۆریان بەدەست هانی، ئەم دوو برایە بەم کارە گەلێك دڵخۆشـبوون، پـاش تەواوبوونی وەرزی کاروفەرمان گەڕانەوە بەرەو ماڵەوە. یەکێك لـە براکـان کە دراوەکانی دەژمارد، سەیری ئەو دراوە زۆرەی دەکرد و گوتی:"ئا ئەمە سامانەکەی ئێمەیە، ئـەو سـامانەیە کـە باوکـە خۆشەویـستەکەمان بـۆی بەجێهێـشتین، ئائـەوە ئـەو سـامانەیە کـە باوکمـان پێیگـوتین و لـە زەوی دەشتەکەدا بۆی شاردبووینەوە کە ئەو زەوی دەشـتەی بـۆ هەڵکـەنین و بـە دوایدا بگەڕێین"

براکەی تر وتـەکانی براکـەی پەسـەندکرد و گـوتی:"ڕاسـت دەبێـژیت" کارەکەمان سامان زێڕ و زیوەکەمانە.

موستیلەیەکی ئەفسوناوی

سەلاهەدین، سولتانی گەورەی موسولمانان، جارێکیان بانگی یەکێك لە ڕاویژکارە ژیرەکانی خۆیکرد و پێی گوت:"بیستومە کە تۆ مرۆڤێکی ژیر و هۆشیاری، وەڵامی هەموو پرسیارێك دەدەیتەوە کە لێت دەکرێت. دەمەوێت ئەم پرسیارەت لێبکەم وەڵامم بدەیتەوە.

پرسیارەکەم ئەوەیە، سێ ئاینی گەورە لە دنیادا هەن ئاینی جولەکە و کریستیان و ئیسلام، کام لەم سێ ئاینە ڕاستر و دادوەری ترە لەوانی تر...؟" کابرای ڕاوێژکار وەڵامی سولتانی دایەوە گوتی:"هەموو شتێك کە دەیبینین یان کاتێك کە پەیدا دەبن، ڕێگایەکی ڕاستیان هەیە، وایە یان نا...؟" پیاوەکە درێژەی بە وتەکانیدا،" لە ڕۆژگاری ڕابردوودا لە ناوچەی ئاسیادا، پیاوێك دەژیا خاوەنی موستیلەیەکی گرانبەها بوو، (موستیلەی ئەفسوناوی) یان پێدەگوت، هەر کەسێك ئەو موستیلەیەی لە

پەنجە بکردایە، یان لەگەڵ خۆیدا هەڵی بگرتایە، ئەوا ئـەو کەسـە دەبـووە خۆشەویستی خەڵکی و زۆریان ڕێـز لێـدەگرت. بـەڵام ئـەم پیـاوە هـەرگیز موستیلەکەی لە پەنجەی دانەدەکەند، ئەم پیاوە سێ کوڕی هەبوو، کاتێـك کـە نزیکـی مـردن بـووەوە، موسـتیلەکەی دا بـە یـەکێك لـە کـوڕە خۆشەویستەکانی، ئەو دەمەی کە دوو براکەی تر موستیلەکەیان بینی لـە پەنجەی براکەیاندا، زۆر ڕێزیان لێگرت، لەگەڵ ئەوەشدا کە برا بـچکۆلەیان بوو.

ساڵ هات و ڕۆیشت، ئەم موستیلەیە، پشتاوپشت لە لایـەن باوکانـەوە دەدرا بە یەکێك لە کوڕە خۆشەویـستەکانیان. پـاش سـەردەمێکی دوور و درێژ لە وەچەی ئەم باوکانە. موستیلەکە کەوتە لای باوکێك کە سێ کوڕی هەبوو، ئەم باوکە هەرسێ کوڕەکەی هێندەی یەکتری خۆش دەویستن. بەڵام موستیلەکە گێروگرفتێکی گەورەی لەبەردەم باوکەکـەدا دروست کردبـوو، ئەم پیاوە هەر لەبیری ئەوەدا بوو کـە ئـەم موسـتیلەیە بـدات بـە کـام لـە کوڕەکانی...؟

باوکەکـە هەوڵێـدا کـە ویـست و خواسـت و هەسـتی کوڕەکـانی تاقیکاتەوە، ئەوسا بە ئاسانی بتوانێت بڕیاری خـۆی بـدات و موسـتیلەکە بە یەکێك لە کوڕەکانی پێشکەشکات. بـەڵام لـە ئەنجامـدا گەیـشتە ئـەو ڕاستیەی کە هەرسێ کوڕەکەی هەمان چێژ و تـام و بۆچـوون و ژیریـەتی و چاکەیان هەیە.

باوکەکە کەوتە پرسیارکردن لە خۆی، "نازانم چی بکەم...؟ دەبێت گفتی ئەوە بدەم بە هەریەکێك لە کوڕەکانم کە موستیلەکە هینی ئەویانە، بەمەش هەرسێکیان دڵخۆشدەبن."

ساڵ ڕۆیشت و کاتی مردنی باوکەکەیان نزیکبووەوە. باوکەکە زۆر نائارام بوو بەو گفتەی کە بەهەریەکێك لە کوڕەکانی دابوو، لە ناکاوێکدا بیرێکی باش بە مێشکیدا هات، ناردی بەدوای زێڕینگەرێکی کارامە و ژیردا، بەسەرهاتەکەی بۆ کابرا گێڕایەوە و پێی گوت:"دەبێت بە زووترین کات دوو موستیلەم بۆ دروست بکەی بە مەرجێك هیچ کەس نەتوانێت هەست بە جیاوازی نێوانی ئەم موستیلە ئۆرگینالە و دوو موستیلە کۆپیەکە بکات."

کابرای زێڕینگەر دوو موستیلەی تری بەهەمان شێوە و هەمان کێش دروست کرد، کاتێك موستیلەکانی هێنا بۆ باوکی کوڕەکان، تەنانەت باوکەکە خۆشی نەیدەزانی کام لەو موستیلانە ئۆرگینالەکەیە. باوکەکە هەر جارەی یەکێك لە کوڕەکانی بانگدەکرد و بە دزیەوە یەکێك لە موستیلەکانی دەدانێ و پێی دەگووتن:"با براکانی ترت نەزانن کە ئەو موستیلەیەم بەتۆ بەخشیوە." هەموو جارێکیش کە کوڕەکان بەتەنیا دەبوون پێی دەگوتن:"تۆم هەڵبژارد بۆ ئەوەی کە ئەو موستیلەیە بکەیتە پەنجەت و هەموو کەس ڕێزت لێبگرن و خۆشیان بوێیت." هەر یەکێك لە

کوڕەکان شانازی بە خۆیەوە دەکرد کە باوکی هەڵی بژاردووە و لای باوکی خۆشەویستە.

کاتێك باوکیان مرد، هەر یەکێك لە کوڕەکان موستیلەکەیان کردە پەنجەیان و چوون بۆ ماڵی باوکیان، کاتێك کوڕەکان کە بەیەك گەیشتن، سەریان لە یەکتری سووڕما، لەبەرئەوەی کە هەریەکێکیان موستیلەیەکی بەهەمان شێوە لە پەنجەدایە...! لە ناو خۆیاندا بوو بە دەنگە دەنگ و ورتە ورت و ناخۆشی و هەڕەشە لەیەکردن.

یەکێکیان بە دوو براکەی تری گوت:"ئێوە ئاژاوە دەگێڕن" باوکم بە منی گوت: ئەو موستیلەیەی کە لە پەنجەی مندایە موستیلە ئۆرگیناڵەکەیە و ئەوانەی پەنجەی ئێوە، موستیلەی ساختە و کۆپین."

دوو براکەی تر ناچار دادیان بردە بەر دادگا و هەریەکەیان داخوازی ئەوەی دەکرد کە موستیلە ئۆرگیناڵەکە هی ئەویانە و باوکی بەوی بەخشیوە، لە کۆتایدا دادوەر گەیشتە ئەو ئەنجامەی کە"ئەو سێ موستیلەیە هەرسێکیان وەکو یەك وان و هیچ جوداییەکیان لە نێواندا نییە. نە لە بارەی شێوەکانیان و نەلەبارەی کێش و نە لە بارەی زێڕەکانیشیانەوە. کەس ناتوانێت بڵێت: موستیلە ئۆرگیناڵەکە کامەیانە."

دادوەرەکە بە کوڕەکانی گوت:"ئێستا پرسیار ئەوەیە، بۆ ئەوەی کە بزانین کام لەو موستیلانە ئۆرگیناڵەکەیانە و کام لە ئێوە لای هەموو

کەسێك خۆشەویست و بەڕێزە...؟ لەبەر ئەوە بچنەوە بۆماڵەوە، هەریەکەتان هەوڵی ئەوە بدەن بە باشترین شێوە گفتوگۆ لە ناو خۆتاندا بکەن و ڕێکبکەون، باشترینتان ئەوەتانە کە بە زیرەکی و ڕەوشتی باش هەڵسوکەوت دەکات، ئەو کاتە مرۆڤ دەتوانێت بێژێت: ئەوەتان باشترینتانە کە بەڕێز و ژیرانە کارەکەی ئەنجامدا، ئەوەتان موستیلە ئۆرگینالە ئەفسوناویەکەشی لە پەنجەدایە."

دوو هاوڕێی گیانی بە گیانی

دوو هاوڕێ هەبوون بە ناوی (گیـدێۆن و ئێلیفێلـت) ئـەم دوو هاوڕێیـە هەر لە منداڵیەوە دراوسـێی یـەك بـوون و بـە جووتـە دەچـوونە کڵێـسە و (تەورات) یان دەخوێنـد، ئـەم دوو هاوڕێیـە زۆر یـەکتریان خۆشدەویـست، کاتێك کە گەورەبوون هەریەکەیان دوای ژیانی خۆی کـەوت و لـە یـەکتری دوورکەوتنەوە و بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ لێکدابڕان و نەیانتوانی یەکتری ببینن.

(گیدێۆن) سەفەرێکی بـەرەو ئـەو شـارەکرد کـە (ئێلفێلـت)ی هـاوڕێی لێـدەژیا، بێگومـان گیـدێۆن ئەمـەی بـە هـەل زانـی و نیـازی وابـوو کـە سەردانی هاوڕێ دێرینەکەشی ئێلیفێلت بکات. کاتێك کە گەیشتە نزیکی شارەکەی ئێلیفێلت، شەوبوو، هەر کـە نزیکـی دیـواری شـار بـووەوە، لـە لایـەن پاسـەوانانی نـەهێنی ئـەو شـارەوە دەسـتگیرکرا و تـاوانی ئـەوەیان

خسته پـاڵی کـه گوایـا گیـدیۆن سـیخوڕی وڵاتێکـی تـره و بـه نیـازی کۆکردنـەوەی زانیـاری لـه بـارەی سـەربازیەوه بـەو شـەوه نزیکـی شـورای شاربوەتەوه. لەبەر ئەوه گیدیۆن درا بەدادگا و سزای خنکانـدنی بەسـەردا درا و چاوەڕوانی خنکاندنی دەکرد.

ئـەو رۆژەی کـه سـێداره بـۆ گیـدیۆن ئامـادەکرا پاشـای شـار لـەوێ ئامادەبوو، بۆ ئەوەی بەچاوی خۆی ئەو تاوانباره ببینێت که هەڵیدەواسن، پاشا هەر وەکو هەموو جارێکی ئاسایی لەسـەر کورسـیەك لـه شـوێنێکی بەرز دانیشتبوو، گیدیۆنی تاوانبـارکراو هـەر کـه گەیـشته نزیکـی پاشـا، لەسەر چۆك خۆیدا بەزەویدا و به گەرووپەکی پـڕ لـه گریانـەوه بـه پاشـای گوت، "پاشای بەخـشنده و میهرەبـان"، مـن مرۆڤێکـی بێتـاوانم و هـیچ کـارێکی خـراپم نـەکردووه، لەگـەڵ ئەوەشـدا تـاوانی مردنێکـی نالـەبارم بەسەردا سەپاوه، داوای بەخشندەیی و فەرمانی گەورەتانم داوایەکم هەیـه که پەسەندی بکەن، داواکەشم ئەوەیه که هەفتەیەك رێگەم بدەن و ئـازادم کەن بۆ ئەوەی که بگەڕێمەوه بۆ شارەکەی خۆم، تا چاوم به هاوسەرەکەم و منداڵەکانم بکەوێت، له هەمانکاتدا ئەو کاروباره بازرگانیانەی که هەمـه جێبەجێیان بکەم تاکو خێزانەکەم له داهاتوودا بتوانێت بەڕێوەیان بەرێت. ئەز مرۆڤێکی جولەکەم لـه ژیانمـدا هـەرگیز پـەیمانی خـۆم نەشـکاندووه و هەمیـشه پـەیمانم بردۆتەسـەر، مـەرجیش دەدەم و سـوێندیش دەخـۆم ئـەو

کاتەی کە بۆ گەڕاندنەوەم دیاریدەکەن لەوکاتەدا ئامادە دەبم و لێرە دەبم."

پاشا وەڵامی دایەوە گوتی:"کێ گەرەنتی ئەوە دەکات کە تۆ دەگەڕێیتەوە، پاش ئەوەی کە ئازاد دەکرێیت؟"

لە ناکاودا پیاوێك بە هاوار و تکاوە دڕی بە خەڵکەکەدا و بە گریان و لوشکە لوشك خۆی گەیاندە لای پاشا گیدێۆنی هاوڕێی خۆشەویستیەتی و لەبەردەمی پاشادا بە چۆکدا هات و، گوتی:"پاشای بەبەزەیی و بە دەسەڵات، منم گەرەنتی ئەو پیاوە، گەورەم من لە بری ئەو دەچمە بەندیخانە، تەنیا ڕێگای پێبدە کە بگەڕێتەوە بۆ شارەکەی خۆی و خێزان و منداڵەکانی ببینێت، ئەگەر لە کاتی دیاریکراودا نەهاتەوە، ئەو کاتە ئەوە ملی من و فەرمانی پاشای سەروەرمان، لە بری ئەو من لە سێدارە بدەن و بمخنکێنن. ئەم پیاوە لەبەر خۆشەویستی من و ئەو هاوڕێیەتیە دێرینەی کە لە نێوانماندایە، تووشی ئەم تاوانی مەرگە بووە.

پاشا سەری لە خۆشەویستی و هاوڕێیەتی ئەم دوو پیاوە سوڕما بوو، گوتی:"باشە وای لێدەکەم بەو مەرجەی کە تۆ دەیخوازیت، پاشان پاشا فەرمانیدا ئەو زنجیرانە لە دەست و پای ئەو تاوانبارە بکەنەوە و ئازادیکەن، (گیدێۆن) یان ئازادکرد و بەرەو شارەکەی خۆی گەڕایەوە، پاشان زنجیریان کردە دەست و پای (ئێلیفێلت)ەوە لە بری هاوڕێکەی.

بوو بە هەلا لـە شـارا، کـەس بـڕوای نـەدەکرد کـە ئـەو پیـاوە بیانیـە جارێکی تر بگەڕێتەوە بۆ ناو ئەو دانەی داوە، خەڵکی سەریان لەو هـەڤاڵ بەندیەتیـەی ئێلیفێلـت و پاکایەتیەکـەی سـوڕمابوو، لـە هەمانکاتـدا پێکەنینیان بەو بڕیارە شێتانەی دەهات.

لەو ماوەیەدا گیدێۆن پەلەی دەکرد، کە بە شـتەکاندا رابگـات، بـەڵام کارەساتە سامناکەکەی بۆ خێزانەکەی نەگێڕایەوە کەچـی ڕوویـداوە و چـی بەسەر هاتووە، کاروبارە بازرگانیەکانی بە خێرایـی رێکـوپێککرد و خـۆی ئامادەی گەڕاندنەوە کرد رووە و ئەو شـارەی کـە سـزای مـەرگی بەسـەردا درابوو.

مۆڵەتی هەفتەکە بەسەرچوو...! سێدارە ئامادەکرا بۆ هاوڕێی شێت و دێوانە، کە هەڵیواسـن لـە بـری هاوڕێکـەی، هـەموو شـار کۆبوونـەوە بـۆ ئەوەی بەچاوی خۆیان خنکاندنی ئەو پیاوە لە بری تاوانبار ببینن، ئێـستا کاتێکی کەم ماوە بۆ ئـەوەی دنیـا تاریـك بکـات، کـەس لـەو بـاوەڕەدا و چاوەڕێی ئەوەش نەبوون، کە گیدێۆن بە پێی خۆی جارێکی تر بگەڕێتـەوە بۆ بەرپەتی سێدارە. کاتی لە سێدارەدان هێندەی نەماوە (ئێلیفێلـت) یـان لە بەندیخانـەوە بـەرەو پـەتی سـێدارەکە هێنـاو ڕایانوەسـتان، پـاش چـەند ساتێکی کەم هەڵیدەواسن بەو سێدارەیەدا کە بۆ (گیدێۆن) ئامـادەکرابوو، ئاپوورەی خەڵکەکە تا دەهات لـە گەورەبوونـدابوو، پاشـاو گـەورە پیـاوان

هەموویان ئامادەبوون، تا دیمەنەی لە سێدارەدانی ئەو مرۆڤە بێتاوانە ببینن، پەتەکە خرایە ملی ئێلیفێلت، دەنگێك لە پشتەوە بەرزبووەوە...!

"ڕاوەستن، ڕاوەستن...! من لێرەم و گەیشتم، ئازاری هاوڕێکەم مەدەن، من لێرەم تا جێگای هاوڕێکەم بگرمەوە."

(گیدێۆن) بەدەم ڕاکردنەوە دڕی بە ئاپوورەی خەڵکەکە دەدا، بە هەڵەداوان خۆی گەیاندە بەردەم سێدارەکە و پێشی بە هاوڕێکەی گرت تا لە سێدارەی نەدەن و ئازادیکەن.

خەڵکە سەرسوڕماوەکە بە تێکڕا دایانە چەپڵە بۆ ئەو پاڵەوانە بەجەرگە، بۆ ئەو دوو هاوڕێ گیانی بەگیانیە چاونەترسانە. پاشا سەروچاوی سوور داگیرسا و ترسدایگرت، لە وەفا و خۆشەویستی ئەم دوو هاوڕێیە، کە خۆشەویستی ئەم دوو هاوڕێیە دەربڕی چ جۆرە نموونەیەکە، پاشا هاواری لێهەستا گوتی:"لە پاداشتی ئەو وەفاو ڕاستگۆیی و خۆشەویستی هاوڕێیەتیەتان، بڕیارمدا بە ئازادکردنی ئەو پیاوە بیانیە. بەڵام تەنیا داخوازیەکم لێتان هەیە کە پەسەندیکەن، ئەویش ئەوەیە، ڕێگامبدەن کە منیش ببمە هاوڕێی سێهەمتان."

برایەتی

لە سەردەمێکی دێریندا دوو برا هەبوون لە شاری پیرۆزی (ئۆرشەلیم) دەژیان. ئەم دوو برایە جوتیار بوون، زەویەکیان هەبوو، بە میراتی لە باوکیانەوە بۆیان بەجێمابوو، برا گەورەکە ژنی نەهێنابوو، بە تەنیا دەژیا. برا بچکۆلەکە ژنی هێنابوو، چوار منداڵی هەبوو. ئەم دوو برایە موو بە نێوانیاندا نەدەچوو، کەسیان نەیدەویست کێڵگەکان لە نێوانی خۆیاندا بەش بکەن، هەر لەبەر ئەوەش پێکەوە کشتکاریان دەکرد و خەلەو خەرمانیشیان پێکەوە کۆدەکردەوە و پاشان دانەوێڵەو بەرهەمەکانیان وەکهەڤی بە ڕاستگۆیانە لەنێوان خۆیاندا بەشدەکرد.

لە یەکێك لە شەوانی پاش خەلەوخەرمان دابەشکردندا، برا گەورەکە لە ماڵەکەی خۆی بە تەنیا و ماندوو بوو، چووە سەر پێخەفەکەی بۆ ئەوەی بخەوێت، بەڵام بەدەم بیرکردنەوەی جۆراو جۆرەوە خەوی لێنەکەوت

و خەوی لێزڕا. بەدەم ئەم بیرکردنەوانەوە بە خۆی گوت:"ئەمە منم، تەنیا خۆمم، نە ژنم هەیە نە منداڵ، نە نان بۆ کەس پەیدا دەکەم، نە جلوبەرگ بۆ کەس دەکڕم، بەڵام براکەم بەرپرسیاری خێزانێکە، ئایا ڕاستە ئەو بەرووبوومە لەگەڵ براکەمدا وەکو یەك لە نێوانماندا بەش بکەین...؟ نا ئەوە ڕاست نییە و خوا بەرداری نیە، لەبەر ئەوە دەبێت بەشی براکەم لە بەشی من زۆرتر بێت..."

شەوگار درەنگی کرد، لەسەر جێگاکەی هەستا، لە بەشە گەنمەکەی خۆی توورەکەیەکی گەورەی پڕکرد و دای بە کۆڵێدا بەرەو ماڵی برا بچوکەکەی بەڕێکەوت، بەدزیەوە تووڕەکە گەنمەکەی هەڵڕشتە سەر بەشە گەنمی براکەی و بەبێ دەنگی گەڕایەوە بۆ ماڵەوە، پاشان چووە سەر جێگاکەی و خەوێکی خۆش لێی خەوت.

هەرهەمان شەو برا بچکۆلەکەشی خەوی لێنەکەوت، ئەویش بەخۆی گوت:"ئەمە منم، کاتێکیش کە پیربووم، منداڵەکانم بەهانامەوە دێم و لام لێدەکەنەوە، بەڵام ئەی کە برا گەورەکەم پیربوو چارەنووسی چی لێدێت...؟ کەواتە پێویستە بەشی ئەو لە بەشەکەی من زۆرتر بێت. کەی ئەوە ڕەوایە. کە بەشەکەی من هێندەی بەشەکەی ئەو بێت...!" برای بچکۆك هەر بەهەمان شێوەی برا گەورەکەی لەسەر جێگاکەی هەستا و تووڕەکەیەکی گەورەی لە بەشە گەنمەکەی خۆی پڕکرد و دای بە کۆڵێدا و بەرەو ماڵی برا گەورەکەی کەوتە ڕێ و بەدزیەوە تووڕەکە گەنمەکەی

هەڵڕشتە سەر گەنمی برا گەورەکەی، پاشان بەرەو ماڵ گەڕایەوە، لە پێخەفی ئارامدا خەوی لێکەوت.

کاتێك کە بەیانی جووتە برا لە خەو هەستان، هەریەکەیان کە چاوی بە چاڵە گەنمەکەی خۆی کەوت سەری سوورِما، لەبەر ئەوەی هیچ گەنمی لێکەم نەبووەتەوە، هەر وەکو شەوی ڕابردوو چۆن بوو هەروا بەو شێوەیە ماوەتەوە...! هەریەکەیان لە لای خۆیەوە، بەخۆی دەگوت"شتێکی سەیرە...؟" بەڵام هیچ کامێکیان ڕووداوەکەیان لای ئەوی تریان نەدرکاند.

بۆ شەوی داهاتوو هەردوو براکە هەروەك شەوی ڕابردوو، بەهەمان کار هەستان، بەڵام بۆ بەیانیەکەی کە سەیریانکرد چاڵە گەنمەکان هەر وەك خۆیانن و هیچیان لێ کەم نەبووەتەوە.

بۆ شەوی سێهەم، هەر یەکەیان بەبێ ئەوەی ئەوی تریان ئاگادار بێت و بزانێت، بەخۆی و تاجە گوڵینەیەکەوە بە ڕێگاوە بوون بۆ لای ئەوی تریان، بەڕێکەوت بە خۆیان و تاجەگوڵینەکانیانەوە لووتیان بوو بە لووتی یەکترەوە، کە یەکتریان بینی دەمودەست لە مەبەستی یەکتری گەیشتن، تاجە گوڵینەکانیان دانا و دەستیانکرد بە گریان و فرمێسکی بەختەوەری لە چاویان دەباری، پڕیانکرد بە یەکتریدا و یەکتریان لە ئامێزگرت و سوپاسی یەکتریان کرد.

خوای گەورە ئاگای لە بەسەرهاتی ئەو خۆشەویستیە بێگەردەی ئەم دوو برایە بوو، لە ئەنجامی ئەو ڕووداوەدا خوا جێگای بەیەك گەیشتنی ئەو دوو برایەی کرد بە جێگایەکی پیرۆز، لە سەردەمی فەرمانڕەوایی شا (شەلەمۆ)دا و بەفەرمانی شا پەرستگایەکیان لەو جێگایەدا دروستکرد. ئەم جێگایە بوو بە جێگا نزرگەی ئاشتی و خۆشەویستی و برایەتی، هەر لەوێشەوە ئاشتی و خۆشەویستی و برایەتی بەسەر جیهاندا بڵاوبووەوە.

چاڵ

پیاوێکی دەوڵەمەند بۆ کەلوپەلی بازرگانی کڕین چوو بۆ شارێکی تر.ئەم پیاوە خاوەنی پێنج سەد لیرەی زێڕبوو، لەبەر ئەوە بەخۆی گوت:"ئەگەر ئەم لیرە زێڕانە لەگەڵ خۆم هەڵگرم و یەکێك چاوی لێبێت، ئەوکاتە دێن و ڕووتمدەکەنەوە، واچاکە ئەم لیرە زێڕانە بشارمەوە تا ئەوکاتەی بۆ کڕینی کەلوپەل پێویستم پێیانە دەبێت."

لەبەر ئەوە خۆی گەیاندە کەلاوەیەك لەو شارە و شوێنێکی چەپەکی دۆزییەوە و چاڵێکی لە زەویدا هەڵکەند وکیسە لیرەکانی خستە نێو چاڵەکەوە و سەری داپۆشین و شاردنیەوە. ئەم پیاوە بیری بۆئەوە نەدەچوو کە کەسێکئاگاداری شاردنەوەی ئەم کیسە لیرانە بێت. بەبێ خەم چاڵەکەی نیشانەکرد و لێیدا ڕۆیشت.

هەر بە ڕۆیشتنی کابرای بازرگان، پیاوێکی لەسەر چاڵەکە پەیدا بوو، کیسە لیرەکانی دەرهێنا و بردنی.

پاش چەند ڕۆژێك کابرای بازرگان هاتەوە بۆ کەلاوەکە و ویستی کیسە لیرەکان دەرهێنێت، کاتێك سەری چاڵەکەی هەڵدایەوە کیسە لیرەکان نەمابوون، چەند بەدوایاندا گەڕا بێسوود بوو. بازرگان بەتەواوی هێزی لەبەربڕا و هەناسەی ساردی هەڵدەکێشا. لەبەر خۆیەوە دەیگوت:"چی بکەم سەر بە چ کونێکا بکەم؟ سەریشم چوو و سامانیش، لەوانەیە خاوەنی ئەم کەلاوەیە ئاگادار بووبێت، لە کاتێکدا کە کیسە لیرە زێڕەکانم شاردۆتەوە.؟" بازرگان زانی کە خەمخواردن دادی نادات، لەبەر ئەوە بیری کردەوە کە پلانێك دانێت و لیرە زێڕەکانی چنگکەوێتەوە. کابرای بازرگان، خۆی کرد بە ماڵی خاوەن کەلاوەدا، بەڵام هەر وەکو کابرایەکی بازرگان خۆی نیشاندا کە لە شارێکی ترەوە هاتبێت، کاتێك کە چووە ناو ماڵەکە بە خاوەن ماڵەکەی گوت، "دەمەوێت لەم شارەدا پیاوێکی زیرەك و بەتوانا و ڕاستگۆ بناسم، ئێستاش ناوی تۆیان پێگوتوم کە پیاوێکی راستگۆ و بەڕێزیت، لەبەرئەوە هاتوم بۆ لات و کارێکم هەیە."کابرای خاوەن ماڵ وەڵامی دایەوە، "کاری چی...؟"

کابرای بازرگان گوتی:"بەڵێ بەڕێزم! کاتێك کە هاتم بۆ ئەم شارە پێنج سەد لیرەم پێبوو، کەسێك نەبوو کە بڕوای پێبکەم تاکو ئەو پێنج سەد لیرەیەی لە لادانێم، لەبەر ئەوە لەو کەلاوەیەی لای تۆ چاڵێکم بۆ

هەڵکەندون، ئێستاش هەشت سەد لیرەی زێڕی ترم پێیە و دەمـەوێت هـەر بەهـەمان شـێوە بیانخەمـە پـاڵ پێـنج سـەد لیرەکـەی تـر و ئـەم لیرانـەش بشارمەوە، لەبەر ئەوە هاتووم بۆلای بـەڕێزتان و دەمـەوێت ڕاوێـژ بـە تـۆ بکەم: وەکو خۆت دەزانیت لەم شارەدا خزم و ناسیاوم زۆرن، بەڵام نامەوێ ئەو لیرانەیان لە لا دانێم بەبێ ئەوەی کە ڕاوێژ بە تۆ بکەم، لەبـەر ئـەوەی کە دڵنیا نیم لێیان تا چ ڕادەیەك راسـتگۆن، دەمـەوێت بـزانم کـە رای تـۆ چیە..؟"

خاوەن ماڵەکە کە کیـسە لیرەکـانی لـە چـاڵەکەدا دزی بـوو، لـە دڵـی خۆیدا ئەوەی بەهەلزانی بۆ دزینی ئـەو هەشـت سـەد لـیرە زێـڕەی تـریش. لەبەر ئەوە بەخێرایی تێبینی و راو ئامۆژگاری خـۆی بـە کـابرای بازرگـان گوت:"بۆ خاتری خوا هەرگیز ئەو کارە نەکەیت کە بـڕوات بـەو ناسـیاو و کەسانە بکەیت، ! بەهەر شێوەیەك بێت ئەمەت بۆ خوا پێتدەڵێم کـە ئـەو جۆرە کەسانە جێگای بڕوانین." ئەم پیاوە دزە دەیویست بەهـەر شـێوەیەك بێـت گومـان بخاتـە دڵـی بازرگانـەوە. زوو زوو دەیگـوت:"نەکـەیت ئـەو ئامۆژگاریەی من فـەرامۆش کـەیت، بـڕۆ سـەر هـەمان چـاڵ، کـە کیـسە لیرەکانت لێشاردونەتەوە، سەیربکە ئەگەر کیسە لیرەکان لە شوێنی خۆیان مابوون، ئـەوا بـۆت دەردەکـەوێت کـە شـوێنێکی دڵنیایـە و ترسـت لێـی نەبێت، ئەوکاتە ئەو هەشت سەدلیرەیەی تریشت بخەرە ناو هـەمان چـاڵەوە لەگـەڵ لیرەکـانی تـردا دڵ لـە دڵ مـەدە و بیانـشارەوە."کـابرای بازرگـان

سوپاسی کرد بۆ ئەو ئامۆژگاریە و پێی گوت:"وا دەچم لیرەکانی تر دێنم لە هەمان چاڵدا دەیانشارمەوە." کابرای بازرگان بە پەلە ڕۆیشت و ماڵی دزەی بەجێهێشت، کابرای دزەش بە پەلە چوو دووکیسە لیرەکەی خستەوە ناو چاڵەکەوە و سەری داپۆشینەوە و گەڕایەوە بۆ ماڵەوە و چاوەڕوانی ئەوە بوو کە کابرای بازرگان بچێت ئەو هەشت سەد لیرە زێڕەی تریش بخاتە ناو چاڵەکەوە. بازرگان دڵشادبوو بە سەرکەوتنی لەو فێڵ و پلانەی کە دانابوو، کاتێك چووە سەر چاڵەکە و سەری چاڵەکەی هەڵدایەوە سەیریکرد دوو کیسە لیرەکەی تێدایە، بە پەلە کیسە لیرەکانی لە چاڵەکە دەرهێنان، بەهیچ شێوەیەك خۆی نیشانی کابرای دزە نەدا و بە پرتاو خۆی لە شار دەربازکرد، دزەش هەر چاوەڕێ بوو کە بچێتە سەر چاڵەکە و هەموو کیسە لیرەکان لە چاڵەکە دەربێنێت.

بەڕێز

لە وڵاتی ڕۆمی کۆندا شاژنێك دەژیا، ئەم شاژنە خاوەنی تاجێکی زۆر جوان بوو، ڕۆژێکیان شاژن چووە دەرەوە بۆ پیاسەکردن، یەکێك لەو مروارییە بەنرخانەی کە بە تاجەکەیەوە بوو کەوتبووە خوارێ و بزربببوو. هەرچی ناو باخچە و ڕێگاکانی شار هەیە بە دوای دەنکە مرواریدا گەڕان نەیاندۆزیەوە. شاژن فەرمانێکی شاهانەی دەرکرد، "ئەوەی کە ئەو دەنکە مرواریە بدۆزێتەوە، لە ماوەی سی ڕۆژدا بیگەڕێنێتەوە، لە پاداشتی ئەوە خەڵاتێکی گەورە دەکرێت. بەڵام ئەوەی ئەو دەنکە مرواریە بدۆزێتەوە و لەلای خۆی گلی بداتەوە و لە ماوەی سی ڕۆژدا نەیگەڕێنێتەوە، ئەو کەسە لە پاداشتی ئەوەدا سەری لە لەشی جودا دەکرێتەوە."

بە ڕێکەوت ئەم هەواڵە هەر ئەو ڕۆژە بەرگوێی رابین ساموێل کەوت کە لە ئیسرائیلەوە گەیشتە بووە وڵاتی رۆم. رابین بەسەر جادەکانی رۆمدا دەڕۆیشت، لەسەر زەوی چاوی بە شتێك کەوت بریسکە دەداتەوە، ئەمیش دەستیدایە و هەڵیگرتەوە، رابین یەکسەر زانی ئەوە ئەو دەنکە مرواریەیە کە لە تاجەکەی شاژن کەوتۆتە خوارێ، پاشان دەنکە مرواریەکەی لە دەستیا شاردەوە و بەرەو کڵێسە چوو. لەوێ چاوەڕوانی کرد تا سی ڕۆژی مۆڵەتەکە بەسەرچوو، پاشان بەرەو تەلاری شاژن بەڕێکەوت.

شاژن پێی گوت:"ئەی جولەکەی ژیر و لەخوا ترس، کەی ئەم دەنکە مرواریەت دۆزییەوە.؟:"

رابین وەڵامیدایەوە:"هەر هەمان ڕۆژ کە مرواریەکەتان لێکەوت بوو...!"

شاژن پرسیاری لە رابینکرد و گوتی:"کەواتە تۆ فەرمانی شاهانەت دەزانی و بیستبوو، بۆ ئەوانەی کە لە ماوەی سی ڕۆژدا ئەو دەنکە مرواریە نەگەڕێننەوە سەریان دەپەڕێنرێت...؟"

رابین گوتی:"گەورەم لە شار لە هەموو کەسێکم بیست."

شاژن بە تووڕەییەوە گوتی:"ئەی بۆچی لەو ماوە دیاریکراوەدا ئەو دەنکە مرواریەت نەگەڕاندەوە و فەرمانی شایانەت بەجێ نەهێناوە...؟"

رابین ساموێل وەڵامی دایەوە:"گەورەم دەمەوێت ئەوە بزانیت لەبەر ئەوە لەو ماوەیەدا، کە ئەو دەنکە مرواریییەکەم نەگەڕاندەوە، بۆ ئەوەی لە

پاداشتی گەڕانەوەی دەنکە مرواریەکە ئەو خەڵاتە وەرنەگرم کە بڕیاری بەخشینیتان دابوو، لە هەمان کاتیشدا لە دەستەڵات و فەرمانی کوشتنیش نەدەترسمام کە سەرم لە لاشەم جودا بکەنەوە. بەڵام لە فەرمانی خوا دەترسام کە دەفەرمێت، ئەوەی کە براکانتان لە دەستی دەدەن و لێیان گوم دەبێت و ئێوە دەیدۆزنەوە و لای ئێوەیە، پێویستە لەسەرتان کە بیگەڕێننەوە بۆ خاوەنەکانیان."

شاژن بە شەرمەزاریەوە خۆی نوشتانەوە و گوتی:"سڵاو لە خوای ئیسرائیل بێت."

پیاوێکی دەوڵەمەند و کوڕەکەی

پیاوێکی دەوڵەمەند کوڕێکی تەمەڵی هەبوو، ئەم کوڕە هەرگیز کاری نەدەکرد و کاتی خۆی بە شتی هیچ و پوچەوە بەسەربرد. تەنیا خۆی دەلێسایەوە و هەر خەریکی خواردن و خواردنەوە و پارە خەرجکردن و زۆربلێیی بوو. باوکیشی هەمیشە خەریکی کارکردن بوو، ئەم باوکە کە کوڕەکەی ئاوا دەبینی گەلێك خەمبار دەبوو، کابرا هەمیشە لە بیری ئەوەدا بوو دەیویست کوڕەکەی فێری کاربکات و لەوە تێبگات و بزانێت کە ژیان وا ئاسان نیە و بە چ ئەرك و رەنجێك دراوپەیدا دەکرێت. رۆژێکیان باوکە لە لای پیاوێکی جووتیار لە لادێیەکی دوور لە شارەوە کارێکی بۆ کوڕەکەی دۆزییەوە، لەگەڵ پیاوە جووتیارەکەدا رێککەوت،

کە کوڕەکەی فێری کارکردن بکات، مووچەی ساڵانەی کارکردنی کوڕەکە 100 لیرەبوو.

کابرای لادێیی کە دەیزانی ئەم کوڕە، بەناز بەخێوکراوە و کوڕی پیاوێکی دەوڵەمەندە، لەبەر ئەوە کاری گرانی پێ نەدەکرد و ڕێزی زۆری لە کوڕەکە دەگرت، ئەم کوڕە زۆربەی جار بێکاربوو، تەنیا کاری خواردن و خواردنەوە و جلوبەرگی جوان لەبەرکردن بوو.

کاتێك کە ساڵەکە تەواوبوو، کابرای جووتیار مووچەی ساڵانەکەی دا بە کوڕەکە و ڕەوانەی ماڵی باوکی کردەوە.

کاتێك کوڕەکە گەیشتەوە ماڵەوە 100 لیرەکەی دا بە باوکی، باوکیشی لیرەکانی لێوەرگرت و خستیە ناو پریاسکەیەکەوە، لەبەر چاوی کوڕەکەی پریاسکە لیرەکەی فڕێدایە ناو ڕووبارێکەوە، ئەم ڕووداوە هیچ کاری لە کوڕەکە نەکرد، تەنانەت کوڕەکە پرسیاری لە باوکیشی نەکرد کە بۆچی ئەو مووچەی ساڵانەیەی فڕێدایە ناو ئاوی ڕووبارەکەوە!.

ساڵی داهاتوو باوکە جێگایەکی تری بۆ کوڕەکەی دۆزیەوە لە لادێیەکی زۆر دوور، لای پیاوێکی جووتیار. باوکە لەگەڵ ئەم جووتیارەشدا ڕێکەوت کە مووچەی ساڵانەی کارکردنی کوڕەکەی 100 لیرە بێت. ئەم پیاوە جووتیارەش کە زانی ئەم کوڕە، کوڕی پیاوێکی دەوڵەمەندی خانەدانە، لەبەر ئەوە ئەرکی گرانی بە کوڕەکە نەدەکرد، کوڕەکەش هەرخەریکی خواردن و خواردنەوە و جلی جوان لەبەرکردن بوو.

کاتێك کە ساڵ تەواوبوو، کابرای جووتیار مووچەی کارکردنی ساڵانەکەی کە 100 لیرە بوو دا بە کوڕەکە و ڕەوانەی ماڵەوەی کردەوە. کاتێك کە کوڕەکە گەیشتەوە ماڵەوە 100 لیرەکەیدا بە باوکی، باوکیشی هەر وەکو ساڵی ڕابردوو، لیرەکانی خستە ناو پریاسکەیەکەوە و لەبەرچاوی کوڕەکەی فڕیدایییە ناو ئاوی ڕووبارەکەوە، کوڕەکە بەم کردارەی باوکی هیچ هەستی نەبزوا و تەنانەت پرسیاری لە باوکی نەکرد کە بۆچی ئەو مووچەی ساڵانەیە کە لەبری کارکردن وەریگرتووە، فڕێ دەداتە ناو ئەو ئاوی ڕووبارەوە..!

کاتێك کە کوڕەکە نەختێك گەورەتر و بەخۆ و بە توانابوو، باوکەکە ئەم جارە لە گوندێکی دوورتر لەلای پیاوێکی جووتیار جێگایەکی بۆ کوڕەکەی دۆزیەوە. بەڵام ئەمجارە کابرای دەوڵەمەند بە کابرای جووتیاری نەگوت، کە ئەو کوڕە، کوڕی خۆیەتی، لە بارەی مووچەی ساڵانەوە باسی هیچی لەگەڵ کابرای جووتیاردا نەکرد، تەنیا ئەوەی پێگوت، کە ئەو کوڕە بخاتە ژێر کارەوە و فێری کارکردنی بکات.

هەر لە یەکەم ڕۆژی دەست پێکردنی کاری کوڕەکەوە، ئەم کوڕە بەیانیان زوو دەبوایە لە خەو هەستایە و دەستی بەکاربکردایە تا دەمی ئێواران تاریك دەبوو، خواردن و خواردنەوەی ئاسایی و گوندیانە بوو، لە هەمانکاتدا جلوبەرگی کارکردنی هەمیشە لەبەردابوو. بە کورتی کاروبارو ژیانی ئەم کوڕە زۆرگران بوو، ئەم کوڕە بە ناچاری لەگەڵ ئەو ژیانەدا

ڕاهات و بە هەموو کاروبارەکاندا ڕادەگەیشت، بەو ڕۆژگارە کاری دەکرد و هەموو لەشی دەبوو بە ئارەق، بەڵام کابرای جووتیار بۆ ساتێکی کەمیش بواری ئەوەی نەدەدا کە دانیشێ و پشوویەك بدات. هەر کاتێك کە بۆ وچانێك ڕاوەستایە و پشوویەك بدات، کابرای جووتیار بە بۆڵەبۆڵ دەگەیشتە سەری و پێی دەگوت:"تۆ مرۆڤێکی کارنەکەر و تەمەڵی، دەتەوێت پارە پەیداکەیت بەبێ ئەوەی کە کاربکەیت...؟"

وردە وردە کوڕەکە بەم کارکردن و ژیانە کۆیلەمەرگیە ڕاهات. لە کۆتایدا ئەم کوڕە هێندە چالاك و کارکەربوو بوو، کابرای جووتیار، بڕوای پێدەکرد و کوڕەکەبوو بە جێگای متمانەی کابرای جووتیار. بەم جۆرە ساڵەکە تەواوبوو، جلوبەرگەکانی بەری ببوونە پەڕۆشڕ و پەڵاس لەبەریدا، دەستەکانی زبر و بریندارببوون.

کابرای جووتیار لە بری کاری ساڵانەی مووچەی 100 لیرەی دا بە کوڕەکە و ماڵئاواییان لەیەککرد، کاتێك کوڕەکە گەیشتەوە ماڵەوە 100 لیرەکەی دا بە باوکی، باوکە هەروەك ساڵانی ڕابردوو لیرەکانی خستە ناو پریاسکەیەکەوە و لەبەرچاوی کوڕەکەی دەستی بەرز کردەوە تاوەکو پریاسکە لیرەکە فڕێداتە ناو ئاوی ڕووبارەکەوە، بەڵام ئەمجارە کوڕەکە بەخێرایی دەستی باوکی گرت و بە باوکی گوت:"باوکە ئەو لیرانە فڕێ نەدەیتە ناو ئەو ئاوەوە."

هەڵوێستی ئـەمجارەی کوڕەکـە خورپەیـەکی بـەدڵی باوکەکەیـدا هێنـا، باوکەکە بە کوڕەکەی گوت:"ڕۆڵە ئەوە چیە لەبەرچی فڕێیـان نەدەمـە نـاو ئەو ئاوەوە...؟ ئەگەر ئەمانەش بخەمە ناو ئەو ئاوەوە خۆ من سـەروەت و سامانم زۆرە هەمووشی هینی تۆیە، ئیتر لە چی دەترسی و بۆ خەم بۆ ئەم تۆزە لیرانە دەخۆیت...؟"

کوڕەکە وەڵامی باوکی دایـەوە:"مـن دەڵـێم فڕێیـان مـەدەرە نـاو ئـەو ئاوەوە، من ئەو لیرانەم گەرەکە و ڕەنجێکی زۆر و ئەرکێکی گـرانم داوە تـا ئەو لیرانەم پەیداکردووە، لەبەرئەوە بە بەشێك لە خۆمیان دەزانم."

باوکەکەش دەستی گەڕانە دواوە و لیرەکانی فڕێنەدا، گەلێك دڵشادبوو بەوەی کە کوڕەکەی تەواو گۆڕاوە و هەست بە بەرپرسیارێتی ژیان دەکات.

مرواری

سەردەمی زوو ئاشەوانەكان بە دەستهاڕ گەنمیان دەهاڕی و دەیانكرد بە ئارد.

ئەم دەستهاڕە، بریتی بوو لە دوو بەردی گەورەی خڕی پان، كە دەخرانە سەر یەكتری، بەردەكەی ژێرەوە لە ناوەراستیدا كونێكی تێكرابوو دارێكی پوازی تیادا چەسپكرابوو، هەروەها بەردەكەی سەرەوەش بە هەمان شێوەی بەردەكەی ژێرەوە كونێكی لە ناوەڕاستدا تێكرابوو، ئەو كاتەی كە دوو بەرداشەكە دەخرانە سەر یەكتری، ئەو پوازەی كە لە كونی بەردەكەی ژێرەوە چەسپكرابوو، بە كونی بەردەكەی سەرەوەدا رەتدەبوو، بەو جۆرە بەردەكان لەسەر یەكتری دادەنران. لە بەشی سەرەوەی بەردەكەی سەرەوە كونێكی تركرابوو، پوازێك واتا دارێكی داتاشراوخرابووە ناو ئەو كونەوە، لە كاتی هاڕینی گەنمدا كە لە كونی پوازی هەردوو بەردئاشەكەوە

گەنم دەکرایە نێوانی دوو بەردئاشەکەوە، ئەو پوازەی سەرەوە بەدەست دەگیرا و بەردەکەی سەرەوە دەخولێنرایەوە، بەو جۆرە گەنمەکە دەکەوتە بەینی دوو بەردئاشەکەوە و دەهاڕا و دەکرا بە ئارد.

لە گوندێکدا کوڕێکی تەمەن منداڵ هەبوو، زۆر لە ژیان بێزاربوو، لەبەر ئەوە سەری خۆی هەڵگرت و بەرە و شار کەوتە ڕێ و ژیانی لادێی بەجێهێشت، پاش ماوەیەك کارێکی باشی دۆزییەوە و دراوێکی زۆری کۆکردەوە و جلوبەرگی نوێ و پێڵاوی گرانی دەپۆشی، هەروەها موستیلەیەکی لە بەردی ئەڵماس دروستکراوی زۆرگرانی کڕی و کردیە پەنجەی.

پاش ماوەیەك ئەم پیاوە مێرمنداڵە بۆ سەردان گەڕایەوە بۆ گوندەکەی خۆی و بەناو گوندەکەدا دەگەڕا بۆ ئەوەی ئەو جلوبەرگ و پێڵاوەجوان و ئەو موستیلە ئەڵماسە نیشانی خەڵکی بدات و پۆز بەسەر خەڵکیدا لێدات، خەڵکی هەژاری گوندیش لە هەموو لایەکەوە دەهاتن تاکو ئەو کابرا شارنشینە ببینن، خەڵکی کەوتنە پرسیارکردن لە کوڕەکە، لەبارەی ژیان و کار و دەوڵەمەند بوونیەوە، کوڕەش کەوتە درۆ و دەلەسە و بە سەروەت و سامانیەوە، کە چۆن ئێستا خاوەنی ئەو هەموو شتە گران بەهایانەیە. لە پێش هەموو شتێکا باسی ئەو موستیلە ئەڵماسەی بۆ دەکردن کە چەندگران و بێ وێنەیە.

لەناو ئەو گوندەدا کابرایەکی پیری ئاشەوان هەبوو، لە کابرای شارنشین چووە پێشەوە و پێی گوت:"بە خولامت بم مـن کابرایـەکی بەنـدەم، بـەڵام دەتوانی پێم بڵێیت بەرهەمی ئەو بەردە ئەڵماسەی دەستت چییە؟"

پیاوە مێرد منداڵەکە بە پرسیاری ئاشەوانە پیرەکە پێکـەنینی هـات و بەزەیی بەو کابرا بێتوانا و گوندیەدا دەهاتەوە پێی گوت"بەرهەم...! ئـەم بەردە ئەڵماسە هیچ بەرهەمی نیە، نا بەرهەمی نیـە، تـەنیا ئـەوە نـەبێت کە بەردە ئەڵماسێکی گران بەهایە."

کابرای ئاشەوان لەسـەرخۆ وەڵامـی دایـەوە و گـوتی:"مـن دوو بـەردە ئەڵماس دەزانم کە بەرهەمیان هەیە."

"ئاوها..!" پیاوە مێرمنداڵەکە بە ئاشـەوانی گـوت. "دەتـوانی بیـان بینم پیرە...؟"

کابرای ئاشەوان:"بەڵێ: با هەر ئێستا بڕۆین پیشاندەم، ئەو دوو بـەردە لە ناو ئەم گوندەدان، ئەو دوو بەردە زۆر گەورەن و گـەلێك بـەنرخترن لـەو بەردە ئەڵماسەی کە تۆ خاوەنیت."

پیاوە مێردمنداڵەکە پرسیاری لە ئاشـەوانەکە کـرد."ئـەو بەردانـە بـۆ فرۆشتنە..؟"

لە کۆتایدا کوڕەکە لەگەڵ ئاشەوانەکەدا ڕۆیشتن بۆ ماڵی ئاشـەوانەکە. کە گەیشتنە ماڵەوە ئاشەوانەکە هێمای بـۆ دوو بەردئاشـی دەسـتهاڕەکان کرد و بە کوڕە شاری گوت:"ئـەو دوو بـەردە دەبینیـت...؟ ئەوانـە بـەردە

ئەڵماسەکانی منن، ئەوانە گەلێك لەوەی تۆ بەنرختر و گەورەترن، هەموو ڕۆژێك بەم بەردانە گەنم بۆ خۆم و بۆ خەڵکانی تریش لەم گوندانەدا دەهاڕم، ئایا بەردە ئەڵماسەی پەنجەی تۆ ئەو کارەی پێدەکرێت...؟"

بەدوای ئاشتیدا بگەڕێن
مرۆڤە بێنرخەکان

ئەلێکسەندەر لە یەکێك لە هێرشە داگیرکردنەکانیدا ڕێگای کەوتە ناو وڵاتێکەوە و بە تەواوی ژیان و یەکسانی و دادپەروەری ئەو وڵاتە نارامی کرد.

خەڵکانی ئەم وڵاتە هەرگیز نەجەنگیان کردبوو نەکەوتبوونە بەر هێرش و داگیرکردن. ئەلێکسەندەر یەکسەر بەرەو بارەگای پاشای ئەو وڵاتە ملی نا، هەر کە گەیشتە بەر تەلاری پاشای ئەو وڵاتە، پێشوازیەکی گەرم و ڕێزێکی زۆری میوانداریێتی لێکرا و هەنجیر و خورما و نانی زێڕین واتا لە زێڕ دروستکراویان لەسەر سینی زێڕ لەبەردەمدا دانا.

ئەلێکسەندەر کە چاوی بەمە کەوت پرسیاری لە پاشا کرد و گوتی:"ئێوە لەم وڵاتە زێڕ دەخۆن..؟"

پاشای وڵات وەڵامی دایەوە:"نا، ئەم زێڕە بۆ تۆیە، وا دەزانم هێندەم زێڕ داویتێ کە لە وڵاتی خۆت بەشی خواردنت بکات، لەبەر ئەوە من وا هەستدەکەم کە بەڕێزتان سەردانی ئێرەتان بۆ خواردنێکی ئاسایی نەکردووە، وای بۆ چووم کە دەبێت خواردنی بەڕێزتان زێڕبێت. بەڵێ زێڕ هەمیشە مەبەست و خواستە بۆ داگیرکار."

ئەلێکسەندەر گوتی:"نا" من بۆ زێڕ نەهاتووم، بەڵکو بۆ ئەوە هاتووم کە سوود لە ئەزموونی ئێوە و چۆنیەتی بەکارهێنانی دادپەروەریتان وەرگرم و فێربم."

پاشا وەڵامی دایەوە و گوتی:"شادمانم بە هاتنتان، بەڕێزتان دەتوانن خۆتان مافی یەکسانی و ویژدان لەم وڵاتەدا ببینن، ئێستا دوو پیاو دێن بۆ ئێرە، ئەم دوو پیاوە هەردووکیان چاوەڕێی دادگا دەکەن کە بڕیاریان لەسەر بدات."

پیاوی یەکەم کە هانای بۆ دادگا هێنابوو هات و گوتی:"پاشای خۆشەویست، من پارچەیەك زەویم لەو پیاوە کڕیوە، کاتێك کە دەستم کرد بە کێڵانی زەویەکە، کوپەیەك زێڕم تێدا دۆزییەوە، بەڵام من زەویم کڕیوە هیچ کاتێکیش بیرم لەوە نەکردۆتەوە کە ئەو زەویە کوپەیەك لیرەی زێڕی

تێدا شاردرابێتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا خاوەنی یەکەم ناخوازێت ئەو کوپە لیرە زێڕە بەرێت بۆ خۆی."

پیاوی دووهەم گوتی:"بەڕێز منیش هێندەی ئەو کابرایە لە چاکەو خراپەدا بە ویژدانم، من ئەو پارچە زەویەم بەم پیاوە فرۆشتووە بەهەموو ئەو شتانەوە کە لە زەویەکەدا هەبوون، هەر لەبەر ئەوەشە کە ئەو کوپە زێڕەش لە زەویەکەدا فرۆشراوە و ئێستاماڵی ئەو پیاوەیە."

پاشا نەختێك بیری کردەوە و بە پیاوی دووهەمی گوت:"ئەوەی من بزانم تۆ کوڕێکی تەمەن بیست ساڵت هەیە، وانیە..؟"

کابرا وەڵامی دایەوە، "با"

پاشا درێژەی بە وتەکانی داو گوتی:"هەروەها تۆ پێت گوتم، ئەو پیاوەی کە زەویەکەت پێفرۆشتووە، ئەویش کچێکی نزیکەی شازدە ساڵانی هەیە وایە...؟ لەبەر ئەوە دادگامان بڕیاریدا کە کوڕەکەت کچی ئەو پیاوە بخوازێت و بیهێنێت، ئەو کوپە لیرەیەش بۆ ئەو زاوا و بوکە لاوە بکەن بە دیاری و پۆیلانە، لە کاتی ئاهەنگی مارەکردنیاندا."

ئەلێکسەندەر کە چاوی بەم دادگا دادپەروەریە کەوت، سەری سووڕما و دەلەرزی و گوتی:"بەڕاستی دادگا و دادوەریەکی بێوێنە بوو، ئەگەر ئەمە لە وڵاتی ئێمە ڕوویبدایە، هەرگیز ئاوا نەدەبوو بە شێوەیەکی زۆر جیاوازتر کێشەکەمان دەبڕاندەوە."

پاشا بە ئەلێکسەندەری گوت:"دادوەریەکەی منت بەلاوە مرۆڤپەروەرانە بوو..؟ دەمەویت بزانم ئێوە لە ولاتی خۆتان ئەو کێشەیەتان چۆن چارەسەر دەکرد...؟"

ئەلێکسەندەر وەلامی دایەوە گوتی:"لەراستیدا من بومایە هەردوو پیاوەکەم زیندانی دەکرد و خۆشم دەستم دەگرت بەسەر کوپە لیرە زێڕەکەدا بۆ ئەوەی کە هێزێکی سەربازی مەزنی پێ دامەزرێنم، کە بتوانمبەو سوپایە شوێنان و ولاتانی پێداگیرکەم."

پاشا بە وتەکانی ئەلێکسەندەری سەر لەشکری داگیرکار نەختێك بە تاسەوەچوو و بە مۆنیەکەوە سەیرێکی کرد و پرسیاری لێکرد و گوتی:"لە ولاتی ئێوە خۆر هەلدێت...؟"

ئەلێکسەندەر وەلامی دایەوە"پرسیارێکی سەیرە! بەلێ بە دلنیاییەوە خۆر هەلدێت."

پاشا پرسیارێکی تری لێکرد"ئایا لە ولاتی ئێوە باران دەبارێت..؟"

ئەلێکسەندەر بەم پرسیارانە تەواوگرژبوو، "بەلێ دەبارێت! لەبەر ئەوە باران پێویستە کە ئاژەلی مالی و ئاژەلانی تریش، کە گیا خۆرن و پێویستیان بە گیاو نەش و نماکردنی ڕووەکە، پێویستە ئەو ئاژەلانە بەردەوامی بە ژیان بدەن و بژین، من بۆ خۆم گەلێك لەو ئاژەل و ڕەشە ولاخانەم هەیە لە ولاتی خۆم."

پاشا وەڵامی دایەوە و بە توانجێکەوە بە ئەلیێسکەندەری گوت:"هەر وەکو خۆت وەڵامت دایەوە و ڕوونتکردەوە و بەو شێوەیە دەستی ڕێزت خستەسەر هاوڵاتیانت، دەبێت هەر واش بێت، لەبەر ئەوەی ئەو ئاژەڵانە پێویستیان بە خواردن و ژیانە، هەر ئەوەشە کە ڕێگا بە هەڵهاتنی خۆریش ناگیرێت و هەر لەبەر ئەوەیە لە وڵاتێك کە تۆی لێدەژیت بارانیش دەبێت ببارێت. ئەو مرۆڤانەی کە تۆ بەو شێوەیە دەیان نرخێنێت و پەسنیان دەکەیت، لەڕاستیدا ئەو مرۆڤانە ڕێز لەو دەسەڵات و بیر و بۆچوونەت ناگرن."

وتەكان هەڵبژێرە

جارێكیان پاشایەك راسپاردەیەكی نارد بۆ یەكێك لە پاشاكانی وڵاتێكی هاوسنووری، هەڵگری راسپاردە درەنگێك گەیشتەجێ، ئەم پیاوە پاش ئەوەی بە سواری ئەسپ ئەو رێگا دوور و درێژەی بڕی بوو، زۆر ماندووبوو، بەوشێوەیە خۆی گەیاندە كۆشك و تەلاری ئەو پاشایەی كە راسپاردەكەی بۆ دەبرد. كە گەیشتە لای پاشا، داخوازی و راسپاردەی پاشاكەی خۆی بە پاشای ئەم شارە راگەیاند و گوتی:"پەیامی پاشای سەروەرم ئەوەیە بۆ بەڕێزتان، كە ئەسپێكی شینی... كلك ڕەشی بۆ رەوانە بكەیت... ئەگەر نە..."

پاشا یەكسەر پەیڤەكەی بە كابرای راسپێردراو بڕی و گوتی:"نامەوێت گوێم لە وتەی بێشەرمانە بێت." پاشا بەم جۆرە وەڵامی راسپاردەی پاشاكەی تری دایەوە. بە كابرای راسپێردراوی گوت:"كە چوویتەوە ئەم

ڕاسپاردەیە بە پاشات ڕاگەیەنە، من ئەو جۆرە ئەسپەم لا دەست ناکەوێت پەسنی دەکات و دەیخوازێت، ئەگینا...!" کابرای راسپێردراو لەم وتانە سەرسام بوو، بەبێ ڕاوەستان خۆی هەڵدایە سەر پشتی ئەسپەکەی و دایە غار و چوارناڵە، بۆ ئەوەی وەڵامی ئەم پاشایە بە پاشاکەی خۆی ڕاگەیەنێت، کاتێك کە پاشا وەڵامی پاشای دراوسێکەی وەرگرت، زۆر تووڕەبوو، بەبێ یەك و دوو پەیامی جەنگی بەرامبەر ئەو پاشا و وڵاتە دراوسێیە ڕاگەیاند، جەنگ چەند مانگێکی دوور و درێژی خایاند، خوێنێکی زۆر لە نێوان خەڵکانی ئەم دوو وڵاتەدا ڕژا، بە هێرشکردنە سەر یەکتری زۆربەی ناوچەکانی هەردوو وڵات بوون بە کەلاوە و ئاسەواری ژیانیان تیا نەما، هەر وڵاتە دراوێکی زۆری بۆ خەرجی ئەم جەنگە تەرخانکرد و پیایدا ڕانەدەگەیشتن، لە ئەنجامدا هەژاری و دەربەدەری تەنگی بە هەردوو وڵات هەڵچنی، هیچ کام لەم وڵاتانە نەیدەتوانی خەرجی ئەو جەنگە دابین بکات، لە کۆتاییدا هەر دوو پاشاکە و سوپاکانیشیان بە تەواوی شەکەتبوون، دراویش نەما، بە ناچاری هەردوو لایان پێکهاتن و ئاگربەست و هێرشی ڕاگەیاندنیان ڕاگەیاند.

کاتێك ئەو دوو پاشا شەڕکەرە لەسەر مێزی گفتوگۆ لەگەڵ یەك دانیشتن، پاشای دووهەم بە پاشای یەکەمی گوت: مەبەست لەو راسپاردەیەت چی بوو کە بۆت ناردبووم، کە گوتبووت:"ئەسپێکی شینی کلك ڕەشت بۆ بنێرم، ئەگەر نە....؟"

پاشای یەکەم وەڵامی دایەوە گوتی:"مەبەستەکەم ڕوون و ئاسان بوو، کە گوتبووم ئەسپێکی شینی کلك ڕەشم بۆ بنێرە، ئەگەر نە.. بوو ئەسپێکی تر."

پاشای یەکەم ڕووی کردە پاشای دووهەم،"بەڵام ئەی تۆ مەبەست لە وەڵامی ڕاسپاردەکەی من چی بوو، کە گوتبووت" ئەگەر ئەسپێکی لەو جۆرەت هەبوایە کە من داوام کردووە و پەسنم کرد بوو، ئەگینا...!"

پاشای دووهەم وەڵامی پاشای یەکەمی دایەوە گوتی: وەڵامەکەم سوك و هاسان بوو، ئەو ئەسپەی کە تۆ داخوازیت کردبوو، نەمبوو، ئەگینا بە دیاری بۆ پاشای هاوڕێ و خۆشەویشتی هاوسێمم دەنارد."

هەردوو پاشاکە بە یەکتریان گوت:"ئەی هاوار چ کارێکی نابەجێ و شێتانەمان کرد، کە جەنگێکی وا ماڵوێرانکارانەمان بەرامبەر یەکتری بەرپاکرد...؟ با هەر ئێستا پەیمانی ئاشتی نێوان خۆمان و هەردوو وڵات ڕاگەیەنین و پەنجەمۆری بکەین...!" بەپەلە ئەم کارەیان جێبەجێکرد. هیچکام لەم دوو پاشا نەگریسە هەرگیز چاوەڕوانی ڕووداوێکی وا چاوەڕوان نەکراونەبوون. هەریەکێکیان ئەم ڕووداوەیان لە پەڕاوی شایانەدا نووسی، بۆ ئەوەی کە نەوەکانی داهاتوویان ئەم ڕووداوە بکەن بە پەند، بۆ ئەوەی بە بیرکردنەوەی بەجێ و ژیرانە مامەڵە لەتەك ڕووداو و تێگەیشتن و وتەدا بکەن.

پیاو ناتوانێت دڵی هەموو کەس ڕاگرێت

باوکێك و کوڕەکەی و لەگەڵ کەرەکـەیان ڕێگایـان گرتەبـەر، باوکەکـە سواری کەرەکە بوو کوڕەکەش لە تەنیشتیانەوە شان بەشان دەڕۆیشت، لـە ڕێگا بە پیاوێك گەیشتن، پیاوەکە بە باوکی کوڕەکەی گوت:"ئـەریٚ کـابرا شـەرم ناکـەیت و هـیچ هەسـتت نابزوێـت بەرامبـەر بـەو کـوڕە، وا خـۆت سواری کەرەکە بوویت و ئەویش کوتەکوت بە دواتانا...؟"

باوکە لە پشتی کەرەکە دابەزی و کوڕەکەی سواری کەرەکە کرد. پـاش ماوەیەك ڕۆیشتن لە ڕێگا تووشیان بـوو بـە تـووش پیـاوێکی تـرەوە، ئـەم پیاوە ڕوویکردە کوڕەکە بە تووڕەییەوە پێیگوت:"ئەریٚ تۆ شەرم ناکەیت و بەزەیت بەو باوکە پیرەتا نایەتەوە، خۆت سواری پـشتی کەرەکـە بوویـت و لێی دەخوڕیت و باوکت بەو پیرییە خشەخش بە دواتەوە..؟"

هەر لەم پیاوە ڕزگاربوون، باوکەکەش خۆی هەڵدایە سەر پشتی کەرەکە، باوك و کوڕە بە جووتە بە هەچە، هەچە کەرەکەیان گاڵدەکرد و لێدەخوڕی. لە ڕێگا تووشیان بوو بە تووش کابرایەکی ترەوە، کابرا کە چاوی بەو باوك و کوڕە کەوت بە جووتە بەسەر پشتی ئەو کەرەوەن دەستیکرد بە جنێودان و گوتی:"هەی لە ئاژەڵ ئاژەڵترینە، ئەوە ئێوە وێژدانتان نیە، مێشکتان نیە بۆ وا لەو گوێدرێژە بەستەزمانە دەکەن، بۆچی ئاوا ئازاری دەدەن و بەجووتە سواری پشتی ئەو بەستەزمانە بوون..؟"

پاش ئەوەی لەو کابرایەش ڕەت بوون، باوك و کوڕە بەجووتە لەسەر پشتی گوێدرێژەکە هاتنە خوارەوە و شان بەشانی گوێدرێژەکە کەوتنە ڕێگا پێوان، لە ڕێگا بە پیاوێکی تر گەیشتن و سەیرێکی باوك و کوڕ و کەرەکەی کرد و گوتی:"سێ کەر شانبەشانی یەکتری دەڕۆن هیچکام لەم سێ کەرە سواری پشتی ئەوی تریان نابێت و لێی خوڕێت...!"

پاش ئەوەی کە پیاوەکە لە چاویان ونبوو، باوك و کوڕەکە سەیرێکی یەکتریان کرد و نەیان دەزانی کە چی بکەن بۆ ئەوەی بتوانن دڵی ئەم هەموو خەڵکە ڕاگرن، لە ئەنجامدا بە جووتە کەرەکەیان دا بەکۆڵیاندا و ڕێگایان گرتەبەر.

خەوی زێڕینگەر

جارێکیان کوڕێکی لاوچوو بۆ دووکانی زێڕینگەرێکی ناسیاوی و پێیگوت"من دەمەوێت لە دوارۆژدا ببمە زێڕینگەر، ئێستاش هاتووم کە بە شاگرد لای تۆ کاربکەم ئەگەر دەخوازیت."

کابرای زێڕینگەر پرسیاری لە کوڕەکە کرد:"کاتێك کە دەخەویت خەو بەچیەوە دەبینی..؟"

کوڕەکە وەڵامی دایەوە:"خەو بە دراوی زۆرەوە دەبینم."

زێڕینگەر گوتی:"ئەمڕۆکاتی ئەوە نیە کە لە لای من کار بکەیت بڕۆجارێکی تر وەرەوە."

کوڕە لاوەکە بۆ بەیانی هاتەوە بۆ لای زێڕینگەر و داوای ئەوەی لێکرد کە ببێتە شاگرد و پیشەکە فێربێت. کابرای زێڕینگەر دووبارە

پرسیارەکەی دوێنێی لە کوڕەکە کردووە:"کاتێك کە دەخەویت خەو بەچیەوە دەبینی...؟"

کوڕەکە وەڵامی دایەوە:"ئەمشەو خەوم بینی، لە خەوما خاوەنی کاسەیەکی پڕ لە دراوبووم."

پیاوە زێڕینگەرەکە پێیگوت:"بڕۆ ئەمڕۆکاتی ئەوە نیە کە لە لای من کار بکەیت، جارێکی تر وەرەوە."

بۆ بەیانی کوڕەکە گەڕایەوە بۆ لای زێڕینگەرەکە، داوای لێکردەوە کە دەیەوێت ببێتە شاگرد و کاربکات.

کابرای زێڕینگەر هەر ئەو پرسیارەی بە درێژایی ئەو چەند ڕۆژە، لە کوڕەکە دووبارە دەکردەوە، هەموو جارێکیش کە وەڵامی کوڕەکەی وەردەگرت، بە کوڕەکەی دەگوت:"بەیانی یان جارێکی تر وەرەوە."

ڕۆژێکیان کوڕەکە گەڕایەوە بۆ لای زێڕینگەرەکە و هەمان داخوازی کرد، پێش ئەوەی کە کابرای زێڕینگەر پرسیاری ئەوەی لێبکات کە خەوی بە چیەوە بینیوە، کوڕەکە بە زێڕینگەرەکەی گوت:"ئەمشەو لە خەوما بە دڵخۆشیەوە لەسەر کورسیەکی زێرینگەری دانیشتبووم و چاوەکانم بە شووشەیەکی گەورەکردنەوە نووساندبوو، هەموو ڕۆژەکە لە کارخانەیەکدا کارم دەکرد، بە دروستکردن و چاککردنی کاتژمێرەوە خەریك بووم، لە خەوەکەمدا وام لێهاتبوو هەموو گیانم ببوو بە ئارەق و بە ناوچەوانمدا ئارەق دەتکایە خوارەوە، بەڵام بەدەم کارەکەوە ئارەقی لەشم وشك

دەبووەوە، بەو کارە پەنجەکان و چاوەکانم بە تەواوی ماندوو ببوون، کاتێك ئێوارە داهات، کە سەیرم کرد ئەو کاتژمێرەی کە بەو ڕۆژگارە خەریکی چاککردنی بووم بە دەستمەوە بوو، تابلۆیی کاتژمێرێکی ئاسایی و هەرزان بوو، لە ناکاوێکدا کاتژمێر بوو بە کاتژمێرێکی زێر. "کابرای زێڕینگەر یەکسەر وتەکەی لە دەمی کوڕە لاوەکە وەرگرت و گوتی:"زۆر باشە کوڕم، پیاوی زێڕینگەر پێویستی بەو جۆرە خەوبینینانە هەیە، ئەو شتەی کە تۆ دەیخوازیت و کاری بۆ دەکەیت، لە ئەنجامدا دەبێتە زێڕ، هەوڵ و تێکۆشانیش ئەو جۆرە خەوانەن."

هەر ئەو ڕۆژە، پیاوە زێڕینگەرەکە دانی بەوەدانا و ڕوونیکردەوە و گوتی:"ئەو کوڕە لاوە ئێستا پێگەیشتووە و کاتی ئەوەی هاتووە کە خۆی فێربکات و ببێت بە زێڕینگەرێکی کارامە."

شازادە و رابین

(رابین جوچوا بێن چانانجا) پیاوێکی بە توانا و تێگەیشتو و رێزداربوو، تەنانەت لای (قەیسەری تراجانوس)یش، بەڵام بەداخەوە رابین پیاوێکی زۆر ناشیرینی سەروفەساڵ گران بوو، زۆرجار ڕوویدەدا کە منداڵان لە سەروچاوی دەترسان.

جارێکیان رابین لە کۆشکی قەیسەر میوان بوو، یەکێك لە کچە شازادەکان گاڵتەی بە ناشیرینی رابین دەکرد، بە ڕابینی گوت: "شتێکی سەیرە، ئەو مێشکە بەتوانا و زیرەکە، لە پشتی ئەو دەموچاوە ناشیرینەوەیە...؟"

رابین هیچ خۆی تێکنەدا و بە کچە شازادەی گوت:"دەتوانی پێم بڵێیت باوکت لەکام شوێندا باشترین شەرابی بۆ دەگیرێتەوە...؟"

کچە شازادە وەڵامی رابینی دایەوە"بێگومان لە کوپەی گڵدا، هەموو شەرابێك لە کوپەی گڵدا دەگیرێتەوە."

رابین بە شێوەیەکی سەرسامانەوە بە کچە شازادەی گوت:"هەموو شەرابێك...؟! ڕاستە شەرابی خەڵکانی ئاسایی لە کوپەی گڵدا دەگیرێتەوە، بەلاّم شەرابی قەیسەر لە شوێنی تایبەت و گرانبەهادا دەگیرێتەوە."

کچە شازادە بڕوای بەو وتانەی رابین کرد، وایدەزانی کە رابین ڕاست دەبێژێت و ڕاست دەکات. کچە شازادە فەرمانی دەرکرد کە کۆمەڵێك کوپەی زۆر لەو کوپانەی کە شەرابیان بۆ قەیسەر تیا گیرابووەوە بەتاڵیان کەن و شەرابەکەی ناویان بکەنە ناو کوپەی زێڕ و زیوەوە. کاتێك کە دەست و پێوەند فەرمانی کچە شازادەیان بەجێهێنا، پاش چەند ڕۆژێك کچە شازادە سەری سوڕما، کاتێك کە دەست و پێوەند پێیان راگەیاند کە شەرابەکانی ناو کوپە زێڕ و زیوەکان ترشاون و بۆگەنیان کردووە و ناخورێنەوە.

بۆ جارێکی تر کچە شازادە چاوی بە رابین کەوتەوە و بە تەوسێکەوە بە رابینی گوت:"ئای کە ئامۆژگاریەکی باشت کردم...! لەڕاستیدا ئەوەی کە پێت گوتم کوت و مت وادەرچوو...! دەزانیت ئەو هەموو شەرابە نایاب و نرخ گرانانە هەمووی لە کەڵککەوتن و ترشان و نەدەخورانەوە..؟"

رابین وەڵامی دایەوە گوتی:"ئەوە بەسە بۆ ئەوەی بزانیت کە شەراب لە کوپەی ئاسایدا خۆی رادەگرێ و دەگات، دەربارەی ژیریەتی و دانایش هەروایە."

کچە شازادە بەرپەرچی رابینی دایەوە و گوتی:"من زۆر مرۆڤ دەناسم کە زانا و جوانیشن، واتا هەردووکیانن."

رابین وەڵامی دایەوە گوتی:"دەبێت وابێت، بەڵام ئەو مرۆڤانەی کە تۆ دەیڵێیت و پێناسەیان دەکەیت، زانا و ژیرتریش دەبوون ئەگەر بێت و جوان نەبوونایە و ناشیرین بوونایە."

شازادە بوو بە کەڵەشێر

لــە ســەردەمێکی دێرینــدا، شــازادەی وڵاتێکــی گــەورە و بــەهێز شێتگیربوو، ئەم شازادەیە بڕوای بەوە نەبوو کە مرۆڤە، بـەڵکو وایـدەزانی کە باڵندەیەکە و پتر کەڵەشێرە. ئەم شازادەیە جلوبەرگی لەبەر نـەدەکرد و جێگای دانیشتنی ژێر مێزێك بوو، خواردنی تەنیا دانەوێڵە و گەنمەشـامی بوو، لاسایی کەڵەشێری دەکردەوە و دەیخوێند.

پاشای باوکی ناردی بەدوای زۆربەی دکتۆرانی دنیـادا بـۆ ئـەوەی ئـەو نەخۆشییەی کوڕەکەی چارەسەربکەن، بەڵام هیچ کام لەم دکتۆرانە چارەیان بۆ نەکرا.

پاش ئەو هـەموو گەڕانـە بـەدوای پزیـشکاندا، لـە کۆتایـدا پیـاوێکی زیرەکی زانا لە وڵاتی (تالمود) وە هات بۆ لای پاشا، ئەم پیاوە بـە پاشـای گوت، "دەتوانم نەخۆشی شازادە چارەسەربکەم."

پاشا فەرمانیدا هەموو پێویستیەك بۆ ئەم پیاوە زانایە ئامادەبکرێت بۆ چارەسەرکردنی کوڕەکەی، پاش ئەم رێکەوتنە پیاوەکە جلوبەرگەکانی لەبەر خۆی داکەند، چووە ژێر ئەو مێزەی کە شازادە، لەژێریا دانیشتبوو و جێگای ژیانی بوو، ئەم پیاوە زانایە کە سەیری شازادەی کرد هەروەك شێتێك لاسایی کەڵەشێر دەکاتەوە و گەنمەشامی رژاوی ژێر مێزەکەی وەك کەڵەشێر ئاسای دەچنیەوە و دەخوارد. لەسەرەتاوە شازادە رێگای بە کابرا نەدا کە لەو ژێرمێزەدا لەتەکیدا بێت، بەڵام پاش ماوەیەکی کەم وازی لە کابرا هێنا.

"تۆ کێیت؟"

کابرای زانا وەڵامی دایەوە"ئەی تۆ کێیت؟"

شازادە وەڵامیدایەوە. "چی دەکەی لێرە؟"

کابرای زانا:"ئەی تۆ چی دەکەیت لێرە؟"

شازادە:"سەیرکە من کەڵەشێرم و گەنم دەخۆم"

زانا:"منیش کەڵەشێرم گەنم دەخۆم"

بۆ ماوەی چەند رۆژێك زاناو شازادە پێکەوە لەژێر مێزەکەدا مانەوە، تا بەتەواوی هۆگری یەکتربوون، ئەو کاتەی کابرای زانا کە زانی شازادە تەواو هۆگری هاورێیەتی بووە و بەتەواوی پەیوەندییان خۆشە. داوای لە کاربەدەستانی کۆشکی پاشاکرد کە دوو کراسی بۆ بهێنن، کاتێك کە

کراسەکانیان هێنا، پیاوە زاناکە ڕوویکردە شازادە و گوتی:"لەوانەیە ئەم کراسە لەگەڵ کەڵەشێردا نەگونجێت کە بیکاتە بەری؟"

شازادە وەڵامی دایەوە:"بەتەواوی نازانم."

کابرای زانا پرسیاری لە شازادە کرد:"ئەریٚ من کەڵەشێرم؟"

شازادە وەڵامی دایەوە: "بێگومان تۆ کەڵەشێری."

کابرای زانا بە شازادەی گوت:"وایە وایە، ئێمە هەردووکمان کەڵەشێرین، من کەڵەشێرم و ئەو کراسە لەبەردەکەم تۆش دەتوانی ئەو کراسەی تر لەبەرکەیت؟"

شازادە لە سەرەتاوە لالوت بوو، پاشان کراسەکەی لەبەرکرد.

چەند ڕۆژێك دوای ئەوە پیاوە زاناکە داوای دوو شەرواڵی کرد، پاش ئەوەی شەرواڵەکانیان بۆ هێنا شەرواڵێکیانی لە پێکرد و ڕوویکردە شازادە و پێی گوت:"هەر چەندە بەم شەرواڵەوە لەوانەیە کە کەمتر لە کەڵەشێرێك بچم، بەڵام پێش ئەوەی کە بە هەر شتێکی تر بچم بە کەڵەشێردەچم."

شازادەش رای لەگەڵ رای کابرای زانادا بوو، ئەگەرچی هاوڕێکەی شەرواڵی لە پێدایە، بەڵام هەر کەڵەشێرە و لە کەڵەشێر کەمترنیە.

سات دوای سات، ڕۆژ دوای ڕۆژ، ئەم زانایە کارێکی وایکرد کە وردە وردە ئەو شازادە نەخۆشە والێبکات کە کراس و شەرواڵ و گۆرەوی و پێلاو و ئەو جلوبەرگانە هەموویان بکاتەوە بەبەری شازادەدا.

رۆژێك ئەو پیاوە پیرە زانایـە داوای لـە کاربەدەسـتانی کۆشـکی پاشـا کرد کە خواردنیان بۆ بهێنن، کاتێك کە خواردنەکەیان بـۆ هێنـان، پـیرەی زانا دەستیکرد بە خواردن و روویکردە شازادە و گـوتی:"ئایـا ئێـستا مـن هیچ شتێکم لە کەڵەشێر کەمترە کە خواردنی مرۆڤ دەخۆم؟"

شـازادە هێنـدە گـوێی نەدایـە و ئـەویش گـوتی:"منـیش بـا تۆزێـك خواردنی مرۆڤ بخۆم."

چەند رۆژێك پاش ئەمە، زاناکە بە شازادەی گوت:"لەو بڕوایەدای کـە دەبێت هەمیشە کەڵەشێر شوێنی ژێر مێزبێت؟ بێگومان نـا کەڵەشـێریش دەگەڕێن و دەخولێنەوە چۆنیان بوێت، سەیری من بکە" کابرای زانا خـۆی وەچەرخان و هەستایە سەرپێ، بە ناو ژوورەکەدا دەسـتی بـە گـەڕان کـرد، چـووە بـەردەمی پەنجەرەکـە و لـە پەنجەرەکـەوە سـەیری دەرەوەی دەکـرد، شازادەش بەدوای کابرای زانا کەوت و لاسایی دەکردەوە، شـازادە بـە نـاو ژوورەکەدا هاتوو چۆی دەکرد، لە هـەموو ڕوویەکـەوە مرۆڤێکـی ئاسـایی بوو.

مامۆستا

لەسەردەمێکی زوودا پیاوێک هەبوو زۆر ئارەزووی لەوەبوو کە (تەورات) بخوێنێت، ئەم پیاوە دووکانێکی دەستگێڕی هەبوو، هاوسەرەکەی زۆر یارمەتی پیاوەکەی دەدا لە بەڕێوەبردنی دووکانەکە و هەڵسووڕانیدا، بەڵام دەستکەوتی ئەم دووکانە کە هێندە نەبوو ئەو پیاوە کە بتوانێت ماڵومنداڵی پێبەڕێوەبەرێت و بژێوی ژیانیان مەیسەرکات، لەبەرئەوە ئەم پیاوە وازی لە دووکانەکە هێنا و بڕیاریدا کە ئەو شارە بەجێبهێڵێ و ڕووبکاتە شارێکی تر بۆ کارکردن. ئەم پیاوە سەری خۆی هەڵگرت و چوو بۆ شارێکی زۆر دوور، لەوێ بوو بە مامۆستای فێرگە و زمانی (ئیبری) دەگوتەوە.

پاش تەواوبوونی ساڵی خوێندن، مووچەی ساڵانەکەی وەرگرت کە 100 لیرەی زێڕبوو. مامۆستا دەیویست کە ئەو دراوانە بۆ هاوسەرە

خۆشەویستەکەی و زارۆکەکانی بنێرێتەوە. بەڵام ئەو سەردەمە نە بیرۆی پۆست و نە هاتوچۆی پۆست لە نێوانی شار و وڵاتاندا هەبووە، ئەو کەسەی کە دەیویست کارێکی ئاوا بکات پێویست بوو کەسێك بدۆزێتەوە کە رێگای دەکەوتە ئەو شار و وڵاتەی کە دەبوایە نامەکە یان کەلوپەل و دراوەکە بنێردرایە، بێگومان ئەو کەسەی کە شتێکی بناردایە بە یەکێکی تردا، ئەو دەمە دەبوایە لەبری ئەو گەیاندنە باییەکەی بدات.

وا رێککەوت کابرایەکی بازرگان پەیدابوو، رێگای کەوتە ئەو شار و ناوچەیەی کە مامۆستای لێبوو. مامۆستا پرسیاری لە کابرای بازرگان کرد گوتی:"بەڕێزتان بەرەو کوێ دەچن؟"

کابرای بازرگان وەڵامی دایەوە گوتی:"بەرەو ئەو شارە ئەو شارە دەچم." یەکێك لەو شارانەی کە کابرای بازرگان ناوی برد، ئەو شارە بوو کە هاوسەر و منداڵەکانی مامۆستای لێدەژیان، لەبەرئەوە مامۆستا داوای لە کابرای بازرگان کرد کە ئەو 100لیرە زێڕەی لەگەڵ خۆیدا بۆ بەرێت و بیداتە دەست هاوسەرەکەی، لەسەرەتاوە کابرای بازرگان گوتی:"ناتوانم ئەو کارە بکەم،" بەڵام مامۆستا گەلێکی لەبەر پاڕایەوە و گوتی:"کاکی بازرگانی بەڕێز، هاوسەرەکەم ئافرەتێکی هەژار و کەم دەستە و هیچ سەرچاوەیەکی تریشی نیە کە زارۆکەکانی پێ بەخێو بکات، ئەگەر تۆ ئەم 100 لیرەیە لەگەڵ خۆت بەریت، ئەوەی کە خۆت دەیخوازیت بیدە بە هاوسەرەکەم."

کابرای بازرگانی پیسکە چووە ژێر ئەم بارەوە، ئەوەی بەهەلزانی کە دراوێکی باشەو دەستی مامۆستای چاك بڕیوە، کابرای بازرگان گوتی:"من ئەو 100 لیرە زێڕە دەبەم لەگەڵ خۆما، بەمەرجێك كە لە نامەكەدا بۆ هاوسەرەكەتی بنووسی و پێی راگەیەنیت، ئەو هێندە لیرە وەرگرێت کە من دەمخوازم، لەو 100 لیرە زێڕە. "مامۆستای بەستەزمان هیچ چارێکی تری نەبوو و بەو مەرجە لەگەڵ کابرای بازرگاندا ڕێککەوت و نامەی بۆ هاوژینەکەی نووسی.

لە نامەكەدا نووسی"ئەوا 100 لیرەی زێڕم بۆ ڕەوانە کردیت، بەڵام بەو مەرجەی کە کابرای بازرگان خۆی چەند دەخوازێت لەو لیرە زێڕانە، ئەوەندە لیرە بە تۆ بدات."

کاتێك کە بازرگان گەیشتە شاری خێزانی مامۆستا، بەرەو ماڵەکەیان چوو و هاوسەری مامۆستای دۆزییەوە، پێش هەموو شتێك نامەکەی دەرهێنا و بە ژنەکەی گوت:"پێشان ئەو نامەیە بخوێنەوە، ئائەمەش لیرە زێڕەکانە لەناو ئەم تورەکەیەی دەستمدایە، لەڕاستیدا من و مێردەکەت لەسەر ئەوە ڕێککەوتوین، من هێندە لیرەی زێڕت بدەمێ کە دەمخوازم، من تەنیا 99 لیرە دەخوازم و لیرەیەکیشیان دەمێنێتەوە ماڵی تۆیە."

ژنە داماوەکە لەبەر کابرای بازرگان دەپاڕایەوە کە دەبێت بەزەیی پیایاندا بێتەوە و بەخشندە بێت، بەڵام کابرا ساردوسڕ و رەق وەکو بەرد، نەیدەویست گوێی لەو پاڕانەوە و لالانەوەی ژنە داماوە بێت، لە کۆتایدا

کـابرا بـەدەم پاڕانـەوەی ژنەکـەوە چـوو و بەخـشندەیی جـولاّ و گـوتی: لەڕاستیدا من و پیاوەکەت لەسەر ئەوە ڕێککەوتوین کە چەند لـیرەی زێـڕ دەخوازم ئەوەندە بە تۆ بدەم، لەبەر ئەوە بڕیـارم داوە کـە تـەنیا لیرەیـەکت بدەمێ.

هاوژینی مامۆستا ئەوەی دەزانی کە پیاوەکـەی هێنـدە گێـل و نـەفام نیە کە بـەو شـێوەیە ئـاوا دەسـتبەرداری خۆشەویـستەکەی و زاڕۆکـەکانی ببێت، بەو کەساسیە چارەنووسیان بۆ کابرایەکی بازرگانی ئاوا سوك و بـێ ویژدان جێبهێڵێت، لەبەر ئەوە بە کابرای بازرگانی گـوت:"دەبێـت بـچینە کلێـسە بـۆ لای رابینـی ئـەم شـارە، بـزانین ئـەو چـی دەڵێـت، بـا رابـین چارەسەرێکی پراکتیکانەمان بۆ بدۆزێتەوە."

کاتێك کـە گەیـشتن، رابـین بـە سـەرنجەوە گـوێی لـە وتـەکانی کـابرای بازرگان و هاوسەرەکەی مامۆستاش رادێـرا کـە هـەر یەکـەیان دەیویـست خواستی خۆی بسەلمێنێت. کابرای بازرگـان هـەرگیز دڵـی نـەرم نـەدەبوو و نەدەچووە ژێری، بە تایبـەتی کـە رابـین زۆر بـەزەیی بـەو ژنـە کەساسـە و زارۆکەکانیـدا دەهاتـەوە، کـابرای بازرگـان هـەر نەیدەسـەلماند و لەسـەر داخوازییەکەی خۆی سوور بوو، لە ناکاوێکدا رابین بیرێـك بـە مێـشکیدا هات و گـوتی:"ئـەو نامەیـەم بـدەرێ بابیخوێنمـەوە،" رابـین بەسـەرنجەوە دەستیکرد بـە خوێندنـەوەی نامەکـە و بـە گرژیەکـەوە سـەیرێکی کـابرای

بازرگانی کرد و بە تووڕەییەکەوە گوتی:"بازرگانی خۆشەویست بەڕێزتان چەند لەم لیرە زێڕانە دەخوازن..؟"

کابرای بازرگان گوتی:"چەند جارم گوت و دووبارە کردەوە، ئەز 99 لیرە دەخوازم، هەر بەو شێوەیەش لەگەڵ مێردی ئەم ژنەدا رێککەوتوین."

کابرای بازرگان پاش نەختێك تێهەڵچووە و گوتی:"من پیاوێکی بە ویژدان و راستم و راست دەبێژم ئەوە ئاوایە."

رابین روویکردە کابرای بازرگان و پێیگوت: لەراستیدا وایە و تۆ راستدەکەیت و لەگەڵ مێردی ئەم ژنەدا لەسەر ئەوە رێککەوتون"

رابین روویکردە ژنەکە و گوتی:"کچی خۆم تۆش دەبێت لەگەڵ نووسراوی ئەم نامەیەدا بڕۆیت کە مێردەکەت بەو مەرجە لەسەری رێککەوتووە، پیاوەکەت لە نامەکەدا نووسیوێتی کە ئەم کابرای بازرگانە هێندە لیرەبدات بە تۆ کە خۆی دەخوازێت."

رابین روویکردە کابرای بازرگان و گوتی: تۆ چەندە خوازی.؟ ئا لە بیرم چوو 99 لیرە دەخوازی، لەبەر ئەوە تۆ دەبێت 99 لیرە بدەیت بەو ژنە، ئەوە مەرجی رێکەوتنەکەتانە." بەم جۆرە کێشەکە بڕایەوە.

جووتیارێکی لەخۆبایی

جارێك لە جاران ئاسنگەرێك، پینەدۆزێك، ئاشەوانێك، دارتاشێك و بەرگدروویەك لەگەڵ جووتیارێکی لادێیدا کۆبوونەوە.

جووتیارەکە گوتی:"من لە هەمووتان گرنگترم، کارەکەشم لە کاری هەمووتان گرنگترە، ئەگەر من زەوی نەکێڵم و نەچێنم، ئێوەچی دەکەن و چی دەخۆن...؟"

پیاوەکانی تر کە گوێیان لەم خۆبایی بوونەی ئەم پیاوە جووتیارە بوو تووڕەیی و گرژی دایگرتن.

بۆ رۆژی دوایی کابرای جووتیار، لە زەویەکەیدا کاری دەکرد هەوجاڕونیرەکەی شکا، بەناچاری هانای بۆ ئاسنگەر برد و پێیگوت:"کارەکەم پەکی کەوتووە و هاتووم کە ئەم هاوجاڕونیرەم بۆ چاك بکەیتەوە."

ئاسنگەر گوتی:"من ئەو کارەت بۆ ناکەم".

جووتیار پرسیاریکرد:"بۆچی ئەو کارە ناکەیت، ئەی تۆ ئاسنگەر نیت...؟ بەبێ ئەم هەوجارۆنیرە کارم ناڕوات و ناتوانم کاربکەم."

ئاسنگەر دەستیکرد بە پێکەنین و گوتی:"دێتەوە یاد کە تۆی جووتیاری لادێیی، دوێنێ بە ئێمەی شاریت گوت، کە کارەکەی تۆ گرنگترین کارە و خۆشت گرنگترین کەسێکی و هەمووان منەتباری تۆین..؟ ئێستا پێویستە کە بە بەرزی هاواربکەیت و هەموو کەسێك گوێی لێتبێت و بڵێ: جووتیار پێویستی بە ئاسنگەرە."

کابرای جووتیار بۆ جارێکی تریش تکای لە ئاسنگەرکرد کە ئامێرەکەی بۆ چاك بکاتەوە، بەڵام ئاسنگەر گوتی: "ئێستا بەڕاشکاوی بڵێ کە تۆ پێویستیت بە ئاسنگەرە، ئەوسا هەوجا ڕونیرەکەت بۆ چاك دەکەمەوە."

کابرای جووتیار بە بێترس گوتی:"هەموو کەسێك پێویستی بە جووتیارە و منەتباری جووتیارن، تەنیا ئاسنگەر نەبێت." پاش ئەم دانپیانانەی کابرای جووتیار، ئاسنگەر هەوجارۆنیرەکەی بۆ چاککردەوە.

بەڵام پینەدۆز، ئاشەوان، دارتاش و بەرگدروو، تا ئەو دەمەش لێویان لە کابرای جووتیار دەکرۆشت. بەڵێ ڕۆژگار هات و ڕۆژگار چوو، ڕۆژێکیان کابرای جووتیار چوو بۆلای پینەدۆز کە جووتێك پێڵاوی بۆ بدروێت، پینەدۆز وەڵامیدایەوە:"ئەو کارە بە من ناکرێت."

کابرای لادێیی پرسیاری کرد گوتی:"بۆ ئەو کارە ناکەیت چما تۆ پێنەدۆز بێت..؟"

پینەدۆز دایە پێکەنین و پێیگوت:"دێتەوە یاد تۆی لادێیی بە ئێمەی شاریت گوت کە کارەکەی تۆ گرنگترین کارە و خۆشت گرنگترین کەسێکی و هەموو کەس منەتباری تۆن...؟ ئێستا پێویستە بە بەرزی هاواربکەیت کە هەموو خەڵکی گوێیان لێبێت و بڵێ:"پینەدۆز پێویستی بە منەتی جووتیار نیە، ئەو کاتە جووتێك پێڵاوی نایابت بە دڵی خۆت بۆ دەدرووم."

کابرای لادێیی بەناچاری گوتی:"هەڵەیەکم کردووە، هەموو کەسێك پێویستی بە جووتیارە و منەتباری جووتیارن، تەنیا ئاسنگەر و پینەدۆز نەبێت." پاش ئەم دانپیانانەی جووتیار، پینەدۆزیش پێڵاوەکانی بۆ دووری.

جووتیار هەر جارەی لە لایەکەوە بارەکەی لار دەبووەوە، ئەمجارەیان کاری کەوتە ئاشەوان، داوای لە ئاشەوانکرد کە ئاردیان نەماوە و بەڵکو ئەو گونیە گەنمەی بۆ بهاڕێ و بۆی بکات بە ئارد، ئاشەوان پێیگوت:"من کاری وا بۆ تۆ ناکەم، دێتەوە یاد کە گوتت، تۆ پێویستت بە کەس نیە و بەڵام هەموو کەس پێویستیان بە تۆیە...؟"

کابرای ئاشەوانیش بەهەمان شێوەی ئاسنگەر و پینەدۆز، خوازیاری ئەوەبوو کە جووتیار پڕبەدەم هاوار بکات، کە ئەو پێویستی بە ئاشەوان هەیە، پاش ئەوە گەنمەکەی بۆ دەهاڕێت.

جووتیار هاواری کرد گوتی: هەموو کەس پێویستیان بە جووتیارە تەنیا ئاسنگەر و، پینەدۆز و ئاشەوان نەبێت."

بەو جۆرە کاری کەوتە دارتاش و بەرگدرووش، ئەوانیش بە هەمان شێوە داخوازی کابرایان ڕەتکردەوە، تا ئەو دەمەی لە کەلی شەیتان دێتە خوارێ و دان بەڕاستیدا دەنێت، لە کۆتایدا کابرای جووتیار بەو جۆرە بە چۆکداهات و بە شاردا دەگەڕا و هاواری دەکرد، "هەموو کەسێك پێویستی بە جووتیارە و جووتیاریش پێویستی بە هەموو کەسێکە."

دڵنیایی و خۆڕاگری وەرزێرێك

جارێکیــان وەرزێرێــك لــە کــاتی هەڵگرتنــەوەی خەلەوخــەرمان و بەرووبوومدا، چوو بۆ لای پیاوێکی خاوەن زەویزار. بـە رێـزەوە پرسـیاری لە خاوەن زەوی کرد، کە دەیەوێت لەم ماوە و وەرزەدا کارێکی بداتیَ. ئەم وەرزێرە پیاوێکی تابلێی سـەر ڕاسـت و لـەش سـوك بـوو، کـابرای خـاوەن زەوی داوای وەرزێرەکـەی پەسـەندکرد و کـاری دایــە و هەڵـسوکەوتێکی بەڕێزانەشی لەگەڵ وەرزێرەکە دەکرد. خاوەن زەوی هەمیـشە تێبینـی ئـەو کرێکارەی دەکرد، کە چۆن بە پەرۆشەوە کارەکـەی خـۆی هەڵدەسـوڕێنێت. رۆژێکیان خاوەن زەوی بە وەرزێرەکەی گـوت:"بریـا هـەموو کرێکارەکـانی تریشم هێندەی تۆ دڵسۆزبوونایە، ئاوا بەڕاستی کارەکانی خۆیان بە ئـەنجام بگەیاندایە."

کاتێك کە خەلەو خەرمان کۆکرایەوە و کارەکە تەواوبوو، وەرزێرەکە بە خاوەن زەویوزارەکەی گوت: "ئەوا کارەکەمان تەواوبوو، وەرزێرەکە بە خاوەن زەویوزارەکەی گوت: "ئەوا کارەکەمان تەواوبوو، ئیترکاتی ئەوە هاتووە کە پارەی کارەکەم بدەیتێ و منیش بۆ ناو ماڵومنداڵم بگەڕێمەوە."

کابرای خاوەن زەوی بە زەردەخەنەیەکەوە بە وەرزێرەکەی گوت:

"راستدەکەیت، بەڵام بە داخەوە کە ئێستا من هیچ دراوێکم لە دەستدا نیە، لەبەر ئەوە داوای لێبووردنت لێدەکەم."

کابرای وەرزێر سەیرێکی خانو و ئەو هەموو زەوی و زار و رەزانەی خاوەن زەوی کرد و هەناسەیەکی هەڵکێشا و گوتی:"بەڵێ گەورەم ئەگەر دراوت لە دەستدا نیە، خۆ لەبری ئەوە دەتوانیت گەنمم بدەیتێ، خۆم دەیفرۆشمەوە."

کابرای خاوەن زەوی گوتی:"بەداخەوە کە گەنمیش شك نابەم."

وەرزێرەکە ئەمجارەیان گوتی:"باشە ئەگەر ئەوەش نادەیت، دەتوانێ لەبری کارکردنەکەم پارچەیە زەوییەکی بچوکم لەو هەموو زەویەی کە هەتە بدەیتێ."

خاوەن زەوی وەڵامی دایەوە گوتی:"بەداخەوە کە زەویشم نیە."

وەرزێر گوتی:"ئێستا خۆ دەتوانیت هەندێك سەرمەڕ و ڕەشەوڵاخم بدەیتێ لە بری ئەو پارەیەی کە لاتە."

خاوەن زەوی:"ڕەشەوڵاخ و ماڵاتیشم نیە کە بتدەمێ."

وەرزێرەکە بەو وەڵامانەی خاوەن زەویەکە تەواو خەمبار و بێهیوا بوو لەوەی کە بایی کارەکەی وەرگرێت. بیری لەوە دەکردەوە چۆن ماڵو منداڵەکانی بژێنێت و بەڕێوەیان بەرێت. ئەم پیاوە وەرزێرە هێندەی بڵێیت مرۆڤێکی شەرمن و لە رووددا داماو نەرم بوو، بە ناچاری و بەبێ ئەنجام دەستیدایە جلی کارەکەی و ملی ڕێگای گرتەبەر.

دوو مانگ بەسەر ئەم بەزمەدا ڕۆیشت زستانێکی توش و سارد هات، لە هیچ شوێنێکیش کار نەمابوو. کابرای وەرزێر و خێزانی بە برسێتی و هەژاری ژیانی کۆیلەمەرگیان بەسەردەبرد، هەر لە سەرەتای زستانەوە منداڵەکانی توشی هەڵامەت و کۆکەکۆك هاتن و نەخۆش کەوتن، ڕۆژێکیان کاروانێك هوشتر و گوێدرێژ بە خۆیان و بارەکانیانەوە لەبەردەمی کۆماجی (کولیت، زنج) کابرای وەرزێردا ڕاوەستان، سەرکاروان کابرای زەوی و زاربوو، کە تا ئەو دەمەش وارەداری (قەرزدار)ی وەرزێرەکە بوو، وەرزێرەکە کە چاوی بە کابرای خاوەن زەویوزار کەوت بە ڕێزەوە ویستی بیباتە ژوورەوە و ڕێزێکی زۆری لێگرت.

کابرای دەوڵەمەند بە وەرزێرەکەی گوت:"پێش ئەوەی کە ببمە میوانت، من وارەداری تۆم پێویستە مافی خۆت وەرگریت." ئەمەی گوت و لە باخەڵی کیسەیەکی دەرهێنا و کۆمەڵێك لیرەی زۆری بە کابرای وەرزێردا، گەلێك لەو پارەیە زۆرتربوو کە کابرای وەرزێر دەبوایە لە بری

کارکردنەکەی وەریبگرتایە. پاشان کابرای دەوڵەمەند بە پیاوەکانی خۆی گوت:"ئەو دیارییەش بهێنن کە بۆ کاکی وەرزێرم دانابوو." پێش ئەوەی کە کاروان دەست بە ڕۆیشتن بکاتەوە کابرای دەوڵەمەند ڕوویکردە وەرزێرەکە و پرسیاری لێکرد و گوتی:"ئەو کاتەی کە تۆ داوای پارەکەت لێکردم و منیش پێم گوتی، بە داخەوە پارەم لە دەستانیە کە بتدەمێ، لەوکاتەدا بیرت لەچی دەکردەوە، وای بۆ نەچووی کە من پیاوێکی بێ ویژدان و خوێن خۆرم...؟"

وەرزێر وەڵامی دایەوە:"نا من وای بۆ چووم کە جگە لەوەی کە تۆ کابرایەکی خاوەن زەویوزاری، کابرایەکی بازرگانیشیت، ئەو دەمە دراوت لە دەستدا نەبوو، لەبەر ئەوەی هەموو دراوەکانت دابوو بە کەلوپەل کڕین."

دەوڵەمەند پرسیاری کرد:"ئەی ئەو کاتەی کە داوای گەنمت کرد، منیش پێم گوتی گەنمیشم نیە، چۆن بیرت لێدەکردەوە...؟"

وەرزێر وەڵامی دایەوە گوتی:"من وا بۆ وەڵامەکت چووم، تۆ تا ئەو کاتەش (10) بەشی زەکاتت نەدابوو بە کڵێسە، لەبەر ئەوەی کە تۆ مرۆڤێکی جولەکەیت، بۆت نیە دەست لەو بەرهەمە بدەیت کە هەتە، پێش ئەوە پێویستە لەو بەرهەمە (10) بەش زەکات بدەیت بە کڵێسە."

"ئەی ئەوکاتەی کە زەویەکەم نەدایتێ: بیرت لە چی دەکردەوە...؟"

وەرزێر وەڵامی دایەوە:"من واتێگەیشتم کە ئەو زەویانە زەوی خۆت نیە و بەکرێت گرتوون، لەبەر ئەوە ئەو مافەت بەخۆت نەدەدا کە بیانبەخشی."

کاتێك لە گفتوگۆ و پرسیار و وەڵام بوونەوە کاروانەکە دەستی بە ڕۆیشتن کرد و کابرای دەوڵەمەند بە وەرزێرەکەی گوت:"ئەو شتانەی کە تۆ گوتت هەموویان ڕاست بوون، نە زەویوزارەکە نە سامانەکە هیچیان هینی من نەبوون، هەموویانم کردبوو بە خەڵات بە کڵێسە (ئۆرشەلیم) لەبەر ئەوەی کە کوڕەکەم دەستی لە خوێندنی تەورات هەڵگرتبوو و نەیدەویست جارێکی تر بگەڕێتەوە سەر خوێندنەوەی تەورات، منیش سوێندم خوارد ئەگەر کوڕەکەم نەگەڕێتەوە سەر تەورات خوێندن، منیش خاوەنی لیرەیەك لەو سامانەی خۆم نیم و ماڵی کڵێسەیە، نەك ماڵی من، بەڵام کوڕەکەم پەشیمان بووەوە و جارێکی تر گەڕایەوە سەر دینی خۆی، منیش ئێستا ئازادم."

ئەو دیاری و پارەیەشم لەبەر ئەوە بۆ هێنای، کە تۆ بڕوات بە وەڵامەکانی من هەبووە و بە باشی تێیان گەیشتویت، بڕوات وانەبووە کە من مرۆڤێکی دەستبڕ و بێویژدانم، ئێستا من کامەرانم بەوەی کە بە زیادەوە موچە و مافی خۆت وەرگرت."

تیشك دانەوە

پاشایەك تەلاریكیان بۆ دروستكرد، پاشان فەرمانی بە دوو وێنەكێشی بەناوبانگدا كە هەریەكەیان دیواریكی سالۆنی دانیشتنی پاشا بۆیەو وێنەكاری بكات. پاشا بەم دوو وێنەكێشەی راگەیاند:"كەستان دەست لە كاروباری ئەویترتان وەرنەدات، هەر یەكەتان بەسەربەستی كارەكەی خۆی بە ئەنجام بگەیەنێ."

یەكێك لەم هونەرمەندانە زۆر چالاك و بەتەنگ كار و هونەرەكەیەوە دەهات، ئەوی تریان كارنەكەر و بێ بەرنامە، شتێكی سەیر و سەمەرە بوو كە بە هونەرمەندێكی بەناوبانگیش ناوبانگی دەرچووبوو. وێنەكێشی یەكەم یەكسەر دەستی بەكاركرد، هەموو بیرێكی خستە سەر كارەكەی، شەو و ڕۆژ خەریكبوو.

ئەو دیوارەی کە بەم وێنەکێشە سپێدرابوو، بە وێنەی باڵندە و ئـاژەڵی کێوی و وێنە گەلێکی تری فەنتازی لە باخچەی ئادێنس و جـوانی سـارا و مەزنی موسا و ژنی ناسکۆڵە و کوڕی جوان پێکهاتبوو ئەمانـەی هـەموو لە پەرتوکی پیرۆزی جولەکەکان تەوراتەوە وەرگرتبوو.

بەڵام وێنەکێشەکەی تر بە تەمەڵی دابوویە بەری و گوێی نەدەدایە ئەو کـارەی کـە پاشـا پێـی سـپاردبوو، شـەو و ڕۆژ خـەریکی ئاهـەنگگێڕان و خواردنـەوە بـوو، ئـەوەی کـە هـەموو جارێـك دووبـارەی دەکـردەوە و دەیگوت:"کاتم لەبەردەستایە و پێویست بە پەلەکردن ناکـات، وەکـو ئـەو وێنەکێشەی تر ئەوەندە بە گران کارەکە بگرم بۆ ئەوەی کە چەند وێنەیـەك بکێشم."نا" من وێنەکێشێکی بلیمەتم و وێنەکێشان ئاسانە، ئـەوەی ئـەو وێنەکێشە بە چەند مانگێك خەریکێتی و دەیکێشێ، مـن لـە ماوەیـەکی زۆر کەمدا بە بەرهەمی دەهێنم."بەم جۆرە کات و ڕۆژ و هەفتە و مـانگ لە نێوانی پەنجەکانەوە دەتکانە خوارەوە، تـەنیا مـاوەی یـەك هەفتـە لـەو ماوەی ساڵە مابوو، کە بۆ وێنەکێشەکان دیاریکرا بـوو، کـە کارەکـەیانی تیا تەواوبکەن. وێنەکێشی تەمەڵ کەوتە پەلەپڕوسکێ، کە سەیری دیواری ساڵۆنەکەی کرد کە بەو سپێرا بوو و بەراوردی لەگـەڵ دیـواری ئـەو بـەری سـاڵۆنەکە کـرد کـە هونەرمەندەکـەی تـر کێـشابووی، جـودایی ئاسمـان و ڕێسمان بوو، دیواری هونەرمەندی تەمەڵ وەك بیابان وشك و بێگیان بوو، هونەرمەندی تەمەڵ سەری دنیای لێهاتەوە یەك، سەری هێنا و سەری برد

چـی بکـات تـا بـەو مـاوە کەمـە بتوانێـت دیوارەکـە نـەخش و نیگـار بکێشێت...!؟ لە ناکاوێکدا شتێك بە بیریدا هـات و لـە خۆشـیاندا بـزەی دەهات.

بەبێ ڕاوەستان چوو لە بـازاڕ بۆیەیـەکی بریـسکەداری کـڕی و هـەموو دیوارەکەی لای خۆی پێ بۆیـە کـرد دیوارەکـەی وا بۆیـە کـرد هـەر وەکـو ئاوێنە بریسکەی دەهات.

کاتێ کارکردنەکە کە سالێك بوو، تەواو بوو، پاشا بانگەشەی هـەموو گەورە پیاوانی شـاری کـرد کـە بـێن بـۆ سـەیری کـاری هونـەری ئـەم دوو هونەرمەنـدە مەزنـە، پاشـا و یـاوەران و گـەورە پیـاوان بـەرەو و تـەلار و کۆشك بەڕێکەوتن و چوونە سالۆنی کۆشـکەوە، لـە پێـشدا سـەیری کـاری هونەرمەندە بلیمەتەکەیان کرد، پاشا و گەورە پیاوان سەریان لـە هونـەر و دەستڕەنگینی ئەو هونەرمەندە دەسووڕما کە لەوەوبەر جادووگەرێکی تری وایان وەك ئەم هونەرمەندە نەبینی بوو، پاشا کەوتە بیرکردنەوە وایـدەزانی لەسەر بەفر سەمادەکات، پرسیاری کرد:"دەبێت هونەرمەندەکەی تریان چ هونەرێکی بەرهەمهێنا بێت...؟" کە پاشـا و یـاوەران چـوون بـۆ سـەیری دیواری ئەوبەر کە هونەرمەندە تەمەڵەکە کێشابووی، کە سەیریانکرد هەر هەمان وێنە و نەخش و نیگاری هونەرمەندەکەی تر کێـشراوە...! هـەموو هێڵ و وێنەکان لەسـەر دیـوارە ئاوێنەییەکـە بریـسکەیان دەهاتـەوە، ئـەو

دیوارەش کوتومت دیوارەکەی ئەو بەربوو، بەوە دەچوو ئەم دوو وێنەکێشە بڕیاریان لەسەر هەمان وێنە و نەخش و نیگار دابێت کە بیکێشن...!

پاشا کە چاوی بەم دیوارە کەوت یەکسەر ئەوە تێگەیشت، بەڵام تاکە وشەیەکی نەگوت و توانجی لەسەرنەدا، ئەوەی جێگای سەرنج بوو هونەرمەندە تەمەڵە کارنەکەرەکە بەهەمان شێوەی هونەرمەندە کارکەرەکە بزە و خۆشی بە رووخساریەوە دیاربوو، ئێستا تەنیا ئەوە ماوە کە پاشا خەڵاتی ئەم دوو هونەرمەندە بکات.

پاشا فەرمانیدا دوو کیسەی پڕ لە لیرەی زێڕبهێنن، کیسە لیرەکانیان هێنا، پاشا فەرمانیدا هەردوو کیسە لیرە زێڕەکان لە ناو ساڵۆنەکەدا لە نێوانی هەردوو ئەو دیوارەی کە هونەرمەندەکان وێنەکانیان لەسەر کێشاوە هەڵڕێژن. دار و دەستەی پاشا فەرمانیان بەجێهێناو هەردوو کیسە لیرە زێڕەکانیان هەڵڕشت، لیرەکان دەستیانکرد بە بریسکەو تیشکدانەوە لەسەر ئەو دیوارەی کە هونەرمەندە تەمەڵەکە بۆیەی کردبوو، وێنەی لیرەکان لەسەر دیوارەکە دەرکەوتن، مرۆڤ وایدەزانی کە دیوارەکە لە لیرەی زێڕ دروستکراوە هێندە جوان و سەرنجڕاکێشەربوو، پاشا ڕوویکردە هونەرمەندی تەمەڵ و پێیگوت:"ئەو لیرانەی سەر ئەو دیوارە هینی تۆن و تۆ خاوەنیانیت، ئەوە بەخشیش و کرێی کارەکەتە کە لەماوەی ئەو ساڵەدا ماندوێتی و رەنجت پێوەکێشابوو."

شاژنێکی ژیر

لــە وڵاتێکــی دووری ئــەم ســەر زەمینــە شــاژنێکی ژیــر هــەبوو فەرمانڕەوایی وڵاتی دەکرد، هـەموو دەسـت و پێوەنـدەکان و دانیـشتوانی وڵات ئەم شاژنەیان خۆشدەویست، لەبەر ئەوەی شاژن چەند بـە دەسـەڵات بوو، هێندەش دڵی فراوان و دادپەروەربوو، هەموو ئاواتێکی ئەوە بوو کـە گەلەکەی بەختەوەر و شادبن.

ئەم شاژنە هەفت کوڕی هەبوو، ئـەم کوڕانـەی وا پـەروەردەکردبوو کـە زۆر لەسەرخۆ و بەتەنگی چواردەورەوە بێن.

ڕۆژێك شاژن بیری کـردەوە کـە تەمـەنی خەریکـە لادەدا، لەبـەر ئـەوە واچاکە کە دەسەڵاتی وڵات و تاجی شایانە بسپێرێت بە یـەکێك لـە کـوڕە کارامەکانی، لەبەر ئەوە هەر هەفت کورەکەی بانگکرد و کۆبوونەوەیـەکی لەگەڵدا سازدان.

شاژن ڕوویکردە کوڕەکانی و گوتی:"کوڕەکانم ئەمڕۆ کە ئێوەم بانگکرد بۆ ئەم دانیشتنە، دەمەوێت ئەوەتان پێڕابگەیەنم کە دەمەوێت هەریەکێکتان ئارای خۆتانم بۆ دەربڕن، بزانم کامتان بەکەڵکی ئەوە دێن کە تاجی شایانەی بکەمە سەر و فەرمانڕەوایی وڵات بکات."

ئەم کوڕانە کە گوێیان لە داخوازییەکەی دایکیان بوو، هەریەکەیان هەوڵی ئەوەی ئەدا کە خۆی بەرێتە پێشێ و وا خۆی دەربخات کە پاشایەتی و تاج هەر لەخۆی دێت، کاتێك کە شاژن گوێی لە وتەکانی هەر هەفت کوڕەکەی بوو، هێمنی کردنەوە و گوتی:"ئێمە هەمووتان وەك یەك وانین و هەر هەمووتان ناتوانن ببنە پاشا و فەرمانڕەوایی وڵات بگرنە دەست، ئەگەر ڕاست بوایە ئێوە هێندە بەتوانا و زیرەکن، خۆتان بە شان و بازووی خۆتاندا هەڵنەدەدا. نا کوڕەکانم ئێوە هێشتا ماوتانە و پێنەگەیشتوون. بەڵام دەتوانم ئەوە بزانم کە کامتان دڵتان فراوانتر و زمانی لە دڵیایە. لەبەر ئەوە داواتان لێدەکەم کە هەر یەکەتان ڕای خۆتان دەربڕن کە بوون بە پاشا چی دەکەن و چۆن دڵێکتان پێوەیە.؟"

دووبارە کوڕەکان هەریەکەیان هەوڵی ئەوەیدا کە خۆی دەربخات و بیسەلمێنێت کە لەوانی تر زانا و ئازاترە. شاژن کە گوێی لە وتەکان بوو، هاواری لێکردن"بێدەنگ، بێدەنگبن، دەنا خەڵکی گوێی لێتان بێت ئەوە دەزانن کە ئێوە وەك هەموو مرۆڤێکی تر بیردەکەنەوە و جوداییتان نیە. ئەم ژاوە ژاو و کێبەرکێیەی ئێوە نیشانەی نەهامەتی و بێخەمیتانە، نا

كوڕەكانم، ئێوە نە ئازان و نە دڵیشتان گەورەیە، لەوانەیە یەكێكتان لەوانیترتان ئازاتر بێت؟ ئەز تاجەكە دەكەمە سەری ئەوەتان."

بۆ جارێكی تر هەر یەكە لە كوڕەكان دەستیان كردەوە بە پیاهەڵدانی خۆی و كە لەوانیتر ئازاتر و بەتواناترە. یەكێك لە كوڕەكان گوتی:"كە چۆن لەگەڵ ئاژەڵی دڕەندەی كێویدا شەڕی كردووە و ئاژەڵە دڕندەكەی بەزاندووە،" یەكێكی تریان گوتی:" كە چۆن جارێكیان دێوێكی یەكچاوی كوشتووە." كوڕێكی تریان گوتی:"كە چۆن دوژمنەكانی خۆی لە شەڕدا هەڵبڕیووە و بەزاندوونی." شاژن هەناسەیەكی ساردی هەڵكێشا و گوتی:"كوڕەكانم ئێوە هەرگیز ئەو جۆرە پاڵەوانانە نەبوون، ئەگەر ئەو جۆرە پاڵەوانانە بوونایە، كەستان بە شان و بازووی خۆتانا هەڵینەدەدا، شاژن لەم دانیشتنە گەلێك بێزار بوو لەبەر ئەوە داوای لە كوڕەكانی كرد كە دانیشتنەكە جێبهێڵن و بچنە دەرەوە و هەریەكەیان ڕێگای خۆی بگرێتەبەر.

ماوەیەكی زۆری پێچوو، شاژن هەستی بەوە دەكرد كە ئێستا كاتی ئەوە هاتووە جارێكی تر كوڕەكانی تاقیكاتەوە و تاجی شایانە بكاتە سەری یەكێكی لێهاتوویان، ئەمجارەیان پلانێكی تری دانا بۆ ئەوەی كە بتوانێت بەهرەی هەر یەكێك لە كوڕەكان تاقیكاتەوە، لەبەر ئەوە وا بەچاكیزانی كە هەریەكێك لە كوڕەكانی بە جیاجیا بدوێنێ و ڕاوێژیان لەگەڵدا بكات. بۆ ئەم مەبەستە ئاگاداری كوڕەكانی كردەوە، بەتەنیا

یەکە، یەکە لەگەڵیاندا دانیشت و بە هەر یەکێکیانی دەگوت:"کوڕی شیرینم تۆ و هەریەکێك لە براکانتان دەبێت بۆ ماوەی ساڵێك ئەم وڵاتە جێبهێڵن و بچن بە وڵاتانی تردا بگەڕێن، پاش ئەو ساڵە دەبێت هەریەکێکتان بەخۆی و دیارییەکەوە بگەڕێتەوە بۆ ماڵەوە، ئەو دەمە بزانم کامتان دەتوانن ببنە پاشا و فەرمانڕەوای وڵات بگرێتە دەست.؟ بڕۆکوڕی شیرینم خوا ئاگادارت بێت. "شاژن بەم جۆرە کوڕەکانی یەك لە دوای یەك ڕەوانەی وڵاتان کرد.

پاش ئەوەی کە ساڵەکە تەواوبوو، هەر هەفت کوڕەکە هەر یەکەیان بەخۆی و دیاری دەستیانەوە بۆ تەلاری شاژن گەڕانەوە. دوای ئەوەی کە شاژن پێشوازی گەرمی کردن و گرتنیە ئامێز و ماچی کردن. کوڕەکان داوایان لە دایکیان کرد کە دیارییەکانیان ببینێت. کوڕە گەورەکە: بەسەرهاتی خۆی بۆ شاژن گێڕایەوە و گوتی:"ماوەیەکی زۆر گەڕان و سەیرکردن بە دوای دیارییەکی نایابدا کە شایانی دایکی خۆشەویستم بێت، لە ئەنجامدا ئەم کراسە ئاوریشمە جوانەم هەڵبژارد کە بە پولەکەی مرواری چنراوە و رازاوەتەوە، لەم جۆرە کراسانە لە هیچ شوێنێکی تر نە دەست دەکەوێت نە دەبینرێت."

کوڕی دووهەم: دیارییەکەی خۆی هێنا و پێشکەشی دایکی کرد و گوتی:"ئەم جووتە کەوشە زێڕانەم بۆ کردی بە دیاری کە لە باشترین زێڕی کۆن دروستکراوە، کاتێك کە لە پێیان بکەیت هیچ مرۆڤێکی تر هێندەی

تـۆ هەسـت بـە كامــەرانى ناكـات. "ئەمــەى گـوت و جووتـە كەوشـە زێڕینەكەى پێشكەشى دايكى كرد.

كـوڕى سـێهەم: دياريەكـەى خـۆى هێنـا و دەسـتيكرد بـە گێڕانـەوەى بەسەرهاتى خۆى، دياريەكەى كوڕى سێهەم كۆمەڵێك كەوچـك و چـەتاڵ و بابەتى ترى چێشتخانە بوو كە هەموويان لە زێڕ و زيو دروستكرابوون.

چوارهەميان: تابلۆيەكى جوان و گرانبەهاى بەدبارى هێنابوو.

كـوڕى پێنجهــەميان: دەسـتەيەك بابــەتى خۆجـونكردن و ئارايــشتى گرانبەهاى كردبووە ديارى بۆ شاژنى دايكى.

كـوڕى شەشـهەم: ديارييەكـەى، سـەبەتەيەكى سەرسـوڕهێنەى پـڕ لـە ميوەى دەستكردى جوانى بە ديارى بۆ دايكى هێنابوو، ئەم ميوانە بۆنيان گەلێك خۆشتر و رەنگيان گەلێك لە ميوەى ڕاستى جوانتر بوون، كـە پيـاو دەستى لێدەدان لە ميوەى سروشتى زۆرتر هەستيان دەبەخشى بە مرۆڤ.

تــەنيا كــوڕى هەفتــەم نــەبێت بــە دەســتى بەتاڵــەوە لاى شــاژنەوە ڕاوەستابوو. شاژن پرسيارى لێكرد:"ديارييەكەى تۆ كوا.؟" كوڕەى منداڵ وەڵامى بۆ نەدرايەوە و لاڵ بوو، ئەو كوڕە منداڵە ديـارى خـۆى هێنـابوو، بەڵام نەيدەويست كـە پيـشان شـاژنى بـدات.! شـاژن داواى لێكـرد:"هـەر ئێستا ديارييەكەت بهێنە و با بيبينم." كوڕە منداڵەكـە بـەڕاكردن چـووە دەرەوە، پاش ماوەيەك بـەخۆى و ديارييەكەيـەوە گەڕايـەوە. ديارييەكـەى كيژێكى بچكۆلەى نۆ ساڵان بوو، دەستى لە ناو دەستى كوڕەكە نابوو، بـە

جووتە خۆیانکرد بە هۆڵی تەختی شاژندا، کوڕەکان کە چاویان بەم دیمەنە کەوت سەریان سوڕما و کردیان بە هاوار هاوار و توانج هاویشتن." ئەمە کەی دیارییە.؟ .. ئەمە مانای چیە.؟" شاژن هەموویانی بێدەنگکرد و داوای لە کوڕە بچکۆلەکەی کرد کە بەسەرهاتەکەی بۆ بگێڕێتەوە. بە کوڕەکەی گوت:"ئەم دیارییە چیەو نرخی چیە کە بۆ منت هەڵبژاردووە.؟"

کوڕە بە دایکی گوت:"زۆر شاران و وڵاتان گەڕام، بەڵام شتێکی وام بەرچاو نەکەوت کە شایستەی تۆ بێت، لەبەر ئەوەی ئەو شتەی کە بە کڕین بۆ تۆم بە دیاری بهێنایە شایانی ئەوە نەبوو کە بیکەمە دیاری بۆ تۆی دایکی خۆشەویست و دڵفراوانم. شتێك کە شایانی تۆ بێت شتێك نیە کە پیاو بتوانێت بە دراو بیکڕێت. ڕۆژێك بە ڕێگای وڵاتێکدا پیاسەم دەکرد و دەسوڕامەوە بە دوای دیارییەکدا کە شایانی تۆ بێت، بەڕێککەوت بۆ دواوە ئاوڕم دایەوە کە سەیرم کرد ئەم کیژە بچکۆلە ژیکەڵەیە دەگری و فرمێسك بەخوڕ بە چاوانیدا دەهاتە خوارێ، منیش لێی نزیك بوومەوە و پرسیارم لێکرد، بەڵام ئەو کیژە هەر دەگریا و لە ترساندا دەلەرزی و خۆی دوور دەختەوە، دووبارە کە پرسیارم لێکردەوە و پێم گوت:"کچە جوانەکە بۆچی دەگری و چی ڕوویداوە...؟" ئەویش بەسەرهاتی خۆی بۆ گێڕامەوە. گوتی:"من دایك و باوکم لە دەستدا و مردوون، ئەو خانووەش کە بە میراتی بۆم بەجێمابوو، مرۆڤی بێویژدان

لێیان داگیرکردم و کردیانمە دەرەوە و بەزەییان پیامدا نەهاتەوە، هەر چەندە لێیان پاڕامەوە دای نەدان و ئەوا ئێستا چەند ڕۆژێکە بە هەناسە ساردی بەم جادەو کۆلانانەوەم و هیچ شوێنێك شك نابەم کە دالدەی بۆ بەرم، ئێستاش ڕێگام ونکردووە و ئاوا بێدەرەتان ماومەتەوە."

کوڕە درێژەی بە گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەدا بۆ دایکی"کاتێك کە ئەم کیژە لە وتەکانی بووەوە، بڕیارمدا کە ئەم کیژە هەژارە بێکەسە لەگەڵ خۆم بهێنم و بیکەم بە دیاری بۆ دایکی خۆشەویستم، دیارییەکی بێهاوتایە کە مرۆڤ ناتوانێت بە دراو بیکڕێت." کاتێك کە کوڕەکە لە گێڕانەوەی بەسەرهاتەکە بووەوە، کچەکەی پێشکەشی شاژنی دایکی کرد، شاژنیش خۆی چەماندەوە و کیژەکەی گرتە ئامێز و ماچی کرد و بە کوڕەکەی گوت:"کوڕی خۆشەویستم من شتێکم نیە کە پارسەنگی ئەو دیاریە بەنرخەت بێت، تۆ بەو دڵە گەورە و بەهێزەتەوە ئەو دیارییە بێ هاوتایەت هەڵبژاردووە، جێگای تاجی شایانە سەری تۆیە کە خاوەنی ئەو بیرەیت، میراتگری تاج و دەسەلاتی ولات تۆیت."

شاژن لەمەی پتر نەگوت، کوڕەکانی تر کە دیارییەکانیان بە دراو کڕی بوو، سەیری یەکتریان دەکرد و زانیان ئەو دیارییەی کە هەر چەندە گران دانسکە بێت ناگاتە ئەو دیارییە بێهاوتایە کە نرخی مرۆڤە و مرۆڤ ناتوانێت بە دراو بیکڕێت، تەنانەت لەگەڵ دراودا بەراوردیشی بکات، کوڕەکان ئەو ڕاستیانە تێگەیشتن کە نە خۆشەویستی نە ژیرێتی بە دراو ناکڕێت.

پشتگوێ خستن

جارێکیان پیاوێکی زۆر دەوڵەمەند بە تەنیا دەژیا و تەنیا کوڕێکی دەبێت، ڕۆژێکیان پیاوەکە بیر لەوە دەکاتەوە کە پێش ئەوەی بمرێت، تا لە ژیاندا ماوە هەموو سەروەت و سامانەکەی بدات بە کوڕەکەی. لەبەر ئەوە بڕیاریدا و ناردی بە شوێن کوڕەکەیدا و پێی گوت:"کوڕی شیرینم خۆت دەزانیت کە من خاوەنی ئەو سەروەت و سامانە و خاوەنی ئەو هەموو ئاژەڵ و ڕەشە وڵاخانەم لەبەر ئەوە تا لە ژیاندا ماوم دەمەوێت کە سامانەکەم هەمووی بدەم بە تۆ و هاوسەرەکەت ئێوە خۆتان چۆنتان پێخۆشە بیبەن بەڕێوە."

کوڕەکە بەم هەڵوێستەی باوکی گەلێك دڵشاد بوو و لە پاداشتی ئەوەدا باوکی لە ئامێزگرت و ماچی کرد.

ڕۆژگارهـات و ڕۆیـشت، کـوڕە و هاوسـەرەکەی زۆر بـە کامەرانیـەوە دەژیان و کارەکانیان ڕادەپەڕان، لە چاکەی ئەو باوکە پـیرە لـە لای خۆیـان ژوورێکی خۆشیان بۆ ڕازاندەوە و کارکەرێکیشیان بۆ گرت بـۆ ئـەوەی کـە خزمەتی بکات.

ئەم دوو هاوسەرە، پاش ماوەیەك کوڕێکیان بوو و بە تـەواوی کەوتنـە خۆشیەوە، دایکە بیری لە هیچ نەدەکردەوە تەنیا لە کوڕەکەی و پاشەڕۆژی کوڕەکەی نەبێت، لەبەر ئەوە دراوێکی زۆری بۆ کـوڕە منداڵەکـەی خستە لاوە، کاتێك کە کوڕەکەی گەورەبوو، خۆی بڕیار لەسەر خواستەکانی خۆی بدات.

ڕۆژگار دەهات و دەچوو، وردە وردە داخوازییـەکانی باوکـە پـیرە یـەك لەدوای یەك پشتگوێ دەخران، یەکەمجار ئـەو ژنـەی کـە خزمـەتی کـابرای پـیری دەکـرد دەرکـرا و پـیرە بـەبێ یارمـەتی و بێنـاز مایـەوە. پاشـان ژوورەکەیان لێسەندەوە. ئەم ژن و پیـاوە هێنـدەی تـریش دەوڵەمەنـدبوون، بیریان تـەنیا لای دراو و هاوڕێیـەتی کەسـانی دەوڵەمەنـدبوو، لەبـەر ئـەوە هەمیـشە کەسـە دەوڵەمەنـدەکان میوانیـان بـوون. کاتێـك ئـەو کەسـە دەوڵەمەندانە دەبوونە میوانیان ئەم ژن و پیاوە شەرم دایـدەگرتن کـە ئـەو باوکە پیرە پەککەوتەیە لە تەکیاندا لەسەر مێزی نانخواردن دابنیشێت.

بەم شێوەیە کەوتنە گلەیی و گازندە لەو پیاوە و پیایدا هەڵدەشاخان و جنێویان پێدەدا، "کەرە پیر، تۆ بە مڵچەمڵچی شـۆربا خـواردن، پیـسمان

دەکەیت.!" ژنەکە زوو زوو پێی دەگوت:"جێگای تۆ ناو تەویلەی ئاژەڵانە نەك ئێرە." لەبەر ئەوە ژوورێکیان لە تەویلەی وڵاخەکان بۆ دیاریکرد و ڕەوانەی ئەوێیان کرد.

ئەم ژوورەش ئەوەندەی نەبرد لێیان سەندەوە، بە بیانووی ئەوەی کە ئێستر و ڕەشەوڵاخیان زۆرە و جێگایان نابێتەوە، لەبەر ئەوە لە ژووری مریشکەکان جێگایەکیان بۆ کردەوە. ئەم پیاوە پیرە بەستەزمانە ناچار بوو، کە لەناو پیسی و ریخکونەو تەپوتۆزدا خۆی رابهێنێت و گوزەران بکات. بەو جۆرە ئەو پیاوە دوورخرایەوە و لەبیر چووەوە.

بەڵام مرۆڤێك هەبوو کە ئەو پیاوە پیرەی هەر لەیادبوو، ئەویش ئەو کوڕە بچکۆلانەکەیان بوو، هەموو ڕۆژێك بە دزیەوە سەردانی باپیرەی دەکرد. ئەم کوڕە منداڵە ئەوەی دەزانی کە باپیرەی چی لێبەسەر هاتووە، لەبەر ئەوە سەردانی باپیرەی بە دزی و بە نەهێنی دەکرد، بۆ ئەوەی کە دایکی نەزانێ، ئەگینا ڕێگای لێدەگرت، بە تایبەتی کاتێك کە ئەو منداڵە باشترین و گرانترین جلوبەرگی لەبەردابوو، خۆ ئەگەر دایکی بیزانیایە کە دەچێتە ناو ئەو گەنگوگو پیسیەوە. یان ئەگەر دەزانێ کە دەچێت بۆ لای باپیرەی و باپیرەی لە ئامێزی دەگرێت و ماچی دەکات و ئەو هەموو خۆشەویستیە بە باپیرەی دەبەخشێت، ئەوکاتە دایکی شێتگیر دەبێت و لەوانەیە کە بەتەواوی باپیرەی دەربکات. ئەو ژنە هێندەی

رکوکین لەو پیاوە پیرەبوو بە نەگبەتی و شوم و جانەوەرێکی پیس ناودێری کردبوو.

ڕۆژێکیان باوکی کوڕە منداڵەکە کوڕە بچکۆلەکەی خۆی بینی بە دوو جاجم یاریەکی زۆر سەیر دەکات، باوکە لە کوڕەکەی چووە پێشەوە بۆ ئەوەی هەندێ یاری لەگەڵ کوڕەکەیدا بکات، لەبەر ئەوەی کە باوکی هەمیشە خەریکی سەروەت و سامان خڕکردنەوە بوو. هیچ کاتێکی وای نەبوو لەگەڵ کوڕەکەیدا یاری بکات.

باوکە بە کوڕەکەی گوت:"کوڕم ئەوە خەریکی چی و چی دەکەی.؟ دەتوانم منیش نەختێك یاریت لەگەڵ بکەم.؟"

کوڕە بچکۆلەکە بەبێ ئەوەی کە سەیری باوکی بکات، هەر بە کایە کردنەوە خەریکبوو. بە باوکی گوت:"یاری باوك و کوڕدەکەم."

باوکەکە پرسیاری لە کوڕەکەی کرد و گوتی:"کوڕم ئەوە چ جۆرە یاریەك دەکەیت...!؟"

کوڕەکە گوتی:"یاری باوك و کوڕدەکەم." من لە ماڵەوە ئەو جاجمانە دەهێنم لەو بەرزاییە دایان دەنێم بۆخۆم ئەو تورەکەی ئالیکاك و پەڕۆشڕانەش دەهێنم فڕێیان دەدەمە سەر یەك لەو گەوڕ و تەویلەدا کۆیان دەکەمەوە."

باوکەکە بە کوڕەکەی گوت:"ئەی بۆچی ناوت لێناوە یاری باوك و کوڕ...؟"

کوڕەکە وەڵامی باوکی دایەوە:"تۆ باوکیت و منیش کوڕت، ئەو شتە کۆن و پەڕۆ شڕانە بۆ تۆ کۆدەکەمەوە، کاتێك کە تۆ پیربووی، بەڵام ئەو جاجمە جوانە بەنرخانەش بۆ خۆم، لەبەر ئەوەی کە هەمیشە خۆم شوێنم گەرموخۆش بێت."

ئەو کاتەی کە کوڕە منداڵەکە لە وتەکانی بووەوە، باوکەکە تەزوویەکی ترس بە لەشیا هات، زانی کە پاداشتی لە پاشەڕۆژدا چی بەسەر دێت و چی چاوەڕوانی دەکات. یەکسەر باوکە پیرەکەی کەوتەوە یاد کە چۆن ئەو باوکە پیرەی خۆی توشی ئەو ژیانە دەردی سەری و نامرۆڤایەتیە کردووە.

پاشان باوکی کوڕە منداڵەکە یەکسەر پڕیکرد بە کوڕەکەیدا و ماچی کرد و زۆر سوپاسی کوڕە بچکۆلەکەی کرد کە بەو شێوەیە لە خەوی نەزانی و بێبەزەیی بێداری کردەوە. پاش ئەوە بڕیاری ئەوەیدا کە جارێکی تر ببێتەوە بە کوڕە دڵسۆزەکەی جارانی باوکە پیرەکەی.

ئارەب و ئەسپ

لە دەرەوەی لادێیەكی دوور لە شارەوە لە وڵاتێكی ئارەبیدا پیاوێكی ئارەبی لادێیی هەژار و ستەمدیدە دەژیا، ئەم پیاوە تەنانەت خاوەنی خانوویەك یان كۆماجێك (زنج) نەبوو كە ژیانی تیادا بەسەر بەرێت، بەكورتی سەرمای زستان و گەرمای هاوین زۆر پەرێشانیان دەكرد. تەنیا شتێك كە ئەو پیاوە هەژارە خاوەنی بوو ئەسپێكی تەوسەری ڕەسەنی ئارەبی بوو، ئەم ئەسپە تابلێی جوان و چوارپەل ئەستوور و باڵەبان و وریابوو، ئەم پیاوە هەژارە وەك جگەر گۆشە سەیری ئەسپەكەی دەكرد.

لە هەموو شوێنێك ناوبانگی ئەم ئەسپە بیسترابوو، ڕۆژێكیان شێخێكی ئارەب هات بۆ تێبینی و سەیركردنی ئەم ئەسپە، شێخ پاش ئەوەی كە ئەسپەكەی بینی زۆر دڵی بە ئەسپەدا چوو، بە كابرای هەژاری گوت:"لە سەروەت و سامان چیت دەوێت دەتدەمێ بەمەرجێك ئەو

ئەسپەم پێبفرۆشیت." کابرای هەژاری لادێیی داخوازی شێخی دایە دواوە و گوتی:"من نە ماڵم هەیە نە هاوسەر، نە کوڕ، نە کچ و نە سامان، ئەوەی کە هەمە و نیمە لە جێگای هەموو ئەمانە تەنیا ئەو ئەسپەیە، لەبەر ئەوە بە سەروەتی هەموو دنیای ناگۆڕمەوە."

کابرای شێخی ئارەب کە زانی هیچ سوودی نیە، لەبەر ئەوە کەوتە فێڵ و تەڵەکەبازی، لەبەر ئەوە ئەو ڕۆژە چاوەڕێی کرد تا دنیا تۆزێك تاریکی کرد، ئەوسا دەستێك جلی شڕی گەدایی و گەریدەیی لەبەر خۆی کرد و بەرەو ئەو ڕەشماڵە هات کە کابرای ئارەب لەگەڵ ئەسپەکەیدا ژیانیان تیادا بەسەردەبرد. شێخ هەر کە گەیشتە بەردەمی ڕەشماڵەکە خۆیکرد بە سواڵکەر و لەبەر کابرای هەژاری ئارەب پاڕایەوە و داوای یارمەتی لێکرد، گوتی:"من پیاوێکی هەژارم، وا دنیا تاریکی کردووە و لە توانامدا نیە بەرەو شار بڕۆم، ئەتوانی ئەمشەو لای خۆت جێگام بکەیتەوە و ئا لەو بەرپێیەتا ڕۆژبکەمەوە...؟ تکات لێدەکەم وەك پیاوێکی ئارەبی بەبەزەیی یارمەتیم بدە."

پیاوە لادێییە دڵپاکەکە وەڵامی دایەوە:"بێگومان فەرموو ڕەشماڵەکەم ماڵی خۆتە." پاش ئەوەی میوانەکە دەست و دەموچاوی بە ئاوشت کابرای لادێیی نانێکی هەبوو کردی بە دوو کوتەوە، کوتێکی دا بە کابرای میوان و کوتەکەی تریشی بۆ خۆی، پاش نانخواردن کابرای لادێیی جێگایەکی نەرم و شلی لای سەرووی خۆیەوە بۆ میوانەکەی ڕاخست.

لە نیوە شەودا کابرای میوان شێخەی ئارەب لە خەو هەستاو جڵەوی ئەسپەکەی بە هێواشی ڕاکێشاو لە ڕەشماڵەکە بردیە دەرێ، کابرای لادێیی لە دەنگی تەپەی پێ لە خەوبێدار بووەوە و لەسەر جێگاکەی ڕاپەڕی، کە سەیری کرد نە ئەسپەکە و نە کابرای میوان نەماون، کابرای لادێی بە پڕتاو لە ڕەشماڵەکە چووە دەرێ، وەك شێت بۆ ئەسپەکەی دەگەڕا، لە ناکاوێکدا گوێی لە سمکۆڵانی ئەسپەکەی بوو، کابرای لادێیی بەرەو دەنگەکە رایکرد، بەڵام تازە درەنگبوو، لەو کاتەدا شێخی ئارەب خۆی هاویشتە سەر پشتی ئەسپەکە و ئاوزەنگێکی لێدا و بە چوارناڵە دایە غار.

کابرای هەژاری داماو بە دوویاندا بەڕاکردن هاواریدەکرد، "بۆ خاتری خوا ئەسپەکەم مەبەو بیگەڕێنەرە دواوە، شێخی سوارە، لە دوورەوە ئەسپەکەی ڕاگرت و هەڵوێستەیەکی بۆ کرد و بە دەنگی بەرز بە لادێیی هەژاری گوت:"لەو بڕوایەدای کە کەس بتوانێت من بگەڕێنێتەوە دواوە.؟ دڵنیابە تازە خواش دادنادا، لەسەری مەڕۆ و خەفەتی پێمەخۆ.! بڕۆ لە ژێر سەرینەکەمدا ئەو دراوەم بۆ بەجێهێشتووی کە گاڵتەی لەگەڵ ناکرێت، نرخی ئەسپەکەتە.

کابرای لادێیی کە زانی تازە کار لە کارترازاوە، ئەو دەمە زانی کە ئەو میوانە کابرای شێخی ئارەبی دوێنێ بەیانی بوو کە دەیویست ئەسپەکە بکڕێت، ئەوا ئێوارێ بە درۆ و کەڵەکەبازی خۆی کردبوو بە

سوالکەر. لادێیی هەژار بە ناچاری بە شێخی ئارەبی گوت:"پێش ئەوەی کە بڕۆیت و لە چاوم ونبی، تکایەکت لێدەکەم کە ئەم بەسەرهاتە بۆ کەس نەگێڕیتەوە، کە ئاوا منت هەڵخەڵەتان و فریودا."

شێخ پرسیاری کرد:"بۆچی خەڵکی ئەوە نەزانن...؟"

کابرای لادێیی وەڵامی دایەوە:"ئەگەر خەڵکی ئەوە بزانن، بە تایبەتی ئەو کەسانەی کە میوان دەگرنە خۆیان، ئەو کاتە خەڵکی بڕوای بە میوان نامێنێت و گومانیان لێدەکەن، لەم وڵاتە دەستی یارمەتی نامێنێت، بەو کارە ناپەسەندەی کە تۆ کردت زیانێکی زۆر دەگەیەنیت بە هەژاران و داماوان و تووشی دەردیسەرییان دەکەیت."

پاش ئەم وتانە شێخ ئاوزەنگی لێداو بە چوارناڵە بۆی دەرچوو.

ڕووناكی سروشت

جارێكیـان پاشـایەكی زۆردار هـەبوو، ئـەم پاشـایە فەرمانیـدا بەسـەر شاری سەفێدی ئیسرائیلدا. پـاش ئـەوەی كـە دنیـا تـاریكی كـرد، نابێـت كەس نە مۆم نە شاپلێتە نە چرای گەرچەك هەڵگیرسێنن، دەبێت ئەو شارە بە شەو تاریك بێـت، مەبەسـتی ئـەو پاشـایە ئـەوەبوو پـێش بـە منـداڵان بگرێت، كە پەرتوك نەخوێندنەوە، بەڵام لەبەر ئەوەی كە منداڵان ببوو بـە پیشەیان شەوانە پەرتوكیان دەخوێندەوە، هەر زوو بە زوو چارەسـەری ئـەو تاریكیەیان كرد، كاتێك كە دەبوو بە شەو و دنیا تاریكی دەكرد، منداڵان دەستیاندەكرد بە ڕاوكردن و گرتنی (گوڵـە ئەسـتێرە) (جـۆرە مێروویـەكی باڵدارە لە شەوانی هاویننانـدا دەفڕێـت، لـە پاشـەوە بریـسكەی ڕوونـاكی لێدێت لە شـێوەی فۆسـفۆردا ڕوونـاكی ئـەدات.) بـەم جـۆرە منـداڵان بـە هەزارانیان لەم مێـرووە گوڵەئەسـتێرانە ڕاوكـرد و خـستیانە نـاو سـندوقی

بچوکەوە، کاتێـك منداڵـەکان زانیـان کـە ژمارەیـەکی زۆریـان لـەم گوڵـە ئەستێرانە گرتووە، شەوێکیان هەموو سندوقە بچوکەکانیان لەگەڵ خۆیـان برد بۆ فێرگە، کاتێك کە چـوونە پـۆلی خوێندنـەوە سـەری سـندوقەکانیان کردەوە بە جارێك بە هەزاران مێرووی گوڵەئەستێرە لە سـندوقەکان هاتنـە دەرەوە و فڕەفڕ بەناو ژووری پۆلەکەدا بڵاوبوونەوە و نـاو ژوورەکـەیان کـرد بە چراخان، گوڵەئەستێرەکان لەبری ئەوەی کە هەوڵبدەن لە ژووری پۆلەکـە بچنە دەرەوە، بـە پێـچەوانەوە لەسـەر هـەر مێـزی خوێنـدنێك بـە سـەدان گوڵەئەستێرە نیشتنەوە و بەرچاوی منداڵەکانیان ڕووناك کردەوە بۆ ئەوەی کە پەرتوکەکانیان بخوێندنەوە.

پاسـەوانێکی پاشـا کـە چـاوی بـەم ڕوونـاکی و چـراخانەی نـاو پـۆلی خوێنــدنی منداڵــەکان کــەوت، بــە پەلــە خــۆی گەیانــدە لای پاشــا و گوتی:"پاشای گەورە و سەردار، منداڵانی جولەکـە فـەرمانی بـەڕێزتانیان شکاندووە..!"

پاشا کە ئەم هەواڵەی بیست زۆر تووڕەبوو بە پیاوەکـانی گـوت:"هـەر ئێـستا سـواری ئەسـپەکانتان دەبـن و بـەغار دەگەینـە ئـەوێ و چـاریان دەکەم."

کاتێـك کـە پاشـا گەیـشتە فێرگـەی منداڵـەکان و خـۆیکرد بـە پـۆلی خوێندنیاندا، کە بینی هەموو منداڵەکان دانیشتون لەسەر مێزی خوێنـدن و گوڵەئەستێرەکان وەك مـۆم بەرچـاوی منداڵـەکانیان ڕوونـاك کردۆتـەوە،

منداڵەکانیش پەرتوکەکانیان دەخوێندنەوە، پاشا بە بینینی ئەم دیمەنە زۆر سەرسام بوو.

پاشا ڕوویکردە یەکێك لە شاگردەکانی پۆلەکە، ئەم شاگردە تۆزێك تەمەنی لە شاگردەکانی تر گەورەتربوو، پێی گوت:"هەستە خێرا بچۆ بۆ لای رابین و پێی راگەیەنە، بڵێ پاشا فەرمانی دەرکرد کە دەتوانن مۆم و شاپڵێتە داگیرسێنن، لە ناو ماڵ، لە فێرگە و لە هەموو شوێنێکی تری ئەم شارەدا، پاشا درێژەی بە وتەکانیدا و گوتی، من دەتوانم بەرامبەر بە مرۆڤ شەڕبکەم و دەسەڵاتم ڕووناکیان لێ بکوژێنێتەوە، بەڵام ئەو شەڕەم لەگەڵ سروشتدا بۆ ناکرێت و ڕووناکی سروشتم بۆ یاساخ ناکرێت."

یەکێك لە شاگردەکان ڕوویکردە پاشا و پێی گوت:"پاشای بەڕێز ئەو ڕووناکاییە ڕووناکی سروشت نیە، ئەوە ڕووناکی ئەو تەوراتەیە کە ئێمە دەیخوێنینەوە، تەورات ڕووناکیە، ئەو ڕووناکیە هیچ هێزێك نیە بیکوژێنێتەوە.

وەکو یەك بە تەمەنن

پیاوێکی پیر لە شاری چالم دەژیا، ئەم پیاوە یەکێك لە گوێچکەکانی تەواوکپ و کەربوو، ئەم پیاوە بۆ چارەسەرکردنی گوێی چوو بۆ ولاتێکی تر، بۆ ئەوەی کە خۆی نیشانی دکتۆربدات. پاش ئەوەی کە دکتۆر سەیری گوێی پیاوەکەی کرد، پێی گوت: "هیچ دەرمانێك و کارێکی زانستانە نیە کە ئەو گوێیە کەرەت چاککاتەوە. ئەو کەریەتیە پەیوەندی بە تەمەن و پیر بوونتەوە هەیە."

پیاوە گوێ کەرەکە روویکردە دکتۆر و بە دکتۆری گوت:"بەڵێ تۆ بە خۆت دەڵێیت دکتۆر...! تۆ ئاوا بەبێ ترس و بەراشکاوی بە من دەڵێیت کە ئەو گوێ کەرییەم پەیوەندی بە پیری و تەمەنمەوە هەیە..! دکتۆری بەرێز ئەگەر ئەو فەرمایشتەی بەرێزتان راست بێت، دەبوایە گوێکەی تریشم کەر بووایە..! ئایا هەر دوو گوێچکەم هێندەی یەکتری بەتەمەن نین..؟ کاتێك کە لە دایك بووم هەر دوو گوێچکەم لێنەروابوو..؟"

مرۆڤ چۆن گەورە دەبێت...؟

جارێکیـان دوو پیـاوی شـاری چـێلم ڕووبـەڕووی پرسـیارێك بوونـەوە و لێیان ببوو بە گرفت و ئاستەنگ. ئەو پرسیارەش ئەوەبوو کـە چـۆن مـرۆڤ گەورە دەبێت لە سەرەوە بۆ خوارەوە، یان لە پاکانیەوە بۆ سـەرەوە گـەورە دەبێت..؟

یەکێك لە پیاوەکان گوتی:"گومان لەوەدانیە و ئاشکرایە کە مـرۆڤ لـە پاکانیەوە دەست بەگەورەبوون دەکات، واتە لـە ژێـرەوە بـۆ سـەرەوە، مـن دەتـوانم ئـەوە بـسەلمێنم، سـالّی ڕابـردوو، پـانتۆلێکم بـۆ کوڕەکـەم کـڕی، کوڕەکەم کاتێك پانتۆڵەکەی لە پێدەکرد، پانتۆڵەکە هێنـدە درێـژ بـوو لـە زەوی دەخشا، بەلاّم ئێستا کوڕەکەم هێندە گەورەبووە، پانتۆڵەکەی کـورت بۆتەوە و تەنانەت ناتوانێت بەکاری بهێنێـت. بـەم شـێوەیە خـەلّکی ئـەوە

دەزانن کە مرۆڤ لە ژێرەوە بۆ سەرەوە گەورە دەبێت، واتا لە پاوە بۆ سەر."

ئەویتریان وەڵامی دایەوە گوتی:"هەی بێمێشک ئەوەی کە تۆ دەڵێیت پێچەوانەی ڕاستیە. تۆ دەتوانی ئا لەو پەنجەرەیەوە سەیری ئەو پۆلە سەربازە بکەیت بە هەموو پلەکانیانەوە کە چۆن ڕاوەستاون، هەر هەموویان پێیان لەسەر زەویە و لەیەك ئاستدا پێیان داناوە. بەڵام سەیری سەری هەموویان بکە، بەرزی باڵای هەریەکەیان لەوی تر جودایە. ئەو کەسەی کە مێشکی هەبێت ئەوە تێدەگات کە مرۆڤ لە سەرەوە گەورە دەبێت بۆ خوارەوە...!"

پاش ئەم وتانە سەیرێکی هاوڕێ بێمێشکەکەی کرد.

چۆن خوا مەڕی پاراست..؟

جارێکیان مەڕێك گلەیی لە خواکرد و گوتی:"خوای گەورە و بەدەسەڵات و دروستکەری ئەم گەردوونە. تۆ لەم جیهانەدا زۆر ئاژەڵت دروستکردووە، کە دڕندەن و زۆربەشیان دەیانەوێت کە بمخۆن، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا تۆ شتێکی وات پێنەداوم کە بەرگری لە خۆم پێبکەم."

خوا بەم وتە و پرسیاری مەڕە، گەلێك نائارام بوو، کە چۆن ئەم جۆرە ئاژەڵە لاوازانەی دروستکردووە. بە مەڕەکەی گوت:"مەڕی خۆشەویست، تۆ راستدەکەیت، بەڵام دەمەوێت ئەوەم پێبڵێیت، کە چیت دەوێت بۆ ئەوەی یارمەتیت بدەم..؟ دەتەوێت دانەکانت بکەم بە کەڵبەی تیژ، بۆ ئەوەی بتوانێت گاز لەو ئاژەڵانە بگریت کە پەلامارت دەدەن و هەڕەشەی مەرگت لێدەکەن..؟ یان دەتەوێت لە بری ئەو سمە نەرمانەت چڕنوکی تیژت بدەمێ...؟"

مەڕ وەلامی خوای دایەوە و گوتی:"نا هەرگیز کەلبەی تیژ و چڕنوکی تیژ و چەپەڵ ناخوازم، بەلام شتێکی ترت نیە کە بمدەیتێ، تا بتوانم بەرگری و پارێزگاری لەخۆم پێبکەم...؟"

خوا وەلامی دایەوە:"با دەتوانم دانی ژەهراویت بدەمێ."

مەڕەکە گوتی:"نا هەرگیز دانی ژەهراوی ناخوازم...! خوای گەورە خۆت دەزانیت هەموو کەسێك کێن و رکیان لە مار و جاڵجاڵۆکە دەبێتەوە."

خوا بەرێزەوە وەلامی مەڕی دایەوە و وتی."مەڕی خۆشەویست من دوو شاخی تیژم پێبەخشیویت."

مەڕ وەلامی دایەوە گوتی:"خوای پەروەردگار من نامەوێت بەو شاخانە بەرگری لە خۆم بکەم، زۆر لەوە دەترسم کە بەو شاخە تیژانە یەکێك بکوژم، یان ئەوانەی کە ئەو شاخە تیژانەیان هەیە، وەك گامێشی کێوی کە لە خۆبایی دەبن و دڕندەبن."

خوا زەردەخەنەیەکی کرد و گوتی:"کەواتە هیچ کام لەو چەکانەت ناوێت کە پێم گوتیت..؟ ئەی چی تر دەخوازیت کە بتدەمێ..؟"

مەڕ بەخوای گوت و پرسیاری کرد:"خوای گەورە پێویستە من ئەو جۆرە شتانەم هەبێت و یەکێکی تری پێ ئازاردەم یان پێ بکوژم..؟ بە هەر شێوەیەك بێت دەمەوێت وەکو خۆم ئاوا کە چۆن لاواز و بێدەسەلاتم هەر ئاوا بەم شێوەیەی ئێستام بمێنمەوە."

پاشان خوا خۆی چەمانەوە و دەستی هێنا بە سەری مەڕدا و دڵی دایەوە و گوتی:"نا مەڕی خۆشەویست من ئاوا بە ئاسانی دەستت لێهەڵناگرم و ئاوا بەبێ دەسەڵاتی بەجێت ناهێڵم، لەبەر ئەوەی کە تۆ ئازاری کەسانی تر ناخوازیت، تۆ هەرگیز لاواز نیت، لە چاکەی ئەوەدا بڕۆ وا خوری نەرم و گەرم و سپیم پێبەخشیت و بیدە بە مرۆڤ، بڕۆ یارمەتی مرۆڤ بدە کە جلوبەرگ لە خوریەکەت دروست بکەن و خۆیانی پێ جوان بکەن و بڕازێننەوە و گەرم کەنەوە. ئەم یارمەتیەی تۆ دەبێتە هۆی نزیک بوونەوەت لە مرۆڤ و لای ئەوان خۆشەویست دەبیت، ئەو کاتەش مرۆڤ بەخێوت دەکەن و لە هەموو ترس و مەترسی مەرگێك دەتپارێزن."

پاش ئەمە مەڕ بەخۆی و خوریە نەرمونۆڵە جوانە سپیە بەفریەکەیەوە سوپاسی خوای کرد.

هەنجیر

پاشایەك بە خۆی و لەشکرەکەیەوە بەڕێوەبوو کە هێرش بکاتە سەر وڵاتێکی تر، لە ڕێگا چاوی بە پیاوێکی پیر کەوت خەریکی ڕواندنی دار هەنجیربوو.

پاشا پرسیاری لە پیاوە پیرەکرد و گوتی:"باپیرە تەمەنت چەندە...؟ بەو پشتەکۆماوە و دەستە لەرزۆکانەتا دیارە کە تەمەنێکی زۆرت بەسەر بردووە."

پیاوە پیرەکە وەڵامی پاشای دایەوە."بەڵێ ڕاست دەکەیت گەورەم، من تەمەنم لە 100 ساڵ تێپەڕیوە..!"

پاشا کە گوێی لە وەڵامی پیاوە پیرەکە بوو سەری سوڕما و پرسیاری لێکرد."بەڵام ئایا شتی وا چۆن دەبێت کە پیاوێکی پیری وەکو تۆ بەتەمەن دەتوانیت بەو شێوەیە کاربکەیت و دارهەنجیر بڕوێنی..؟"

پیرە گوتی:"گەورەی بەڕێزم، من بە هەموو ژیانم خەریکی چاندنی داری میوە بووم، ئەگەر خوا یارمەتیم بدات و تەمەنم درێژکات، ئەوا ئەو ڕۆژە دێت کە لەبەری ئەم تولە نەمامە هەنجیرانەی ئەمڕۆژیش بخۆم کەوا ئێستا خەریکی ڕواندنیانم، خۆ ئەگەر هاتوو مردیشم ئەوا بە بێگومانەوە ئەم دار هەنجیرانە گەورەدەبن و بەر دەدەن، بەوەش هەر بەختەوەرم لەبەر ئەوەی کە بۆ منداڵەکانم دەمێننەوە و ئەوان لە بەرەکانیان دەخۆن، هەر وەك چۆن باب و دایکم ئەو کارەیان پێش من کردووە و من لەبەری کار و ڕەنجی ئەوانم خواردووە. دایك و باوکم چۆن بیریان لە پاشەڕۆژی من کردۆتەوە ئاوا منیش بیر لە پاشەڕۆژی منداڵەکانم دەکەمەوە."

ماوەی سێ ساڵ بەسەر ئەم چاوپێکەوتنەدا تێپەڕی پاشا لەو ماوەیەدا خەریکی شەڕ و وڵات داگیرکردن بوو، پێش ئەوەی کە بگەڕێتەوە بۆ وڵاتی خۆی هەر هەمان ڕێگای بەرەو وڵاتەکەی خۆی گرتەبەر، بەڕێکەوت پاشا هەروەك سێ ساڵ لەوەوبەر چاوی بە پیاوە پیرەکە کەوتەوە، بەڵام ئەمجارە پیاوە پیرەکە هێندەی تر پیر و پشتکۆماوە و لەرزۆك و چەماوەبوو، بەڵام سەیر لەوەدا بوو ئەم پیرە هەر خەریکی کار و میوە چنین و هەنجیر چنین بوو، کابرای پیرە زەمیلەیەکی جوانی لە پووش دروستکراوی بەدەستەوەبوو، پڕی کردبوو لە میوە و هەنجیری گەییو، کە چاوی بە پاشا کەوت بە پاشای گوت:"گەورەی سەردارم دێتەوە یادت پێش سێ ساڵ لەمەوبەر خەریکی چاندنی داری هەنجیربووم، ئێستا من هەر ئەو پیاوە

پیرەم، وا ئەم زەمیلە پڕ لە میوەیەم لەو دار هەنجیرانە چنیوە کە ئەودەم دەمرواندن، ئێستاش نیازم وابوو بەختەوەرانە بەرەو کلێسە بچم و ئەم دیاریەیان پێشکەش بکەم، گەورەم زۆر بەختەوەرم بەوەی کە خوا یارمەتی دام و ئاواتەکەم هاتە دی کە بەری ئەو تولە نەمامە هەنجیرانەشم بینی و خوارد، پاشای بەڕێزم ئەتوانم زەمبیلەیەك لەم میوە نایابەت بۆ بکەم بە دیاری و بەڕێزیشتان تامی بکەن...؟"

پاشا دەستی برد هەنجیرێکی لە زەمبیلەکە هەڵگرت و خواردی، پاشان سوپاسی پیاوە پیرەکەی کرد و ڕوویکردە یاوەرەکانی و پێیگوتن:"هەر ئێستا ئەو زەمیلەیە بۆ ئەو باپیرەیە پڕدەکەن لە زێڕ، لە پاداشتی ئەوەی کە ئەم پیاوە پیرە هێندە گەشبین و بڕوای بە پاشەڕۆژ هەیە."

تاکە ئاواتی خانم

پیاوێك و خانمەکەی بۆ ماوەی دە ساڵ دوو هاوژینی بەختەوەربوون، بەڵام بەداخەوە کە ئەم ژن و مێردە، منداڵیان نەدەبوو، ئەو سەردەمەی کە ئەم دوو هاوسەرەی تێدا دەژیان، وا باوبوو کە پیاو دەیتوانی لە ژنەکەی جیاببێتەوە، لە کاتێکدا ئەگەر ژنەکەی نەیتوانیایە منداڵی ببێت. لەگەڵ ئەوەشدا کە ئەم پیاوە هاوسەرەکەی خۆی زۆر خۆشدەویست، هەمیشەش خەوی بەوەوە دەبینی کە منداڵێکی هەبێت و منداڵەکەی ببێتە دەسەڵاتدار و میراتگر و فەرمانڕەوایی ئیسرائیل بکات. ئەم ئاوات و خواستەش تا دەهات ڕۆژ بە ڕۆژ گەورەتر دەبوو. لەبەرئەوە ئەو پیاوە بڕیاریدا کە لەگەڵ ژنەکەیدا جیاببێتەوە، بۆ ئەم مەبەستە لەگەڵ هاوسەرەکەیدا چوون بۆ کڵێسە بۆ لای رابین سیمۆن. کاتێك کە بەسەرهاتەکەیان بۆ ڕابین گێڕایەوە، ڕابین هەوڵێکی زۆری لەگەڵ پیاوەکەدا

کە واز لەو جۆرە بیرکردنەوانە بهێنێت و ئەو ژیانە بەختیارییە لـە خـۆی و هاوسەرەکەی تێکنەدات، بەڵام کابرا سووربوو لەسەر داخوازی جیابوونەوە وتەکانی ڕابین هیچ کارێکیان تێنەکرد.

ڕابین بە کابرای گوت:"برای باش تەنیا داخوازییەکم لێت هەیە، ئەگەر دەتوانیت جێبـەجێی بکـە، کاتێـك کـە تـۆ یەکـەمجار زەماوەنـدت لەگـەڵ هاوسەرەکەتدا کـرد، ئاهـەنگێکی زۆر خـۆش و گـەورەت گێـڕا و هـەموو دۆسـت و ناسـیاو و هاوڕێکانـت بەشـداری ئاهەنگەکـەتان بـوون، تـۆ و هاوسـەرەکەت و هـەموو میوانەکانیـشتان بـەو ڕۆژە دڵـشاد و بەختـەوەر بوون، ئێستاش کە دەتەوێت لە ژنەکەت جودا ببیتـەوە، بـڕۆ ئاهـەنگێکی تر وەکو هەمان ئاهەنگ ساز بکە و هەموو دۆست و ناسیاو و هاوڕێکانت بانگ بکە بۆ ئاهەنگی جیابوونەوەت، هەوڵیش بدە کە بەهەمان ئاهەنگی یەکەمجارت خۆت و هەموو لایەکی تریش بە گێڕانی ئەو ئاهەنگە دڵشاد و بەختیاربن. بەلام بۆ ڕۆژی دوایی ئاهەنگەکە وەرەوە بۆ لای من، ئەو کاتە بزانە بەهەمان شێوەی ئەمڕۆ هەر سووریت لەسەر جیابوونەوە.؟" پیاوەکە بڕیاریدا کە داخوازییەکەی ڕابین جێبەجێ بکـات، هـەر ئـەو ڕۆژە هـەموو دۆسـت و ناسـیاو و هاوڕێکـانی بانگەشـەی ئاهـەنگکردن و ڕۆژی ئاهەنگەکەی دیاریکرد.

لە شەوی ئاهەنگی جیابوونەوەدا پیاوەکـە لەبـەردەم هـەموو هـاوڕێ و میوانەکانیدا بە ژنەکەی گوت:"هاوسەری خۆشەویستم، ئێمـە لـە مـاوەی

دەسالْدا ژیانێکی گەلێك بەختەوەرمان بەسەربرد، تەنیا شتێك کە منی لە تۆ جوداکردەوە ئەوەیە کە ئێمە مندالْمان نیە و تۆ مندالْت نابێت، منیش بۆ ئەوەی کە چاکەی تۆ بدەمەوە و سوپاست بکەم، برۆ چی بە باش و بە چاك دەزانی و لە لات بەنرخە لەم مالْەدا بیبە بۆ خۆت" ئەو کەسانەی کە لە ئاهەنگەکەدا بەشداربوون هەموویان دلْشاد و ئەم هەلْوێستەی کابرایان زۆر بەلاوە پەسەند و مرۆڤایانە و ڕاستگۆیانە بوو، پاش ئەم وتانە ئاهەنگ جۆشی سەند و تەواو گەرم بوو، میوانەکان هێندەیان خواردەوە تا تەواو سەرخۆش بوون، یەکێك لە سەرخۆشەکان مێردی ژنەکە بوو، هێندەی خواردەوە زمانی گۆی نەدەکرد، لەسەرخۆشیا خەوی لێکەوت. ژنەکە کە ئەم دیمەنەی بینی بە هەلی زانی بە پەلە چرپانی بە گوێی یەکێك لە هاوڕێ نزیکەکانی خۆیاندا و پێی گوت:"دەستم بە دامێنت هەر ئێستا گالیسکەیەك بهێنەو ئەم مێردەمی تێخە و بیگەیەنە مالْی باوکم لەوێ جێگای خەوتنمان بۆ ئامادە کردووە، بەلاْم پیاوی چاکبە پەلە بکە، پێش ئەوەی کە بێتەوە سەرخۆی و بەئاگا بێتەوە، با پلانەکەی رابێن هەلْنەوەشێتەوە." هاوڕێ دلْسۆزەکەیان کارەکەی بە چاکی و دلْسۆزییەوە جێبەجێکرد.

کاتێك کە پیاوەکە خەوی سەرخۆشی بەریدا و چاویکردەوە، سەیریکرد ئەم جێگا و خانووە مالْەکەی خۆی نیە و شوێنێکی ترە. کابرا هاواریکرد گوتی:"خەلْکینە من لە کوێم..؟ ئێرە کوێیە...؟"

لەو کاتەدا کە پیاوەکە هاوار و پرسیاری دەکرد، ژنەکەی ڕووپۆشێکی دابوو بە دەم و چاویدا و بە پیاوەکەی گوت:"هاوسەری خۆشەویست تۆ لەماڵی باوکمی هیچ مەترسە و دان بەخۆتدا بگرە. ئێستا دەمەوێت ئەوەت پێبڵێم کە تۆ خۆت شەوێ لە ئاهەنگەکەدا لەبەر دەمی هەموو میوان و دۆست و ناسیاوەکاندا پێتگوتم:"کە ئەوەی بە دڵی خۆم و بەنرخە لەلام لە ماڵەکەدا بیبەمە دەرەوە لەگەڵ خۆمدا،"منیش داخوازی تۆم بەجێهێنا، بەڵام تەنیا شتێك کە لای من بەنرخ و خۆشەویست بوو لەو ماڵەدا تۆ بووی. "کاتێك کە پیاوەکە گوێی لە وتەی ژنەکەی بوو هێندەی تر هاوسەرەکەی لەلا خۆشەویست بوو و یەکسەر بەرەو ڕووی هاوسەرەکەی ڕۆیشت و یەکتریان لە ئامێزگرت و جارێکی تر بەو ژیانە بەختەوەرییە شادبوونەوە. ئەم دوو هاوژینە تا کۆتایی تەمەنیان ژیانێکی پڕ لە خۆشەویستی نەمریان ڕابوارد لەگەڵ ئەوەشدا کە هەرگیز منداڵیان نەبوو.

بێوەژن و ڕەشەبا

ئەو سەردەمەی کە سالۆمۆ پاشای وڵات بوو، لە گوندێکی بچوکدا بێوەژنێکی زۆر هەژار و بێکەس بە تەنیا لە کۆماجێکدا دەژیا، ئەم بێوەژنە ناوی چونامیت بوو، سەربانی کۆلیتەکەی بە لاسك و لکە دارخورما داپۆشی بوو، خواردنی سەرەکی ئەم ژنە تەنیا ماسی بوو.

ڕۆژێکیان بارانێکی زۆر باری و ڕەشەبا و بۆڕفتە هەڵیکرد. ئەو ڕۆژە کەس نەیدەتوانی لە ماڵ بچێتە دەرەوە، دەریاش بە شەپۆلی مەزنەکانی لرفەی لێوەدەهات.

ئەم بێوەژنە هەژارە سەر بەکوێدا بکا و چی بخوات؟ ئایا دەتوانێت خۆی بگەیەنێتە لای ماڵە ماسی گرەکان و نەختێك نانی بدەنێ؟ نەخێر ئەوانیش هیچیان لەدەستدا نیە کە بەشی بدەن. بەڵام پیاوێکی دەوڵەمەند هەبوو، لە خانوویەکی گەورە و سەرئاوەڵا دەژیا، کە هەندێك لە گوندەوە

دوور بوو، ئەم پیاوە خاوەنی کێڵگەی گەورە و مێرگ و سەوزایی و ڕەز و باخێکی زۆربوو، لەگەڵ ئەمانەشدا خاوەنی ڕەشە وڵاخێکی زۆر و سەدان سەر مەڕ و بزن و هوشتر و گوێدرێژ بوو.

ڕەشەبا و باران درێژەی کێشا و خۆشی نەکردەوە، بەیانیەکیان زوو بێوەژن لە خەو هەستا، بەری ئاسمان هەورێکی تەڵخ و چڵکن دایپۆشیبوو، ڕەشەباش هەر لورە و گڤەی دەهات، چونامیت چاری نەما زانی کە دەبێت داوای یارمەتی بکات، ناچار کەوا دڕاوەکە و کورتەکە چڵکنەکەی لەبەرکرد، ئەم جلوبەرگانەی بەڕۆژ لەبەردەکرد و بەشەویش لە بری لێفە و جاجم پێیان دەخەوت و خۆی پێگەرم دەکردنەوە. چونامیت ملی ڕێگای گرتەبەر بەرەو ماڵی کابرای دەوڵەمەند.

بێوەژن نیوەڕۆیەکی درەنگ گەیشتە ماڵی کابرای دەوڵەمەند، پیاوەکە لەبەر هەیوانی ماڵەکەی ڕاوەستابوو، ژنە بەشەرمەوە خۆی نیشانی پیاوە دەوڵەمەندەکەدا، ئەم پیاوە کە چاوی بە ژنەکە کەوت پێیگوت:"بۆچی شەرم دەکەیت.؟ بڵێ بزانم چیت دەوێت و بۆچی هاتوویت.؟"

ژنەکە وەڵامیدایەوە:"من لە گوندی ڕاوەماسی دەژیم، ئێستاش هانام بۆ تۆ هێناوە و هیچ شتێك شکنابەم کە بیخۆم، لەبەر ئەوە هاتووم کە تۆ یارمەتیەکم بدەیت چەند نانێکم بدەیتێ و لە دەست برسیەتی و مردن ڕزگارمکەیت."

پیاوە دەوڵەمەندەکە وەڵامیدایەوە گوتی:"ئـەوی ڕاسـتی بێـت منـیش ئەوە چەند وچانێکە لە ئۆرشەلیم گەڕاومەتەوە لە سەردانی کۆشکی پاشا سالۆمۆبووم، پاشای گەورەمان بە تاجی زێرینەوە لەسـەر تـەختی شـاهانە دانیشتبوو، بە هەر چواردەوریدا پیاوانی بەڕێز و بە دەسەڵات و خـەڵکانی ئاسـایی دانیـشتبوون، پاشـای مـەزنمان بـۆ ئـەم خەڵکانـە دەدوا و وتـەی بـەنرخی دەفـەرموو، لـە وتەکانیـدا گـوتی:"ئـەو کەسـانەی کـە دەسـت پانناکەنەوە و چاوەڕێی کەسـانی تـر نـین کـە بیانـژێنن تەمـەنیان درێـژە، ئەگەر دەتانەوێت ژیانتان کورتوکۆتا بێت ئەوە هەمیشە چاوتان لە دەستی کەسانی ترە و هەمیشە دەست پاندەکەنەوە، ئەوەش ئۆبـاڵی بـە ئەسـتۆی خۆتانە."

دەوڵەمەند بە ژنەکەی گوت:"لەبەر ئەوە منـیش نامـەوێت ئـەو کـارە لەگەڵ تۆ بکەم و تەمەنت کورت بێت."

بێوەژنـە هەژارەکـە بـە پیاوەکـەی گـوت:"باشـە، ئەگـەر تـۆ ئێـستا یارمەتی چەند کولێرەیەکم بـدەیت، منـیش تـا مـاوم لای خـوا نـزات بـۆ دەکەم کە تەمەنت درێژکات"

پیاوە دەوڵەمەندەکە بە ژنـە هەژارەکـەی گـوت:"نـا مـن ئـەو کـارەت لەگەڵدا ناکەم و لەگەڵتا نیم،" کابرا درێژەی پێداو گوتی: "هەروەها پاشا سالۆمۆ لە وتەکانیدا گوتی، "ئـەو کەسـانەی کـە ئـەو جـۆرە یارمـەتی و دەستپان کردنەوانە دەخوازن تـا مـاون دەبێـت، سـەرنەوی و کۆیلـەی ئـەو

کەسانەبن کە دەستیان لێپاندەکەنەوە." "لەبەر ئەوە من هەرگیز رێگا بەخۆم نادەم کە ژنێکی جولەکە سەرنەوی و کۆیلە بکەم، نا نە هیچ وەردەگرم و نە هیچیش دەدەم."

ژنە هەژارەکە بە پیاوەکەی گوت: "تۆ دەتەوێت لەبەر چاوت لە برساندا بمرم؟ ئایا خوا ئەمەی پێخۆشە کە مامەڵەی ئاوا لە تەك هەژاردا بکەیت.؟"

پیاوەکە گوتی: "دڵ لە دڵ مەدە مەترسە نامریت.! "پاشان ڕووی کردەوە ژنە و گوتی:"من پێشنیازێکم هەیە، بڕۆ هەوڵبدە شتێك بەدەست بێنە کە کەس خاوەنی نەبێت.!"

ژنە هەژارەکە پرسیاری لە کابرا کرد و گوتی، "مەبەستت چیە؟ باشە پێم بڵێ شتێك هەیە کە خاوەنی نەبێت، جگە لەو پوش و پەڵاشە زەرد هەڵگەڕاو و وشکبووانەی ئەو دەشتانە نەبێت.؟ ئێوە سوکایەتی بە من دەکەن، ئەدی لەخوا ناترسی کە هەمیشە پشت و پەنای هەژاران و منداڵانی بێ باوك و دایکانە.؟"

پیاوەکە بە بێوەژنە هەژارەکەی گوت:"دەمەوێت چاك گوێم لێبگریت، کە گەنجینەی ئارد و خواردنەکەم چۆڵ و هۆڵە و هیچی تێدانیە، پێش چەند ڕۆژێك بە سەدان فەردە ئاردی تێدابوو، بەڵام هەموویم بەخشی بە کۆشکی پاشا، بڕۆ گوێنیە بەتاڵەکان وا لە گەنجینەکەدا هەڵچنراون،

دڵنیام کە ئاردیان پێوە ماوە و دەتوانی بیانتەکێنی و چەند مشت ئاردیان لێکۆکەیتەوە.!"

ژنە هەژارەکە بەرەو گەنجینەکە ڕۆی، پاش ئەوە نیوەشەوێکی درەنگ گەیشتەوە ماڵەکەی خۆی و لە ئاردەکە سێ کولێرەی بچکۆلەی دروستکرد و سوپاسی خوای کرد، پاشان دانیشت بۆ ئەوەی کە کولێرەکان بخوات.

ژنە هەر کە دەستی برد بۆ کولێرەیەك کە بیخوات، پیاوێك بە هەناسە ساردییەوە خۆی کرد بە کۆماجی ژنەکەدا، ئەم پیاوە ماوەی سێ ڕۆژ بوو هیچی نەخواردبوو، هێندەی نەمابوون لە سەرماناو لە برسانا گیانی دەرچێت. پیاوەکە بەسەرهاتی خۆی بۆ ژنە هەژارەکە گێڕایەوە، کە ماڵ و خانووەکەی ئاگری تێبەربووە و هیچ شتێکی بۆ دەرنەچووە، ماڵو منداڵەکانیشی هەمووی بە دووکەڵی ئاگرەکە خنکاون و مردوون، هەرچی سامان و مەڕ و بزن و مانگاشی هەبووە، هەمووی سووتاون، تەنیا هێندەی پێکراوە گیانی خۆی ڕزگارکات.

ژنەکە کولێرەیەك لە کولێرەکانی دا بە پیاوە هەژارەکە تا بیخوات، پاشان ژنەی هەژار سوپاسی خوای کرد کە توانی گیانی پیاوێکی هەژار بە کولێرەیەك لە مردن دەربازکات.

بێوەژنە هەژارەکە هەر کە دەستی برد بۆ کولێرەی دووهەم کە بیخوات، کابرایەکی تری هەژار خۆیکرد بە ژووردا و بە لەرزە لەرز و نیوە

گیانەوە هێزی تێدا نەمابوو، ئەم پیاوە پێش ئەوەی کە تووشی ئەم کارەساتە ببێت پیاوێکی زۆر دەوڵەمەندبووە. ئەم پیاوە، ژن و منداڵی هەبوو، هەروەها سامانێکی زۆری بووە، بەڵام جەردە و دز هەڵیان کوتاوەتە سەر ماڵەکەی و هەرچی هەبووە بردوویانە و ژن و منداڵەکانیشیان کوشتووە و سەروەت و سامان و هەرچی ڕەشەوڵاخی هەبووە دزەکان دەیبەن و دەیدەنە پێش خۆیان. ئەم پیاوەش ماوەی سێ ڕۆژ بە سەرلێشێواوی بە دەشت و دەرەوە بووە بەبێ ئەوەی هیچ شتێکی بەدەست کەوتبێت کە بیخوات.

ژنە هەژارەکە کولێرەیەکیشی دا بەم کابرا هەژارە و سوپاسی خوای کرد کە توانی گیانی مرۆڤێکی تریش لە مەرگ ڕزگارکات.

ژنەی هەژار دەستیدایە کولێرەی سێهەم کە بیخوات، لە ناکاودا ڕەشەبایەکی سەخت هەڵیکرد، هەرچی دار و دیواری کۆلیتەکە هەیە هەمووی دارمانە خوارەوە، ڕەشەبا هێندە بەهێزبوو کولێرەکەی لە دەستی ژنە هەژارەکە فڕاند بەرەو دەریا، چۆن ئەو ڕەشەبایە ئاوا لەناکاو هەڵیکرد. ئاواش لە ناکاو ڕەشەباکە کەوت و خامۆش بوو. ژنەکە بە تەواوی سەرسام بوو، لەو ڕەشەبا ناکاوەی کە هەڵیکرد و دەست بەجێش لە ناکاودا نەما!

دەریا بە بێدەنگی شەپۆلی کورتی دەدا سروەیەکی فێنکی دەریا هەڵیکرد، گزنگی خۆر پرچی شەپۆلە کورتەکانی دەریای شانە دەکرد،

هێنده نابات، ماسی گرەکانی گوند لەخەو هەڵدەستن و بەخۆیان و تۆڕەکانیانەوە دەگەنە سەر دەریا، منداڵەکان دەست دەکەنەوە بە سەما و هەڵبەز و دابەز و بە خۆشیەوە پڕ بەدەم هاواردەکەن"کاتی برسێتی و هەڕەشەی مەرگمان بەسەرچوو. گەورەم ئێستا نان و ژیان دەخوازین."

بەڵام ئەفسوس ئەمانە هەمووی بیرکردنەوەی فەنتازی و خەوی ژنە هەژارەکە بوو.

ژنە هەژارەکە کەوتە بیرکردنەوە و بە خوای گوت: "باشە بۆچی تۆ ئەم مامەڵەیە لەگەڵ من دەکەیت.؟ یەکێك لە کولێرەکانم دا بەو پیاوەی کە ماڵ و منداڵی سووتابوون، کولێرەیەکی تریشمدا بەو پیاوە هەژارەی کە دزەکان ژن و منداڵەکانیان کوشتبوو و ماڵەکەشیان هەموو تاڵان کردبوو. لە سەرەڕای ئەوەش سوپاسم کردیت. بەڵام بۆ سێهەم کولێرە بۆچی ڕەشەبات هەڵکرد و کولێرەی لە دەست فڕاندم.؟ بەڵام دڵنیام لەوەی کە تۆ ڕەشەبات هان نەدا بوو کە ئەو کولێرەیەم لە دەست بفڕێنێت!" ژنەکە بە ڕەشەبای گوت:"ئای ڕەشەبا بۆ ئا بەو جۆرە بێفەرمانی خوات کرد..؟! لەبەر ئەوە دەبێت لێت بپرسرێتەوە و بخرێیتە بەر دادگا."

ژنە هەژارەکە جلە شڕەکانی کردەبەر و بەرەو ئۆرشەلیم ڕێگای گرتەبەر تا چاوی بە سالۆمۆ پاشا بکەوێت و بەسەرهاتەکەی بۆ بگێڕێتەوە. کاتێك گەیشتە شاری ئۆرشەلیم بە پرسیارکردن کۆشك و تەلاری پاشای دۆزییەوە، پاسەوان و یاوەرانی کۆشکی پاشا دەستیان نەهێنایە ڕێگای و

مەرەخەسیان کرد تا بەردەمی ئەو تەختەی کە پاشا لەسەری دانیشتبوو. کاتێك ژنەی داماو گەیشتە بەردەمی تەختی پاشا بە شەرم و ڕێزەوە کڕنوشی بۆ پاشا برد، پاشان داوای لە پاشا کرد کە ببێتە دادوەر لە نێوانی ژنە و تاوانکاردا.

پاشا وەڵامی ژنەی هەژاری دایەوە و پرسیاری لێکرد و گوتی:"کێیە ئەو کەسەی کە تاوانی بەرامبەرت کردووە.؟ تۆ هەر خۆتی کوا ئەو کەسەی بە تاوانبار ناوی دەبەیت.؟"

ژنە هەژارەکە وەڵامی دایەوە گوتی:"تاوانبار ڕەشەبایە.!" پاشان بەسەرهاتەکەی بۆ پاشا گێڕایەوە کە ڕەشەبا چی بەسەردا هێناوە.

پاشا کە زانی ژنەی هەژار تەواو پەکی کەوتووە و ماندو و برسییە، داوای لێکرد کە جارێ بچێت نان بخوات، پاش ئەوە دادوەری نێوان ئەو و ڕەشەبا دەکات.

کاتێك کە ژنەی هەژار لە نانخواردن بووەوە، سێ پیاوی بیانی هاتن بۆ کۆشکی پاشا، هەریەکێك لەم پیاوانە تورەکەیەکی پڕی بەسەر کۆڵەوە بوو، ئەم پیاوانە جولەکە نەبوون، لە نەوەی ئیسمائیل بوون.

یەکێك لە پیاوەکان گوتی:"ئێمە شتێکی گرنگمان هەیە کە بە پاشای ڕاگەیەنین، ئێمە خەریکی کڕین و فرۆشتنی زێڕ و زیو و مروارین، هەروەها هەموو شتێکی بە نرخی تریش دەکڕین و دەفرۆشین وەکو دەرمان و بۆن و ئارایشت، هەرچیشمان کە هەیە لە ناو ئەم تورەکانەدایە کە بە

کۆڵمانەوەیە. ئەم بەیانیە زوو ئێمە لە بەلەمێکدا لە ناو دەریادا نزیکی ڕۆخانە بووین، بەلەمەکەمان کونێکی تێبوو و ئاو هاتە نێو بەلەمەکەمانەوە، بەڵام ئێمە هیچ شتێکی وامان پێنەبوو کە ئەو کونەی پێبگرین و نەهێڵین ئاو بێتە ناو بەلەمەکەوە. بەلەمەکەمان هێندەی ئاو هاتە ناوەوە، هێندەی نەمابوو کە بە خۆمان و بەلەمەکەمانەوە بەناو دەریادا ڕۆچین، دەستمانکرد بە هاوار و پاڕانەوە لە خوای خۆمان کە یارمەتیمان بدات، بەڵام خوا هیچ دادی نەداین، ناچار لە خوای گەلانی تر پاڕاینەوە و داوای یارمەتیمانکرد، بەڵام خواکانی ئەوانیش گوێیان لێنەگرتین. دوایی لە خوای ئیسرائیل پاڕاینەوە کە بە دەنگمانەوە بێت، ئەوەمان بیستبوو کە خوای ئیسرائیل خوایەکی بە بەزەیی و بەهانای مرۆڤ و بێکەسانەوە دێت، ئێمە سوێندمان بۆ خوارد و پەیمانماندا کە لەم مەرگەساتە ڕزگارمانکات، ئەوا هەرچی لە ناو ئەم سێ تورەکەیەی کە هەمانە دەیبەخشین بە خوای ئیسرائیل، هەر کە داوای یارمەتیمان لێکرد، یەکسەر لە ڕۆخانەی دەریاوە شتێك هات و خۆیکرد بە ناو بەلەمەکەماندا و چووە ئەو کونەی کە لە بەلەمەکە ببوو و کونەکەی گرت و ئاو بڕبوو.

دوای ئەوە دەستبەجێ ئەو ڕەشەبا سەختەش خستی و نەما، ئێمەش بەبێ زیان گەیشتینە ڕۆخانەی دەریا و دابەزین. و بەدوای خوای ئیسرائیلدا دەگەڕاین، کە پەیمانی خۆمان بەرینەسەر و ئەم سێ تورەکە

بەنرخەی بدەینێ، خەڵکی ڕێگای ئۆرشەلیمیان پێنیشاندراین، پاشان زانیمان کە خوای ئیسرائیل شوێنێکی دیاریکراوی نیە کە لێی دانیشێت. خەڵکی ڕێنمایی ئەوەیان کردین کە چاومان بە پاشای بەڕێز بکەوێت بۆ ئەوەی کە پاشای گەورە ڕێگا و شوێنێکمان بۆ دابنێت، کە چی بکەین بۆ ئەوەی پەیمانەکەمان بەرینەسەر."

سالۆمۆ شا پرسیاری لە پیاوەکان کرد و گوتی:"ئایا ئێوە ئەو شتەتان بینی کە هات و کونی بەلەمەکەی گرت، بۆ ئەوەی ئاو نەیەتە ناو بەلەمەکەوە، ئەو شتە چی بوو.؟"

پیاوەکان گوتیان:"بەڵێ پاشای گەورەمان ئەو شتەمان لەگەڵ خۆمان هێناوە." یەکێك لە پیاوەکان کولێرەیەکی دەرهێنا و لەبەردەم پاشادا داینا.

پاشا کە چاوی بەوە کەوت، داوای لە بێوەژنە هەژارەکە کرد و گوتی:"وەرە پێشەوە و بەچاوی خۆت ببینە" کاتێك کە ژنەکە لە پاشا چووە پێشێ، پاشا پرسیاری لێکرد گوتی:"ئەم کولێرەیە دەناسیتەوە.؟"

ژنەکە کە چاوی بە کولێرەکە کەوت یەکسەر کولێرەکەی ناسییەوە زانی ئەو کولێرەیە یە کە ڕەشەباکە لە دەستی فڕاند.

پاشا بەم جۆرە بڕیاریدا. گوتی:"ئەو سێ تورەکە زێڕ و زیوەماڵی ئەم بێوەژنە هەژارەیە."

پیاوەکان ئەوەیان بۆ ڕوونکرایەوە کە چۆن ئەم ژنە هەژارە بە کەساسی و برسێتی ئەو ئاردەی پەیدا کردووە و کردوێتی بە سێ کولێرە و ژیانی دوو پیاوی هەژاری لە مەرگ ڕزگار کردووە و پاشان سێهەم کولێرە کە چۆن ڕەشەبا لە دەستی فڕاندووە بۆ ئەوەی کە ژیانی سێ مرۆڤی تریش لە مردن ڕزگارکات. پیاوەکان سوپاسی خوای ئیسرائیلیان کرد بۆ ئەو یارمەتیە، پاشان تورەکەکانیان بۆ بێوەژنەکە بەجێهێشت و لە کۆشکی پاشا هاتنە دەرەوە.

سالۆمۆ پاشا ڕوویکردە بێوەژنەکە و گوتی:"هیچ شتێك بێ فەرمانی خوا ڕوونادات، ئەو ڕەشەبایەی کە نانەکەی لە دەستی تۆ فڕاند ئەوە بە فەرمانی خوا بووە، ئێستاش ئەو سێ تورەکەیە لەگەڵ خۆت بەرە، ئەوە نرخی ئەو سێ کولێرەیەیە کە خوا بۆی گۆڕیویتەوە."

ماف

دادگای شەلەمۆ

دوو ژن هێنرانە بەر دادگای شەلەمۆ پاشا بۆ ئەوەی لە سکالآیان بپرسرێتەوە.

یەکێك لە ژنەکان گوتی:"پاشای گەورەمان من و ئەو ژنە لە خانوویەك و لە ژوورێکدا دەژیاین، من منداڵێکم بوو، ئەو ژنەش پاش من بە سێ ڕۆژ منداڵێکی بوو، وەکو گوتم ئێمە پێکەوە دەژیاین و هیچ کەسێکی تر لە ناو ئەو خانووەدا نەدەژیا. بەڵام پاشای گەورەم بە داخەوە کە منداڵی ئەو ژنە لە نیوەشەودا دەمرێت، پاش ئەوەی کە ئەو ژنە بە دەم خەوەوە تلدەدا و دەکەوێتە سەر منداڵەکەی و منداڵەکەی دەخنکێت، کاتێك کە بە ئاگا دێتەوە منداڵەکەی کەوتۆتە ژێریەوە و خنکاوە، پاش ئەوە منداڵە مردووەکەی هەڵدەگرێ و بە بێدەنگی دەیخاتە شوێنی

منداڵەكەی من و منداڵەكەی من دەبات بۆ خۆی و لە جێگای منداڵە مردووەكەی خۆی دەیخەوێنێت، بۆ بەیانی كاتێك من كە لە خەو بەئاگا هاتمەوە، ویستم كە شیربدەم بە منداڵەكەم، بەڵام كە سەیرمكرد ئەوە منداڵەكەی من نیە.!"

ژنی دووهەم گوتی:"نا ئەو كوڕە مردووە كوڕی تۆ بوو، ئەم كوڕە زیندووە كوڕی منە." ئەم دوو ژنە بەم جۆرە سكاڵایان لەبەر دەمی پاشا و دادگای پاشادا دەكرد، ئەمیان دەیگوت:"نا منداڵە زیندووەكە منداڵی منە و مردووەكە منداڵی تۆ بوو." ئەوی تریان دەیگوت:"نا مردووەكە منداڵی تۆ بوو زیندووەكە منداڵی منە."

پاشا گوتی:"كام لەم دوو ژنە ڕاستدەكەن و خاوەن مافن..؟"

لە كۆتایدا پاشا بڕیاریدا گوتی:"هەر ئێستا شیرێكی تیژ بێنن."

بە فەرمانی پاشا دەست و برد شیرێكی تیژیان هێنا. پاشا فەرمانیدا گوتی:"ئەم كوڕە زیندووە لە ناوەڕاستدا بكەن بە دوو بەشی یەكسانەوە، هەر ژنەیان بەشێك لە منداڵەكەی بدەنێ."

ژنی دووهەم بە ژنی یەكەمی گوت:"ئێستا ئەگەر ئەو منداڵە هینی من بێت یان هینی تۆ بێت. با بیكوژن."

ژنی یەكەم كە گوێی لە فەرمانەكەی پاشا بوو، كە دەبێت منداڵەكە بكرێت بە دوو بەشەوە.! زۆر شپرزەبوو و خەریك بوو دەبورایەوە و دەستیكرد بە گریان و لە پاشا پاڕایەوە." گەورەم تكاتان لێدەكەم ئەو

منداڵە مەکەن بە دوو بەشەوە و مەیکوژن، بە زیندوێتی بیدەن بەو ژنە با بۆ خۆی بێت."

پاشا کە گوێی لە هاوار و تکا و گریانی ژنەکە بوو، زانی وا خەریکە ئەو ژنە دڵی دەوەستێت و لەسەر خۆی دەچێت، بە یاوەران و خەڵکەکەی گوت:"ئەم ژنە کە ئاوا بە پەرۆش و بەتەنگ مردنی ئەو منداڵەوە دێت، ئەوە دایکی ڕاستی ئەو منداڵەیە."

منداڵێکی دادوەر

دوو پیاوی دووکاندار دووکانەکانیان بەتەنیشتی یەکەوە بوو، ئەوەی کە ئەم دوو دووکانەی لە یەکتری جیادەکردەوە دیوارێکی باریك بوو لە نێوانیاندا، یەکێك لەم پیاوانە داودەرمانی دەفرۆشت، پیاوەکەی تریان لە دووکانەکەیدا ڕۆنی زەیتونی دەفرۆشت، کابرای داودەرمان فرۆشی دراوسێ دووکانی ڕۆنفرۆشەکە، کونێکی بچوکی کردبووە دیوارە باریکەکەوە و جاروبار لەو کونەوە سەیری ناو دووکانی ڕۆنفرۆشەکەی دەکرد، بۆ ئەوەی بزانێت کابرای ڕۆن فرۆش چیدەکا و چیناکات. ئێوارەیەکیان لەو کونەوە سەیری ناو دووکانی ڕۆن فرۆشەکەی دەکرد، بەرێکەوت کابرای ڕۆنفرۆش لەسەر کاسەکەی (دەخیلە) دانیشتبوو بەدەنگی بەرز خەریکی ژماردنی دراوەکانی بوو، کابرای داودەرمانفرۆش چاوی لە یەکە بە یەکەی لیرەکان بوو، کە ڕۆن فرۆش دەیبژاردن، ژمارەی لیرە زێڕەکان بوو بە سەد لیرە.

کابرای داودەرمان فرۆش هێندەی نەمابوو زیزە بکات بۆ ئەو سەد لیرەیە، بەناچاری رایکردە دەرەوە و دەستی بە هاوار کرد:"ئای لیرەکانم، لیرەکانم دزراون.! خەڵکینە بمگەنێ لیرەکانیان دزیوم.!"

کاتێك کە خەڵکی گوێیان لەم هاوار هاوارە بوو، بەدەنگ هاوارەکەوە هاتن و لە دەوری کابرای دووکانداری داودەرمان فرۆش خڕبوونەوە و پرسیاریان لێکرد و گوتیان:"کێ لیرەکانی دزیوی.؟"

پاسەوانێکی ناو شاریش بەدەم هاوار هاوارەکەوە هات و بە دووکانداری گوت:"چۆن لیرەکانیان لێدزیت، دەزانی دزەکە کێیە.؟ لیرەکان چەند بوون.؟"

دووکاندار بە پەشێوییەوە وەڵامی دایەوە."بەڵێ لیرەکان سەد لیرەی زێڕن، بەڵێ سەد لیرەی تەواو دزراوە. ئەم ئێوارەیە کەس نەهاتۆتە دووکانەکەمەوە بۆ شتکڕین، تەنیا ئەو پیاوەی دراوسێ دووکانم نەبێت، "دەستی ڕاکێشا بۆ کابرای دووکانداری ڕۆن فرۆش.

پاسەوانەکە کە ئەمەی بیست خۆیکرد بە دووکانی رۆن فرۆشەکەدا، کە سەیریکرد لە ناو تورەکەیەکدا سەد دانە لیرەی تەواوی تیایە.

پاسەوان بە ڕۆن فرۆشی گوت:"ئەو لیرانە لیرەی ئەو پیاوە دووکاندارەی هاوسێتە و تۆ دزیوتە.!"

کابرای ڕۆن فرۆش بە تووڕەییەوە بە پاسەوانەکەی گوت:"ئەوانە لیرەی خۆمە.! ئەو کابرایە خۆی دزە."

خەڵکەکە کە ئەمەیان بیست داوایان لە پاسەوانەکە کرد کە ئەم کێشەیە بگەیەنێتە دادگا و دادوەر دادگایی ئەم دوو پیاوە بکات. خەڵکەکە هاواریان دەکرد و دەیانگوت:"دادوەری ئەم شارە گەلێك زاناو ژیرە، ئەو دەزانێت کە ئەو لیرانە هینی کامیانە."

پاش ماوەی چەند ڕۆژێك هەر دوو دووکاندارەکە بانگکران بەرەو دادگا. یەکێکیان دەیگوت:"ئەو سەد لیرەیە هینی منە و ئەو دزیویێتی." ئەوی تریان دەیگوت:"نا ئەو کابرایە درۆدەکا و ئەو سەد لیرەیە هینی خۆمە و ئەو پیاوە خۆی دزە."

دادوەرەکە هەرچەند سەریهێنا و سەری برد ئەم کێشەیەی بۆ چارەسەرنەکرا، نەیدەزانی کە ئەو سەد لیرەیە هینی کامیانە.

لەبەر ئەوە دادوەر بڕیاریدا و بەهەردوو دووکاندارەکەی گوت:"ئێستا هەریەکەتان بڕۆنەوە بۆ ماڵی خۆتان، پاش هەفتەیەکی تر وەرنەوە، ئەو کاتە پێتان دەڵێم کە کامتان دزن."پیاوەکان دادگایان بەجێهێشت.

لە ماوەی چەند ڕۆژدا ئەم دادوەرە هەر بیری لەوە دەکردەوە کە چی بکات، چۆن چارەسەری کێشەی ئەم دوو دووکاندارە بکات، چۆن بزانێت ئەم پیاوانە کامیان ڕاستن، کامیان درۆدەکەن، کامیان دزن.

دوو ڕۆژی مابوو بۆ ئەوەی هەفتەکە تەواو بێت، ڕۆژێکی پاش نیوەڕۆ دادوەرەکە بەدەم بیرکردنەوەوە چووە ناو باخێکەوە و لەسەر کورسیەك لێی دانیشت، لەو کاتەدا کۆمەڵێك منداڵیش خەریکی کایەکردنی (دز و

دووکاندار)بوون، ئەو دزیەی کە چەند ڕۆژێك لەوەوبەر ڕوویدا بوو، کەوتبووە سەر زمانی گەورە و بچوکی شار.

یەکێك لە منداڵەکان گوتی: "من دادەوەرم و ئێستا پێتان دەڵێم ئەو سەد لیرەیەی کام دووکاندارەیە و کێ دزەکەیە."

منداڵەکانی تریش گوتیان:"زۆرباشە تۆ ببە بە دادوەر."

دادوەرە منداڵەکە لەسەر بەردێکی گەورە دانیشت، منداڵێکی تریان کە خۆی کردبوو بە دووکاندارە داودەرمان فرۆشەکە، هات و گوتی:"ئەو سەد لیرەیە هینی منە."

منداڵێکی تریان خۆی کردبوو بە دووکانداری ڕۆن فرۆش و گوتی:"نا ئەو پیاوە درۆدەکات، ئەو سەدلیرەیە هینی منە و ئەو پیاوە خۆی دزە."

کۆمەڵێك منداڵی تریش خۆیانکردبوو بە کاربەدەستانی دادگا.

منداڵە دادوەرەکە بە کاربەدەستانی دادگای گوت:"هەر ئێستا مەنجەڵێك ئاوی لە کوڵ بێنن و لیرەکانی تێبخەن، ئەگەر دڵۆپە ڕۆنی بچوك بچوك کەوتە سەر ئاوەکە ئەوا ئەو لیرانەی کابرای ڕۆن فرۆشە، ئەوە وایە لەبەر ئەوەی دەستی کابرای ڕۆن فرۆش هەمیشە ڕۆناوییە، کاتێك دەستی بەر لیرەکان کەوتبێت ئەوا لیرەکان چەوربوون و چەوری بە لیرەکانەوە ماوەتەوە، خۆ ئەگەر لیرەکان لە ئاوە گەرمەکەدا چەوریان دەرنەدا، ئەو کاتە دەزانن کە ئەو سەد لیرەیە ماڵی داودەرمان فرۆشە، بەڵام داودەرمان وشکن بە لیرەوە نانوسێن."

کاتێـك داوەری شـار چـاوی لـەم دادوەریکردنـە بـوو، رۆیـشت بـۆ لای منداڵەکان و منداڵە دادوەرەکەی ماچکرد و پێـی گـوت:"لەڕاسـتیدا تـۆ دادوەرێکـی ژیـر و زانایـت، ئێـستا دەزانم کـە چـۆن دادگـایی ئـەو دوو دووکانـدارە دەکـەم، زۆر سـوپاس کـوڕی خـۆم. "دادوەر بـە دڵخۆشـیەوە منداڵەکانی بەجێهێشت.

کاتێك کە هەفتەکە تـەواوبوو، دوو پیـاوە دووکاندارەکـە هاتنـەوە بـۆ دادگا و خەڵکی شاریش لە هەموو شوێنێکەوە هاتن بـۆ سـەیرکردنی ئـەم دادگاییکردنە و چاوەڕێی ئـەوە بـوون کـە دادوەر چـیدەکا و کـام لـەو دوو پیاوە درۆدەکا و کامیان دزە.

کاتێـــك کـــە دادگـــایی دەســـتی پێکـــرد، دادوەر فەرمانیـــداو گوتی:"مەنجەڵێك ئاوی لە کوڵ بێنن ئەو سەد لیرەیەی تێکەن."

پیاوانی دادگا مەنجەڵە ئاوە لەکوڵەکەیان هێنا و سەد لـیرە زێڕەکـەیان تێکرد، کاتێك کە دڵۆپە ڕۆنی بـچوك بـچوك کەوتەسـەر ئـاوە لەکوڵەکـە، خەڵکی زانیان کە دادوەر مەبەستی چیە.

خەڵکەکە هاواریان کرد و گوتیان:"ڕۆن فرۆشەکە ڕاسـت دەکـات، ئـەو لیرانە هینی ئەون، هەر بژی دادوەری ژیر و زانامان."

دادوەر بە زەردەخەنەیەکەوە بە خەڵکەکەی گـوت:"نـا ئـەوە بـیری مـن نیـە، سوپاسی من مەکەن، سوپاسـی ئـەو منداڵـە یاسـاییە بکـەن کـە ئـەو ڕێگایـەی نیشانی مندا کە بتوانم ئەم کێشەیە ئاوا بە دادپەروەرانە ببڕمەوە."